

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1977 Nr. 176

A. TITEL

*Statuut van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs,
Wetenschap en Cultuur;
Londen, 16 november 1945*

B. TEKST

De Engelse en de Franse tekst van het Statuut zijn bij Koninklijk besluit van 25 februari 1947 bekendgemaakt in *Stb.* H 62.

Het Statuut is overeenkomstig artikel XIII, eerste lid, een veertiental malen gewijzigd door de Algemene Vergadering der Organisatie, laatstelijk in haar negentiende zitting. De Engelse en de Franse tekst van het Statuut, met daarin opgenomen de wijzigingen welke tot op de tiende zitting werden aangenomen, zijn geplaatst in *Trb.* 1960, 131. Voor de latere wijzigingen van het Statuut zie rubriek J van *Trb.* 1968, 56, rubriek J van *Trb.* 1973, 143 en rubriek J hieronder.

In overeenstemming met artikel XV, tweede lid, is het Statuut nog ondertekend voor:

Suriname	16 juli 1976
Papoea Nieuw-Guinea	21 september 1976
Mozambique	11 oktober 1976
Seychellen	18 oktober 1976
Angola	11 maart 1977
de Comoren	22 maart 1977

C. VERTALING

De vertaling in het Nederlands van het Statuut is bij Koninklijk besluit van 25 februari 1947 bekendgemaakt in *Stb.* H 62.

De vertaling in het Nederlands van het Statuut, zoals gewijzigd tot op de tiende zitting van de Algemene Vergadering der Organisatie,

is geplaatst in *Trb.* 1960, 131. Voor de vertalingen van de latere wijzigingen zie rubriek J van *Trb.* 1968, 56, rubriek J van *Trb.* 1973, 143 en rubriek J hieronder.

D. PARLEMENT

Voor de goedkeuring van het onderhavige Statuut door de Staten-Generaal zie rubriek D van *Trb.* 1960, 131.

E. BEKRACHTIGING

Zie *Trb.* 1960, 131, *Trb.* 1965, 78, *Trb.* 1966, 114, *Trb.* 1968, 56, *Trb.* 1969, 97, *Trb.* 1973, 143 en *Trb.* 1976, 74.

Behalve de aldaar genoemde hebben nog de volgende Staten in overeenstemming met artikel XV, eerste lid, van het Statuut een akte van aanvaarding bij de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland nedergelegd:

Mozambique	16 augustus 1976
Papoea Nieuw-Guinea	4 oktober 1976
Seychellen	18 oktober 1976
Angola	9 november 1976
de Comoren	22 maart 1977

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1960, 131 en *Trb.* 1976, 74.

De bepalingen van het Statuut zijn ingevolge artikel XV, tweede en derde lid, voor Angola, de Comoren, Mozambique, Seychellen en Suriname in werking getreden op de data vermeld in rubriek B hierboven en voor Papoea Nieuw-Guinea ingevolge dezelfde bepalingen op 4 oktober 1976.

I. OPZEGGING

Zie *Trb.* 1960, 131, *Trb.* 1967, 44 en *Trb.* 1976, 74.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1960, 131, *Trb.* 1965, 78, *Trb.* 1966, 114, *Trb.* 1967, 44, *Trb.* 1968, 56, *Trb.* 1969, 97, *Trb.* 1970, 176, *Trb.* 1971, 209, *Trb.* 1973, 143 en *Trb.* 1976, 74.

1. Voorgeschiedenis

Zie, laatstelijk, *Trb.* 1970, 176.

2. Verwijzingen

Zie, laatstelijk, *Trb.* 1976, 74.

3. Wijzigingen van het Statuut

Zie, laatstelijk, *Trb.* 1973, 143.

Het Statuut is overeenkomstig artikel XIII door de Algemene Vergadering op 8 november 1976 nogmaals gewijzigd tijdens haar negentiende zitting gehouden te Nairobi van 26 oktober tot 30 november 1976.

De tekst van de resoluties tot wijziging en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

17.1. The General Conference

1. Decides to amend Article V, paragraph 1, of the Constitution as follows: the word "forty" is replaced by "forty-five";
(.....)

17.2. The General Conference

1. Decides to amend Article V, paragraph 4, of the Constitution as follows:
 "4 (a) In the event of the death or resignation of a member of the Executive Board his replacement for the remainder of his term shall be appointed by the Executive Board on the nomination of the Government of the State the former member represented.
 (b) The Government making the nomination and the Executive Board shall have regard to the factors set forth in paragraph 2 of this Article.
 (c) When exceptional circumstances arise, which, in the considered opinion of the represented State, make it indispensable for its representative to be replaced, even if he does not tender his resignation, measures shall be taken in accordance with the provisions of sub-paragraph (a) above."
 (.....)

17.1. De Algemene Vergadering

1. Besluit het eerste lid van artikel V van het Statuut als volgt te wijzigen: het woord „veertig” wordt vervangen door het woord „vijfenveertig”;
(.....)

17.2. De Algemene Vergadering

1. Besluit het vierde lid van artikel V van het Statuut als volgt te wijzigen:
 „4. (a) In geval van overlijden of aftreden van een lid van het Dagelijks Bestuur benoemt het Dagelijks Bestuur een plaatsvervanger voor de rest van de zittingstermijn van dit lid op voordracht van de Regering van de Staat welke het gewezen lid vertegenwoordigde.

(b) De Regering die zulk een voordracht doet evenals het Dagelijks Bestuur zullen daarbij rekening houden met de overwegingen welke zijn vermeld in het tweede lid van dit artikel.

(c) Wanneer buitengewone omstandigheden zich voordoen welke het in het gewogen oordeel van de vertegenwoordigde Staat noodzakelijk maken dat zijn vertegenwoordiger wordt vervangen, zelfs indien deze zijn ontslag niet aanbiedt, worden maatregelen genomen overeenkomstig het bepaalde onder letter (a) hierboven.”
(.....)

4. Uitvoering van het Statuut

Artikel IV, vierde lid

Zie, laatstelijk, *Trb.* 1976, 74.

Op 22 november 1976 werd te Nairobi door de Algemene Vergadering tijdens haar negentiende zitting, aldaar gehouden van 26 oktober tot 30 november 1976, aangenomen een Aanbeveling inzake de juridische bescherming van vertalers en vertalingen en de praktische middelen ter verbetering van de positie van de vertalers. De Engelse tekst ¹⁾ van deze Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

Recommendation on the legal protection of translators and translations and the practical means to improve the status of translators

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Nairobi from 26 October to 30 November 1976, at its nineteenth session,

Considering that translation promotes understanding between peoples and co-operation among nations by facilitating the dissemination of literary and scientific works, including technical works, across linguistic frontiers and the interchange of ideas,

Noting the extremely important rôle played by translators and translations in international exchanges in culture, art and science, particularly in the case of works written or translated in less widely spoken languages,

¹⁾ De Arabische, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Recognizing that the protection of translators is indispensable in order to ensure translations of the quality needed for them to fulfil effectively their rôle in the service of culture and development,

Recalling that, if the principles of this protection are already contained in the Universal Copyright Convention¹⁾, while the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works²⁾ and a number of national laws of Member States also contain specific provisions concerning such protection, the practical application of these principles and provisions is not always adequate,

Being of the opinion that if, in many countries with respect to copyright, translators and translations enjoy a protection which resembles the protection granted to authors and to literary and scientific works, including technical works, the adoption of measures of an essentially practical nature, assimilating translators to authors and specific to the translating profession, is nevertheless justified to ameliorate the effective application of existing laws,

Having decided, at its eighteenth session, that the protection of translators should be the subject of a recommendation to Member States within the meaning of Article IV, paragraph 4, of the Constitution,

Adopts, this twenty-second day of November 1976, the present Recommendation.

The General Conference recommends that Member States apply the following provisions concerning the protection of translators and translations by taking whatever legislative or other steps may be required, in conformity with the constitutional provisions and institutional practice of each State, to give effect, within their respective territories, to the principles and standards set forth in this Recommendation.

The General Conference recommends that Member States bring this Recommendation to the attention of the authorities, departments or bodies responsible for matters relating to the moral and material interests of translators and to the protection of translations, of the various organizations or associations representing or promoting the interests of translators, and of publishers, managers of theatres, broadcasters and other users and interested parties.

¹⁾ Tekst van de op 6 september 1952 te Genève tot stand gekomen Universele Auteursrechtconventie in *Trb.* 1955, 46; Nederlandse vertaling in *Trb.* 1955, 72; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1967, 208. De Conventie is herzien te Parijs op 24 juli 1971; tekst van de herziene Conventie in *Trb.* 1972, 114; Nederlandse vertaling in *Trb.* 1976, 37 (het Koninkrijk der Nederlanden is niet partij bij de herziene Conventie).

²⁾ Tekst in *Trb.* 1972, 157; zie ook *Trb.* 1974, 227.

The General Conference recommends that Member States submit to the Organization, at such times and in such form as shall be determined by the General Conference, reports on the action taken by them to give effect to this Recommendation.

I. DEFINITIONS AND SCOPE OF APPLICATION

1. For purposes of this Recommendation:

(a) the term "translation" denotes the transposition of a literary or scientific work, including technical work, from one language into another language, whether or not the initial work, or the translation, is intended for publication in book, magazine, periodical, or other form, or for performance in the theatre, in a film, on radio or television, or in any other media;

(b) the term "translators" denotes translators of literary or scientific works, including technical works;

(c) the term "users" denotes the persons or legal entities for which a translation is made.

2. This Recommendation applies to all translators regardless of:

(a) the legal status applicable to them as:

- (i) independent translators; or
- (ii) salaried translators;

(b) the discipline to which the work translated belongs;

(c) the full-time or part-time nature of their position as translators.

II. GENERAL LEGAL POSITION OF TRANSLATORS

3. Member States should accord to translators, in respect of their translations, the protection accorded to authors under the provisions of the international copyright conventions to which they are party and/or under their national laws, but without prejudice to the rights of the authors of the original works translated.

III. MEASURES TO ENSURE THE APPLICATION IN PRACTICE OF PROTECTION AFFORDED TRANSLATORS UNDER INTERNATIONAL CONVENTIONS AND IN NATIONAL LAWS RELATING TO COPYRIGHT

4. It is desirable that a written agreement be concluded between a translator and the user.

5. As a general rule, a contract governing relations between a translator and a user, as well as where appropriate any other legal instrument governing such relations, should:

(a) accord an equitable remuneration to the translator whatever his or her legal status;

(b) at least when the translator is not working as a salaried translator, remunerate him or her in proportion to the proceeds of the sale or use of the translation with payment of an advance, the said advance being retained by the translator whatever the proceeds may be; or by the payment of a sum calculated in conformity with another system of remuneration independent of sales where it is provided for or permitted by national legislation; or by the payment of an equitable lump sum which could be made where payment on a proportional basis proves insufficient or inapplicable; the appropriate method of payment should be chosen taking into account the legal system of the country concerned and where applicable the type of original work translated;

(c) make provision, when appropriate, for a supplementary payment should the use made of the translation go beyond the limitations specified in the contract;

(d) specify that the authorizations granted by the translator are limited to the rights expressly mentioned, this provision applying to possible new editions;

(e) stipulate that in the event that the translator has not obtained any necessary authorization, it is the user who is responsible for obtaining such authorization;

(f) stipulate that the translator guarantees the user uncontested enjoyment of all the rights granted and undertakes to refrain from any action likely to compromise the legitimate interests of the user and, when appropriate, to observe the rule of professional secrecy;

(g) stipulate that, subject to the prerogatives of the author of the original work translated, no change shall be made in the text of a translation intended for publication without seeking the prior agreement of the translator;

(h) assure the translator and his translation similar publicity, proportionately to that which authors are generally given, in particular, the name of the author of the translation should appear in a prominent place on all published copies of the translation, on theatre bills, in announcements made in connexion with radio or television broadcasts, in the credit titles of films and in any other promotional material;

(i) provide that the user ensure that the translation bear such notices as are necessary to comply with copyright formalities in those countries where it might reasonably be expected to be used;

(j) provide for the resolution of any conflicts which may arise, particularly with respect to the quality of the translation, so far as possible, by means of arbitration or in accordance with procedures laid down by national legislation or by any other appropriate means of dispute settlement which on the one hand is such as to guarantee impartiality and on the other hand is easily accessible and inexpensive;

(k) mention the languages from and into which the translator will translate and without prejudice to the provisions of paragraph 1 (a), further specify expressly the translator's possible use as an interpreter.

6. In order to facilitate the implementation of the measures recommended in paragraphs 4, 5 and 14, Member States should, without prejudice to the translator's freedom to enter into an individual contract, encourage the parties concerned, in particular the professional organizations of translators and other organizations or associations representing them, on the one hand, and the representatives of users, on the other, to adopt model contracts or to conclude collective agreements based on the measures suggested in this Recommendation and making due allowance for all situations likely to arise by reason either of the translator or of the nature of the translation.

7. Member States should also promote measures to ensure effective representation of translators and to encourage the creation and development of professional organizations of translators and other organizations or associations representing them, to define the rules and duties which should govern the exercise of the profession, to defend the moral and material interests of translators and to facilitate linguistic, cultural, scientific and technical exchanges among translators and between translators and the authors of works to be translated. To this end, such organizations or associations might undertake, where national law permits, in particular, the following specific activities:

(a) promote the adoption of standards governing the translating profession; such standards should stipulate in particular that the translator has a duty to provide a translation of high quality from both the linguistic and stylistic points of view and to guarantee that the translation will be a faithful rendering of the original;

(b) study the bases for remuneration acceptable to translators and users;

(c) set up procedures to assist in the settlement of disputes arising in connexion with the quality of translations;

(d) advise translators in their negotiations with users and co-operate with other interested parties in establishing model contracts relating to translation;

(e) endeavour to arrange for translators individually or collectively, and in accordance with national laws or any collective agreements which may be applicable on this subject, to benefit with authors from funds received from either private or public sources;

(f) provide for exchanges of information on matters of interest to translators by the publication of information bulletins, the organization of meetings or by other appropriate means;

(g) promote the assimilation of translators, from the point of view of social benefits and taxation, to authors of literary or scientific works, including technical works;

(h) promote the establishment and development of specialized programmes for the training of translators;

(i) co-operate with other national, regional or international bodies working to promote the interests of translators, and with any national or regional copyright information centres set up to assist in the clearance of rights in works protected by copyright, as well as with the Unesco International Copyright Information Centre;

(j) maintain close contacts with users, as well as with their representatives or professional organizations or associations, in order to defend the interests of translators; and negotiate collective agreements with such representatives or organizations or associations where deemed advantageous;

(k) contribute generally to the development of the translating profession.

8. Without prejudice to paragraph 7, membership of professional organizations or associations which represent translators should not, however, be a necessary condition for protection, since the provisions of this Recommendation should apply to all translators, whether or not they are members of such organizations or associations.

IV. SOCIAL AND FISCAL SITUATION OF TRANSLATORS

9. Translators working as independent writers, whether or not they are paid by royalties, should benefit in practice from any social insurance schemes relating to retirement, illness, family allowances, etc., and from any taxation arrangements, generally applicable to the authors of literary or scientific works, including technical works.

10. Salaried translators should be treated on the same basis as other salaried professional staff and benefit accordingly from the social schemes provided for them. In this respect, professional statutes, collective agreements and contracts of employment based thereon should mention expressly the class of translators of scientific and technical texts, so that their status as translators may be recognized, particularly with respect to their professional classification.

V. TRAINING AND WORKING CONDITIONS OF TRANSLATORS

11. Member States should recognize in principle that translation is an independent discipline requiring an education distinct from exclusively language teaching and that this discipline requires special training. Member States should encourage the establishment of writing programmes for translators, especially in connexion with translators' professional organizations or associations, universities or other educational institutions, and the organization of seminars or workshops. It should also be recognized that it is useful for translators to be able to benefit from continuing education courses.

12. Member States should consider organizing terminology centres which might be encouraged to undertake the following activities:

(a) communicating to translators current information concerning terminology required by them in the general course of their work;

(b) collaborating closely with terminology centres throughout the world with a view to standardizing and developing the internationalization of scientific and technical terminology so as to facilitate the task of translators.

13. In association with professional organizations or associations and other interested parties, Member States should facilitate exchanges of translators between different countries, so as to allow them to improve their knowledge of the language from which they work and of the socio-cultural context in which the works to be translated by them are written.

14. With a view to improving the quality of translations, the following principles and practical measures should be expressly recognized in professional statutes mentioned under sub-paragraph 7 (a) and in any other written agreements between the translators and the users:

(a) translators should be given a reasonable period of time to accomplish their work;

(b) any documents and information necessary for the understanding of the text to be translated and the drafting of the translation should, so far as possible, be made available to translators;

(c) as a general rule, a translation should be made from the original work, recourse being had to retranslation only where absolutely necessary;

(d) a translator should, as far as possible, translate into his own mother tongue or into a language of which he or she has a mastery equal to that of his or her mother tongue.

VI. DEVELOPING COUNTRIES

15. The principles and norms set forth in this Recommendation may be adapted by developing countries in any way deemed necessary to help them meet their requirements, and in the light of the special provisions for the benefit of developing countries introduced in the Universal Copyright Convention as revised at Paris on 24 July 1971 ³⁾ and the Paris Act (1971) of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works ⁴⁾.

VII. FINAL PROVISION

16. Where translators and translations enjoy a level of protection which is, in certain respects, more favourable than that provided for in this Recommendation, its provisions should not be invoked to diminish the protection already acquired.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures.

The President of the General Conference,
(sd.) TAAITTA TOWEETT

The Director-General,
(sd.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Aanbeveling inzake de juridische bescherming van vertalers en vertalingen en de praktische middelen ter verbetering van de positie van de vertalers

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco), van 26 oktober tot 30 november 1976 tijdens haar negentiende zitting te Nairobi bijeen,

Overwegende dat het vertalen het begrip tussen de volken en de samenwerking tussen de naties bevordert doordat het de verspreiding van literaire en wetenschappelijke werken, met inbegrip van werken van technische aard, alsmede de uitwisseling van ideeën over de taalgrenzen heen vergemakkelijkt,

Opmerkende dat vertalers en vertalingen een uitermate belangrijke rol spelen bij internationale uitwisselingen op het gebied van cultuur, wetenschap en kunst, in het bijzonder wanneer het gaat om werken die geschreven of vertaald zijn in minder toegankelijke talen,

³⁾ Zie noot ¹⁾ op blz. 5 van dit *Tractatenblad*.

⁴⁾ Zie noot ²⁾ op blz. 5 van dit *Tractatenblad*.

Erkende dat bescherming van de vertalers noodzakelijk is, opdat vertalingen kunnen worden geleverd die van zodanige kwaliteit zijn dat hierdoor wezenlijk wordt bijgedragen tot de cultuur en de ontwikkeling.

In herinnering brengende dat, hoewel de beginselen van een dergelijke bescherming reeds zijn vervat in de Universele Auteursrecht Conventie ¹⁾ en de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst ²⁾, en een aantal nationale wetgevingen van de Lid-Staten eveneens bijzondere bepalingen bevatten betreffende een dergelijke bescherming, de praktische uitvoering van deze beginselen en bepalingen niet altijd bevredigend is,

De mening toegedaan dat, hoewel in tal van landen vertalers en vertalingen op het gebied van het auteursrecht een soortgelijke bescherming genieten als die welke wordt verleend aan schrijvers en aan literaire en wetenschappelijke werken, met inbegrip van werken van technische aard, het niettemin gerechtvaardigd is maatregelen te treffen van zuiver praktische aard, die de vertaler op een lijn stellen met de schrijver en speciaal gericht zijn op het beroep van vertaler, ten einde in de daadwerkelijke toepassing van de bestaande wetten verbetering te brengen,

Besloten hebbende tijdens haar achttiende zitting dat de bescherming van vertalers de vorm dient te krijgen van een Aanbeveling aan de Lid-Staten in de zin van artikel IV, vierde lid, van het Statuut,

Neemt op de tweeëntwintigste november 1976 de hierna volgende Aanbeveling aan.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan, de hierna volgende bepalingen betreffende de bescherming van vertalers en vertalingen toe te passen, door in de vorm van een nationale wet of anderszins en overeenkomstig de constitutionele bepalingen en de gevestigde praktijk in iedere Staat, maatregelen te treffen om binnen hun onderscheiden grondgebieden uitvoering te geven aan de in deze Aanbeveling vervatte beginselen en normen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan deze Aanbeveling onder de aandacht te brengen van de autoriteiten, diensten of organen die bevoegd zijn zich bezig te houden met zaken betreffende de geestelijke en stoffelijke belangen van de vertalers en de bescherming van vertalingen, alsmede onder die van de verschillende organisaties of verenigingen die de belangen van de vertalers vertegenwoordigen of behartigen, en van uitgevers, schouwburgdirecteuren, radio- en televisie-omroepen en andere opdrachtgevers en belanghebbende partijen.

¹⁾ Zie noot ¹⁾ op blz. 5 van dit *Tractatenblad*.

²⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1972, 157. Zie ook noot ²⁾ op blz. 5 van dit *Tractatenblad*.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan om aan de Organisatie, op tijdstippen en in een vorm die door de Vergadering zullen worden bepaald, verslag uit te brengen over het gevolg dat zij hebben gegeven aan deze Aanbeveling.

I. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN EN TOEPASSINGSGEBIED

1. Voor de toepassing van deze Aanbeveling:

(a) wordt met de term „vertaling” aangeduid het overzetten van een literair of wetenschappelijk werk, met inbegrip van een werk van technische aard, van de ene taal in de andere, ongeacht of het oorspronkelijke werk of de vertaling is bestemd voor publikatie in een boek of tijdschrift of in andere vorm, of voor gebruik bij toneel, film, radio of televisie of enig ander medium;

(b) wordt met de term „vertaler” aangeduid de vertaler van literaire of wetenschappelijke werken, met inbegrip van werken van technische aard;

(c) wordt met de term „opdrachtgever” aangeduid de natuurlijke persoon of rechtspersoon voor wie een vertaling wordt gemaakt.

2. Deze Aanbeveling is van toepassing op alle vertalers, ongeacht:

(a) de rechtspositie die zij bezitten als:

(i) vertalers die hun beroep zelfstandig uitoefenen;

(ii) vertalers in loondienst;

(b) het vakgebied waartoe het vertaalwerk behoort;

(c) hun positie als vertalers, d.w.z. vertalers met een volledige of gedeeltelijke dagtaak.

II. ALGEMENE RECHTSPOSITIE VAN DE VERTALERS

3. De Lid-Staten dienen de vertalers ten aanzien van hun vertalingen de bescherming te bieden die zij aan schrijvers verlenen, overeenkomstig de bepalingen van de internationale auteursrecht-conventies waarbij zij partij zijn, en/of de bepalingen van hun nationale wetgeving, zonder dat dit invloed heeft op de auteursrechten van de oorspronkelijke werken.

III. MAATREGELEN DIE DE DAADWERKELIJKE TOEPASSING MOETEN WAARBORGEN VAN DE BESCHERMING DIE AAN DE VERTALER WORDT VERLEEND KRACHTENS INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN EN NATIONALE WETGEVINGEN OP HET GEBIED VAN HET AUTEURSRECHT

4. Het is wenselijk dat er tussen de vertaler en de opdrachtgever een schriftelijke overeenkomst wordt gesloten.

5. Als algemene regel dient in het contract dat de betrekkingen regelt tussen vertaler en opdrachtgever, alsmede in voorkomende gevallen in ieder ander juridisch document dat deze betrekkingen regelt:

(a) een billijke vergoeding te worden toegekend aan de vertaler, ongeacht zijn rechtspositie;

(b) de vertaler, althans wanneer deze niet optreedt als vertaler in loondienst, een vergoeding te worden toegekend die in overeenstemming is met de opbrengsten uit de verkoop van of met het gebruik dat van de vertaling wordt gemaakt, waarbij een voorschot wordt betaald dat, ongeacht de opbrengst, niet door de vertaler hoeft te worden terugbetaald, of te worden voorzien in de betaling van een bedrag dat wordt berekend volgens een andere vergoedingsregeling, onafhankelijk van de verkoop, voor zover een dergelijke regeling is voorzien of toegestaan krachtens de nationale wetgeving, dan wel te worden voorzien in de betaling van een billijk forfaitair bedrag, in het geval dat de betaling op basis van evenredigheid ontoereikend of onuitvoerbaar blijkt te zijn; bij de keuze van de wijze van betaling dient rekening te worden gehouden met het rechtstelsel van het betrokken land en eventueel met de aard van het oorspronkelijke werk;

(c) zonodig te worden voorzien in een aanvullende vergoeding, wanneer eventueel het gebruik dat van de vertaling wordt gemaakt, de in het contract vastgestelde grenzen overschrijdt;

(d) nader te worden aangegeven dat de machtigingen door de vertaler verleend, beperkt dienen te blijven tot de uitdrukkelijk vermelde rechten, zulks met het oog op eventuele nieuwe uitgaven;

(e) te worden bepaald dat, in het geval dat de vertaler bepaalde noodzakelijke rechten niet heeft verkregen, de opdrachtgever verantwoordelijk is voor het verkrijgen van deze rechten;

(f) te worden bepaald dat de vertaler de opdrachtgever het onbetwiste genot waarborgt van alle verleende rechten en zich verplicht af te zien van iedere handeling die de wettige belangen van de opdrachtgever kan schaden en zich in voorkomende gevallen te houden aan het beroepsgeheim;

(g) te worden bepaald dat, behoudens de voorrechten van de schrijver van het oorspronkelijke werk, geen enkele wijziging mag worden aangebracht in de tekst van een voor publikatie bestemde vertaling zonder dat hiervoor aan de vertaler van tevoren toestemming is gevraagd;

(h) de vertaler en zijn vertaling een mate van publiciteit te worden verzekerd, evenredig aan die welke in het algemeen aan schrijvers wordt verleend; in het bijzonder dient de naam van de vertaler te worden vermeld op een opvallende plaats op alle gepubliceerde exem-

plaren van de vertaling, op schouwburgaffiches, in mededelingen bij uitzendingen voor radio en televisie, in de "credit titles" van films en in alle reclamemateriaal;

(i) te worden geregeld dat de opdrachtgever zich verplicht om op de vertaling de vereiste gegevens te vermelden, ten einde te voldoen aan de voorschriften betreffende het auteursrecht in die landen waar, naar redelijkerwijs mag worden verwacht, de vertaling zal worden gebruikt;

(j) te worden voorzien in een regeling van alle conflicten die kunnen ontstaan, in het bijzonder ten aanzien van de kwaliteit van de vertaling, voor zover mogelijk bij arbitrage, of volgens de procedures door de nationale wetgeving vastgesteld, of door een ander passend middel ter regeling van het geschil, dat enerzijds een waarborg vormt voor onpartijdigheid en anderzijds gemakkelijk kan worden aangewend en weinig kostbaar is;

(k) de talen te worden vermeld waaruit en waarin de vertaler dient te vertalen en, met inachtneming van de bepalingen van lid 1 (a), de mogelijkheid tot het inschakelen van de vertaler als tolk uitdrukkelijk nader te worden aangegeven.

6. Ten einde de toepassing van de in de leden 4, 5 en 14 aanbevolen maatregelen te vergemakkelijken, dienen de Lid-Staten, behoudens de vrijheid die de vertaler heeft om zelf een overeenkomst te sluiten, de betrokken partijen aan te moedigen, met name enerzijds de vakorganisaties van vertalers en andere organisaties of verenigingen die hen vertegenwoordigen en anderzijds hen die de opdrachtgevers vertegenwoordigen, standaardcontracten of collectieve overeenkomsten te sluiten die zijn gebaseerd op de in deze Aanbeveling voorgestelde maatregelen, rekening houdend met de bepalingen van deze Aanbeveling en met alle situaties die zich kunnen voordoen wat de vertaler of de aard van de vertaling betreft.

7. De Lid-Staten dienen verder maatregelen te bevorderen die een juiste vertegenwoordiging van de vertalers waarborgen alsmede de oprichting en ontplooiing te bevorderen van vakorganisaties van vertalers en andere organisaties of verenigingen die hen vertegenwoordigen, met het doel de geestelijke en stoffelijke belangen van de vertalers te behartigen en uitwisselingen op taalkundig, cultureel, wetenschappelijk en technisch gebied tussen vertalers onderling en tussen vertalers en de schrijvers van de te vertalen werken te vergemakkelijken. Met het oog hierop kunnen deze organisaties of verenigingen, voor zover de nationale wet zulks toestaat, met name de hierna volgende activiteiten ontplooiën:

(a) het doen aanvaarden van normen voor het beroep van vertaler; deze normen dienen in het bijzonder de vertaler ertoe te verplichten een vertaling van goede kwaliteit te leveren, zowel wat de

taal als de stijl betreft en waarborgen te bieden dat de vertaling een getrouwe weergave is van het origineel;

(b) het bestuderen van de grondslagen voor vergoeding die voor de vertalers en de opdrachtgevers aanvaardbaar zijn;

(c) het instellen van procedures die de regeling van geschillen, die kunnen ontstaan ten aanzien van de kwaliteit van de vertalingen, kunnen vergemakkelijken;

(d) het adviseren van de vertalers bij hun onderhandelingen met de opdrachtgevers en het samenwerken met andere belanghebbende partijen wat het opstellen van standaardcontracten voor vertaalwerk betreft;

(e) het aanwenden van pogingen om de vertalers, individueel of collectief en overeenkomstig de desbetreffende nationale wetten of collectieve overeenkomsten, samen met de schrijvers te laten profiteren van fondsen afkomstig uit particuliere gelden of overheids-gelden;

(f) het voorzien in de uitwisseling van informatie inzake aangelegenheden die voor de vertalers van belang zijn, door het publiceren van informatiebladen, het organiseren van bijeenkomsten of anderszins;

(g) het bevorderen van de gelijkstelling van de vertalers met de schrijvers van literaire of wetenschappelijke werken, met inbegrip van werken van technische aard, op het gebied van de sociale voorzieningen en de belastingen;

(h) het bevorderen van de oprichting en de ontwikkeling van speciale programma's voor de opleiding van vertaler;

(i) het samenwerken met andere nationale, regionale of internationale organen die de belangen van de vertalers behartigen en met alle nationale en regionale informatiecentra voor auteursrechten, opgericht met het doel te helpen voldoen aan de voorschriften voor het gebruik van door auteursrechten beschermde werken, alsmede met het Internationale Centrum voor inlichtingen over het Auteursrecht, opgericht door de Unesco;

(j) het onderhouden van nauwe betrekkingen met de opdrachtgevers en met hun vertegenwoordigers, of met de vakorganisaties of -verenigingen, ten einde de belangen van de vertalers te behartigen en met deze vertegenwoordigers, organisaties of verenigingen tot collectieve overeenkomsten te komen, waar dit aanbeveling verdient;

(k) het in het algemeen bijdragen tot een verdere ontplooiing van het beroep van vertaler.

8. Behoudens het bepaalde in het zevende lid dient het lidmaatschap van vakorganisaties of -verenigingen die de vertalers vertegenwoordigen geen noodzakelijke voorwaarde te zijn voor bescherming,

aangezien de bepalingen van deze Aanbeveling van toepassing dienen te zijn op alle vertalers, ongeacht of zij lid zijn van dergelijke organisaties of verenigingen.

IV. DE SITUATIE VAN DE VERTALERS OP SOCIAAL EN FISCAAL GEBIED

9. Zelfstandig werkende vertalers dienen, ook al ontvangen zij royalty's, in de praktijk te profiteren van alle sociale verzekeringsstelsels betreffende pensionering, ziekte, kindertoeslag enz., en van de belastingregelingen die in het algemeen van toepassing zijn op schrijvers van literaire en wetenschappelijke werken, met inbegrip van werken van technische aard.

10. Vertalers in loondienst dienen gelijkgesteld te worden met het overige beroepspersoneel in loondienst en dienovereenkomstig te profiteren van de op hen van toepassing zijnde sociale voorzieningen. Met het oog hierop dienen de beroepsstatuten, collectieve overeenkomsten en daarop gebaseerde arbeidscontracten nadrukkelijk de categorie waartoe vertalers van wetenschappelijke werken en werken van technische aard behoren, te vermelden, opdat hun positie als vertaler wordt erkend, in het bijzonder wat de categorie waaronder hun beroep valt, betreft.

V. OPLEIDING EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN VAN DE VERTALERS

11. De Lid-Statens dienen in beginsel te erkennen dat vertalen een vak op zichzelf is, waarvoor een speciale opleiding is vereist die verschilt van uitsluitend taalkundig onderwijs. Zij dienen in het bijzonder, in samenwerking met de vakorganisaties of -verenigingen voor vertalers, de universiteiten of andere onderwijsinstellingen, te bevorderen dat er voor de vertalers cursussen in het redigeren, alsmede werkcolleges of stages worden georganiseerd; tevens dient te worden erkend dat het voor de vertalers nuttig is, bijscholingscursussen te volgen.

12. De Lid-Statens dienen het oprichten van centra voor terminologie te overwegen, die de navolgende activiteiten zouden kunnen ondernemen:

(a) het verstrekken aan de vertalers van de nieuwste gegevens betreffende de voor hun werk noodzakelijke terminologie;

(b) het tot stand brengen van een nauwe samenwerking met de centra voor terminologie overal ter wereld met het doel de wetenschappelijke en technische terminologie op internationaal niveau te normaliseren en te ontwikkelen, ten einde het werk van de vertaler te vergemakkelijken.

13. In samenwerking met de vakorganisaties en -verenigingen en andere belanghebbenden dienen de Lid-Staten de onderlinge uitwisseling van vertalers te vergemakkelijken, ten einde hen in staat te stellen hun kennis uit te breiden zowel van de taal waaruit zij vertalen als van het sociaal-culturele milieu waarin de werken die zij moeten vertalen, zijn geschreven.

14. Met het oog op de verbetering van de kwaliteit van de vertalingen dienen de hierna volgende beginselen en praktische maatregelen nadrukkelijk te worden erkend in de beroepsstatuten genoemd in lid 7 (a), alsmede in alle overige schriftelijke overeenkomsten tussen de vertalers en de opdrachtgevers:

(a) aan de vertalers dient een redelijke tijd te worden gegund om hun opdracht te voltooien;

(b) alle documenten en informatiemateriaal, noodzakelijk voor een juist begrip van de te vertalen tekst en het op schrift stellen van de vertaling dienen voor zover mogelijk aan de vertaler ter beschikking te worden gesteld;

(c) als algemene regel dient bij een vertaling te worden uitgegaan van het oorspronkelijke werk; slechts waar geen andere mogelijkheid bestaat, mag een vertaling worden gemaakt van een vertaling;

(d) de vertaler dient voor zover mogelijk in zijn moedertaal te vertalen, of in een taal die hij als zijn moedertaal beheerst.

VI. DE ONTWIKKELINGSLANDEN

15. De in deze Aanbeveling vervatte beginselen en normen kunnen door de ontwikkelingslanden worden aangepast op een wijze die naar hun oordeel het beste aan hun behoeften beantwoordt en in het licht van de speciale clausules ten gunste van de ontwikkelingslanden die zijn toegevoegd aan de Universele Auteursrecht-Convention, herzien te Parijs op 24 juli 1971³⁾ en aan de Akte van Parijs (1971) van de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst⁴⁾.

VII. SLOTBEPALING

16. Daar waar vertalers of vertalingen in bepaalde opzichten een bescherming genieten die gunstiger is dan die welke voortvloeit uit de bepalingen van deze Aanbeveling, mag op deze bepalingen in geen enkel geval een beroep worden gedaan om terug te komen op de reeds bestaande bescherming.

³⁾ Zie noot 1) op blz. 5 van dit *Tractatenblad*.

⁴⁾ Zie noot 2) op blz. 12 van dit *Tractatenblad*.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekeningen hebben gesteld.

De Voorzitter van de Algemene Vergadering,
(w.g.) TAAITTA TOWEETT

De Directeur-Generaal,
(w.g.) AMADOU - MAHTAR M'BOW

Op 22 november 1976 werd te Nairobi door de Algemene Vergadering tijdens haar negentiende zitting, aldaar gehouden van 26 oktober tot 30 november 1976, aangenomen een Aanbeveling betreffende de internationale standaardisering van statistieken met betrekking tot radio en televisie. De Engelse tekst ¹⁾ van deze Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

**Recommendation concerning the international standardization
of statistics on radio and television**

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Nairobi from 26 October to 30 November 1976, at its nineteenth session,

Considering that, by virtue of Article IV, paragraph 4, of the Constitution, it is for the Organization to draw up and adopt instruments for the international regulation of questions falling within its competence,

Considering that Article VIII of the Constitution provides inter alia that "each Member State shall submit to the Organization, at such times and in such manners as shall be determined by the General Conference, reports on . . . statistics relating to its educational, scientific and cultural institutions and activities . . .",

Convinced that it is highly desirable for the national authorities responsible for collecting and communicating radio and television statistics to be guided by certain standards in the matter of definitions, classifications and presentation, in order to improve the international comparability of such statistics,

Having before it, as item 30 of the agenda of the session, proposals concerning the international standardization of statistics on radio and television,

¹⁾ De Arabische, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Having decided at its eighteenth session that this question should be made the subject of an international regulation, to take the form of a recommendation to Member States within the meaning of Article IV, paragraph 4, of the Convention,

Adopts, this twenty-second day of November 1976, the present recommendation.

The General Conference recommends that Member States should apply the following provisions concerning international standardization of statistics on radio and television by taking whatever legislative measures or other steps may be required, in conformity with the constitutional practice of each State, to give effect, within their respective territories, to the standards and principles formulated in this recommendation.

The General Conference recommends that Member States bring this recommendation to the attention of authorities and services responsible for collecting and communicating radio and television statistics.

The General Conference recommends that Member States forward to it, by the dates and in the form which it shall prescribe, reports concerning action taken by them upon this recommendation.

I. SCOPE AND DEFINITIONS

Scope

1. The statistics referred to in this recommendation are intended to provide, in respect of each Member State, information on a standardized basis about:

- (a) domestic broadcasting;
- (b) external broadcasting.

Definitions

2. In compiling the statistics covered by this recommendation, the following definitions should be used:

- (a) Broadcasting institution: an organization legally authorized to provide a broadcasting service.
- (b) Broadcasting service: a radiocommunication service in which the transmissions are intended for direct reception by the general public. This service may include sound transmissions, television transmissions, or other types of transmissions.
- (c) Radiocommunication: telecommunication by means of electromagnetic waves of frequencies lower than 3,000 GHz propagated in space without artificial guide.

(d) Telecommunication: any transmission, emission or reception of signs, signals, writing, images and sounds or intelligence of any nature by wire, radio, visual or other electromagnetic systems.

(e) Domestic broadcasting: a broadcasting service primarily intended for general reception within the country in which the broadcasting institution is authorized to operate.

(f) External broadcasting: a broadcasting service primarily intended for reception outside the boundaries of the country in which the broadcasting institution is authorized to operate.

(g) Sound broadcasting (radio): broadcasting of sound only signals.

(h) Television: broadcasting of transient images of fixed or moving objects, with or without sound.

(i) Transmitter: an apparatus producing radio-frequency energy for the purpose of broadcasting radio or television programmes.

(j) Power of a broadcast transmitter: the radio frequency power that the transmitter normally supplies to the aerial system, being the unmodulated carrier power for a sound transmitter, and the power generated during the peaks of the modulation envelope for a television transmitter.

(k) Maximum effective radiated power (Maximum ERP): the product of the power supplied to the aerial and the gain of the aerial relative to a half-wave dipole in the direction of maximum radiation.

(l) Broadcast frequency band: a continuous group of frequencies allocated to broadcasting by international regulations.

(m) Programme: a self-contained item, either with a title or otherwise indicated, broadcast during a pre-announced period.

(n) Broadcasting time: time during which programmes are broadcast by one or more transmitters.

(o) Programme service: a sequence of radio or television programmes broadcast regularly by one or more transmitters and forming a distinct named entity within the broadcasting service of a broadcasting institution.

(p) Sound broadcasting (radio) receiver: a receiver connected to an aerial or other source of radio signals in order to reconstitute in an audible form the elements of a particular sound programme service conveyed by such signals.

(q) Television receiver: a receiver connected to an aerial or other source of radio signals in order to reconstitute in an audible and visual form the elements of a particular television broadcast available to the viewer.

(r) Receiving licence: an authorization or a contract needed, usually in return for payment, to use sound broadcasting (radio) and/or television receivers.

II. CLASSIFICATION OF DATA

3. For the different aspects of domestic broadcasting covered by this recommendation, the following classifications should be used:

Broadcasting institutions

4. Broadcasting institutions should be classified:

(a) by their constitutional status:

- (i) Government broadcasting institution: a broadcasting institution operated in all respects by a government (central or federal, State, provincial, local, etc.) either directly or through a separate institution created by it;
- (ii) Public service broadcasting institution: a broadcasting institution created or licensed by a legislative act or regulation (central or federal, State, provincial, local, etc.) and which constitutes an autonomous body;
- (iii) Commercial broadcasting institution: a broadcasting institution corporately or privately owned and which is primarily profit oriented.

(b) by their geographical coverage:

- (i) National broadcasting institution: a broadcasting institution which provides a broadcasting service intended to cover the country as a whole;
- (ii) Regional broadcasting institution: a broadcasting institution which within a country provides a regional broadcasting service;
- (iii) Local broadcasting institution: a broadcasting institution which provides a local broadcasting service.

5. Sources of revenue of broadcasting institutions should be classified according to their origin in the following categories:

(a) Government funds: revenue received directly, or indirectly, from normal government funds (central or federal, State, provincial, local, etc.);

(b) Licence fees: revenue from the proceeds of a broadcast receiving licence payable by users;

(c) Private endowments: private funds made available for a broadcasting institution's use;

(d) Advertising: revenue received in return for the advertiser's right to draw the audience's attention to his goods or services;

(e) Other income: revenue from sources other than those defined in (a) to (d) above.

6. Current expenditure of broadcasting institutions should be classified into the following categories:

(a) *Programme costs*

All real costs directly attributable to planning, production and acquisition of programmes, including personnel costs, but excluding the fixed costs of keeping installations running:

- (i) Costs of a broadcasting institution's own productions;
- (ii) Costs incurred in the purchasing of programmes, in co-productions and in the exchange of programmes between broadcasting institutions.

(b) *Costs production, transmission and other facilities*

All real costs not directly attributable to programmes.

- (i) Costs incurred in the upkeep of production facilities;
- (ii) Operating costs of transmission;
- (iii) Personnel, management and administration costs.

7. Personnel permanently employed in broadcasting institutions should be classified as follows:

(a) *Programme and journalistic staff:*

- (i) Programme staff: planning, creative-writing and programme-producing personnel, excluding journalists;
- (ii) Journalistic staff: personnel engaged in the preparation of news bulletins, etc.

(b) *Technical staff:*

- (i) Technical production staff: personnel employed on the operation and maintenance of the technical equipment necessary for programme production;
- (ii) Technical transmission staff: personnel employed on the operation and maintenance of transmitters and links between production centres and transmitters;
- (iii) Other technical staff: personnel employed on the design and installation of technical equipment or of buildings; study and research personnel, etc.

(c) Administrative staff; personnel employed on the management or organization of a broadcasting institution and providing central services.

(d) Other staff: personnel other than those defined in (a) to (c) above.

Transmitting facilities

8. Statistics on transmitters should distinguish between sound broadcasting transmitters and television transmitters.

(a) Sound broadcasting transmitters should be classified by frequency band:

LF (Low frequency) also known as the long-wave band;

MF (Medium frequency) also known as the medium-wave band;

HF (High frequency) also known as the short-wave band;
 VHF (Very high frequency);
 SHF (Super high frequency).

Transmitter power should be specified in terms of carrier power in LF, MF and HF, and Maximum ERP in VHF and SHF.

(b) Television transmitters should be classified by frequency band:

VHF (Very high frequency) Bands 1, 2 and 3;
 UHF (Ultra high frequency) Bands 4 and 5;
 SHF (Super high frequency).

Maximum ERP should be specified and a distinction made between black and white transmitters and colour transmitters.

Programmes

9. Statistics relating to programme services of domestic broadcasting should be classified as follows:

(a) National programme service: a programme service broadcast nationwide;

(b) Regional programme service: a programme service broadcast to regional audiences normally differentiated by language, ethnic or other cultural differences;

(c) Local programme service: a programme service broadcast to audiences which, geographically, are conveniently grouped, e.g. cities and towns.

10. Statistics relating to programmes should be classified as follows:

(a) *By function*: a programme characterized by its intended purpose.

(i) *Informative programmes*: programmes intended primarily to inform about facts, events, theories or forecasts or to provide explanatory background information:

- News bulletins and news commentaries (including sports news);
- Other informative programmes, e.g. programmes dealing with political, economic, scientific, cultural and social matters, special events, etc.

(ii) *Educational, cultural and religious programmes*

Educational programmes: programmes intended primarily to educate and in which the pedagogical element is fundamental:

- Educational programmes related to a specific curriculum (e.g. schools, university, etc.); excluding programmes for rural development purposes;
- Educational programmes for rural development purposes;
- Other educational programmes.

Cultural programmes: programmes intended primarily to stimulate artistic and/or intellectual curiosity:

- Programmes which can be regarded as cultural performances or activities in themselves;
- Programmes which are intended primarily to enrich the audience's knowledge in a non-didactic way regarding various spheres and phenomena of culture.

Religious programmes: programmes based on different forms of religious service or similarly inspirational programmes intended to edify the audience.

(iii) *Advertisements*: commercial or other advertisements in respect of which payment is made.

(iv) *Entertainment programmes and unclassified programmes*
Entertainment programmes: programmes intended primarily to entertain:

- Cinema films;
- Programmes produced as plays, whether as single complete programmes or as serials;
- Programmes of which the predominant content is music, whether "live" or recorded;
- Sports programmes (but excluding sports news);
- Other entertainment programmes.

Unclassified programmes: programmes not otherwise classified.

(b) *By language of programme*:

- (i) Programmes broadcast in the official language(s);
- (ii) Programmes in dialects of the official language(s);
- (iii) Programmes in the languages of ethnic minorities;
- (iv) Programmes broadcast in languages other than in (i), (ii) and (iii) above.

(c) *By origin of programme*:

- (i) National production: programmes produced in the country, whether by the broadcasting institutions or otherwise;
- (ii) Imported programmes: programmes produced by organizations outside the reporting country;
- (iii) International co-production: programmes produced jointly by broadcasting institutions in the country and organizations outside the reporting country.

Listeners and viewers

11. (a) Potential audience: number of people as a percentage of the total population having access to a radio or television receiver, either in their own homes or in a listening group.

(b) Statistics on the estimated number of receivers should be classified as follows:

- (i) Sound broadcasting receivers, distinguishing, if possible, between:
 - VHF receivers with frequency modulation;
 - LF, MF, HF, VHF and SHF receivers with amplitude modulation;
 - receivers equipped with both frequency and amplitude modulation.
- (ii) Television receivers, distinguishing, if possible, between:
 - Black and white receivers;
 - Colour receivers.
- (c) Statistics on receiving licences should be classified as follows:
 - (i) Licences for sound only (radio);
 - (ii) Licences for television;
 - (iii) Combined sound only (radio) and television licences.

External broadcasting

12. For the different aspects of external broadcasting covered by this recommendation, the following items should be included:

- (a) Number of transmitters and their transmitting power;
- (b) Total annual broadcasting time (in hours) of all languages and by individual languages as a percentage of the total.

III. REPORTING OF STATISTICAL DATA

13. The statistics covered by this recommendation should be drawn up desirably every year, but if this is not possible, every two years and refer to the latter year of the biennial period. The requested information should be presented in conformity with the definitions and classifications set out in paragraphs 2 to 12 above. Attention should be drawn to any differences between these definitions and classifications and those customarily used at the national level. These statistics should be presented separately for radio and television and should as far as possible cover all the following types of data:

Domestic broadcasting

Broadcasting institutions

14. *Number of institutions legally authorized*

- (a) By constitutional status:
 - (i) Government broadcasting institution;
 - (ii) Public service broadcasting institution;
 - (iii) Commercial broadcasting institution.
- (b) By geographical coverage:
 - (i) national broadcasting institution;
 - (ii) regional broadcasting institution;
 - (iii) local broadcasting institution.

15. *Sources of revenue of broadcasting institutions referred to in paragraph 14(a)*

Total annual revenue and as a percentage of that total:

- (a) Government funds
- (b) Licence fees
- (c) Private endowments
- (d) Advertising
- (e) Other income

16. *Current expenditure of broadcasting institutions referred to in paragraph 14(a)*

Total annual current expenditure and as a percentage of that total:

- (a) Programme costs:
 - (i) Programme production costs
 - (ii) Programme purchase costs
- (b) Costs of production, transmission and other facilities:
 - (i) Production facilities costs
 - (ii) Transmission facilities costs
 - (iii) Personnel, management and administrative costs

17. *Personnel employed in broadcasting institutions referred to in paragraph 14(a)*

Total number of staff

- (a) Programme staff:
 - (i) Programme staff excluding journalists
 - (ii) Journalists
- (b) Technical staff:
 - (i) Production staff
 - (ii) Transmission staff
 - (iii) Other technical staff
- (c) Administrative staff
- (d) Other staff

Transmitting facilities

18. *Total number of radio transmitters and their transmitting power expressed in carrier power or in maximum ERP for each of the under-mentioned categories:*

- (a) Low frequency (LF)
- (b) Medium frequency (MF)
- (c) High frequency (HF)
- (d) Very high frequency (VHF)
- (e) Super high frequency (SHF)

19. *Total number of television transmitters and their transmitting power expressed in maximum ERP for each of the under-mentioned categories:*

- (a) Very high frequency (VHF)
- (b) Ultra high frequency (UHF)
- (c) Super high frequency (SHF)

Programmes

20. *Number of programme services of broadcasting institutions referred to in paragraph 14(a)*

- (a) National programme services
- (b) Regional programme services
- (c) Local programme services

21. *Total annual broadcasting time (in hours) of broadcasting institutions referred to in paragraph 14(a)*

- (a) By function, as percentage of total broadcasting time:

- (i) Informative programmes:

News bulletins and news commentaries (including sports news)

Other informative programmes

- (ii) Educational, cultural and religious programmes:

Educational programmes:

– Educational programmes related to a specific curriculum (excluding those for rural development purposes)

– Educational programmes for rural development purposes

– Other educational programmes

Cultural programmes:

– Cultural programmes or activities

– Programmes about culture

Religious programmes

- (iii) Advertisements

- (iv) Entertainment programmes and unclassified programmes

Entertainment programmes

– Cinema films

– Plays

– Music

– Sport programmes (but excluding sports news)

– Other entertainment programmes

Unclassified programmes

- (b) By language of programme, as percentage of total broadcasting time

- (i) Official language(s)

- (ii) Dialects of the official language(s)

- (iii) Languages of ethnic minorities
- (iv) Other languages
- (c) By origin of programme, as percentage of total broadcasting time
 - (i) National production
 - (ii) Imported programmes
 - (iii) International co-productions

Listeners and viewers

- 22. (a) Potential audience
- (b) Estimated number of receivers in use:
 - (i) Radio receivers:
 - Receivers with amplitude modulation only
 - Receivers also equipped for frequency modulation
 - (ii) Television receivers:
 - Black and white receivers
 - Colour receivers
- (c) Number of receiving licences in force:
 - Sound only (radio)
 - Television
 - Combined

External broadcasting

- 23. *Statistics on external radio broadcasting should include:*
 - (a) Number of transmitters and their transmitting power
 - (b) Total annual broadcasting time (in hours) of all languages and by individual languages as a percentage of the total.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures.

The President of the General Conference,

(sd.) TAAITTA TOWEETT

The Director-General,

(sd.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Aanbeveling betreffende de internationale standaardisering van statistieken betreffende radio en televisie

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco), van 26 oktober

tot 30 november 1976 tijdens haar negentiende zitting te Nairobi bijeen,

Overwegende dat krachtens artikel IV, vierde lid, van het Statuut het de taak is van de Organisatie voorschriften op te stellen en te aanvaarden voor de internationale regeling van aangelegenheden die onder haar bevoegdheid vallen,

Overwegende dat artikel VIII van het Statuut onder meer bepaalt dat „iedere Lid-Staat periodiek op een door de Algemene Vergadering vast te stellen wijze verslag uitbrengt omtrent zijn statistieken inzake de werkzaamheden en instellingen op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur”,

Ervan overtuigd zijnde dat het voor de nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het verzamelen van en het bekendheid geven aan statistieken betreffende radio en televisie zeer wenselijk is zich daarbij te laten leiden door normen betreffende het omschrijven, indelen en presenteren van de gegevens ten einde te komen tot vergelijkbaarheid op internationaal niveau van deze statistieken,

Voor zich hebbende, als punt 30 van de agenda van de zitting, voorstellen betreffende de internationale standaardisering van statistieken betreffende radio en televisie,

Besloten hebbende, tijdens haar achttiende zitting, dat deze aangelegenheid het voorwerp dient te vormen van een internationale regeling, in de vorm van een Aanbeveling aan de Lid-Staten in de zin van artikel IV, vierde lid, van het Statuut,

Neemt de tweeëntwintigste november 1976 de hierna volgende Aanbeveling aan.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan, de hierna volgende bepalingen betreffende de internationale standaardisering van statistieken betreffende radio en televisie toe te passen door, in de vorm van een nationale wet of anderszins, naar gelang van de constitutionele praktijk in iedere Staat, maatregelen te nemen om binnen hun onderscheiden grondgebieden uitvoering te geven aan de de in deze Aanbeveling vervatte normen en beginselen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan deze Aanbeveling onder de aandacht te brengen van de autoriteiten en diensten die verantwoordelijk zijn voor het verzamelen en bekendmaken van statistieken betreffende radio en televisie.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan om, op tijdstippen en in een vorm die door de Vergadering zullen worden bepaald, verslag uit te brengen over het gevolg dat zij hebben gegeven aan deze Aanbeveling.

I. TOEPASSINGSGEBIED EN BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Toepassingsgebied

1. De in deze Aanbeveling vermelde statistieken dienen iedere Lid-Staat gestandaardiseerde gegevens te verstrekken omtrent:

- (a) de nationale omroep;
- (b) de internationale omroep.

Begripsomschrijvingen

2. Bij het samenstellen van de in deze Aanbeveling bedoelde statistieken dienen de volgende definities te worden gebruikt:

(a) Omroepinstelling: een organisatie die wettelijk bevoegd is omroepdiensten te verzorgen.

(b) Omroepdienst: een dienst voor radiocommunicatie waarvan de uitzendingen bestemd zijn om rechtstreeks te worden ontvangen door het publiek; deze dienst kan uitzendingen in geluid, in beeld of andere uitzendingen verzorgen.

(c) Radiocommunicatie: telecommunicatie door middel van elektromagnetische golven met een frequentie die lager is dan 3.000 GHz, in de ruimte gebracht zonder kunstmatige geleiding.

(d) Telecommunicatie: iedere uitzending, uitsturing of ontvangst van tekens, signalen, schrift, beelden en geluiden of inlichtingen van allerlei aard per kabel of door middel van radiogolven, visuele of andere elektromagnetische systemen.

(e) Nationale omroep: een omroepdienst die in eerste instantie is bedoeld voor algemene ontvangst in het land waarin de omroeporganisatie bevoegd is uit te zenden.

(f) Internationale omroep: een omroepdienst die in eerste instantie is bedoeld voor ontvangst buiten de grenzen van het land waarin de omroep bevoegd is uit te zenden.

(g) Radio-omroep: omroep die alleen geluidssignalen uitzendt.

(h) Televisie: uitzending van kortstondige beelden van stilstaande of bewegende voorwerpen, met of zonder geluid.

(i) Zender: een apparaat dat radio-frequentieënergie opwekt met het doel radio- of televisieprogramma's uit te zenden.

(j) Vermogen van een omroepzender: het hoogfrequent-vermogen dat de zender gewoonlijk levert aan het antennesysteem; voor een radiozender het ongemoduleerde vermogen en voor een televisiezender het gedurende de maximale modulatie opgewekte vermogen.

(k) Maximum ERP: het maximaal nuttig stralingsvermogen: het produkt van het aan de antenne geleverde vermogen en de verster-

king van de antenne met betrekking tot de halve-golf dipool in de richting van de maximale straling.

(l) Frequentieband: een continue frequentiegroep bestemd voor uitzendingen op grond van internationale regelingen.

(m) Programma: een op zichzelf staand geheel, aangeduid met een titel of anderszins, dat wordt uitgezonden gedurende een vooraf aangekondigde periode.

(n) Zendtijd: de tijd waarin programma's worden uitgezonden door een of meer zenders.

(o) Radio- en televisiedienst: een opeenvolging van programma's voor radio of televisie, regelmatig uitgezonden door een of meer zenders en een duidelijke met name genoemde eenheid vormend binnen het geheel van de uitzendingen.

(p) Radiotoestel: een ontvanger, verbonden met een antenne of een andere bron van radiosignalen, met het doel de elementen van een radioprogramma, overgebracht door deze signalen, in hoorbare vorm weer te geven.

(q) Televisietoestel: een ontvanger, verbonden met een antenne of een andere bron van radiosignalen, met het doel de elementen van een televisieprogramma, overgebracht door deze signalen, in hoorbare en zichtbare vorm weer te geven.

(r) Luister- en kijkvergunning: een voor het gebruik van radio- en/of televisietoestellen vereiste machtiging of overeenkomst, waarvoor gewoonlijk dient te worden betaald.

II. INDELING VAN DE GEGEVENS IN CATEGORIEËN

3. Voor de verschillende aspecten van de nationale omroep, vermeld in deze Aanbeveling, dienen de volgende indelingen te worden gebruikt:

Omroepdiensten

4. Omroepdiensten dienen te worden ingedeeld:

(a) naar gelang van hun constitutionele positie:

(i) Overheidsomroepinstelling: een omroepinstelling geheel in het beheer van de overheid (een centrale, federale, provinciale of plaatselijke overheid of die van een deelstaat, enz.) hetzij rechtstreeks, hetzij via een speciale, door haar opgerichte instelling;

(ii) Publiekrechtelijke omroepinstelling: een omroepinstelling die is opgericht of erkend krachtens een wet of wettelijke regeling (uitgaande van een centrale, federale, provinciale of plaatselijke overheid of die van een deelstaat enz.) en die een autonoom orgaan vormt;

- (iii) Commerciële omroepinstelling: een omroepinstelling die eigendom is van een natuurlijke persoon of rechtspersoon en die voornamelijk met winstoogmerk wordt geëxploiteerd.
- (b) naar gelang van hun geografisch bereik:
 - (i) Nationale omroepinstelling: een omroepinstelling die een omroepdienst verzorgt, bestemd voor uitzending in het gehele land;
 - (ii) Regionale omroepinstelling: een omroeporganisatie die een regionale omroepdienst binnen de landsgrenzen verzorgt;
 - (iii) Plaatselijke omroepinstelling: een omroeporganisatie die een plaatselijke omroepdienst verzorgt.

5. Bronnen van inkomsten van omroepinstellingen dienen te worden ingedeeld naar gelang van hun herkomst, in de volgende categorieën:

- (a) Overheidsgelden: inkomsten die direct of indirect afkomstig zijn van de overheid (een centrale, federale, provinciale of plaatselijke overheid of die van een deelstaat enz.);
- (b) Luister- en kijkgelden: inkomsten uit de opbrengsten van een door de gebruikers te betalen luister- en kijkvergunning;
- (c) Particuliere schenkingen: particuliere gelden, beschikbaar gesteld om te worden gebruikt door een omroepinstelling;
- (d) Reclame: gelden ontvangen in ruil voor het recht van de adverteerder de aandacht van het publiek te vestigen op zijn goederen of diensten;
- (e) Diversen: gelden uit andere dan in (a) tot en met (d) genoemde bronnen.

6. De lopende uitgaven van omroepinstellingen dienen te worden ingedeeld in de volgende categorieën:

(a) *Uitgaven voor programma's:*

Alle werkelijke uitgaven voor planning, produktie en aankoop van programma's, met inbegrip van personeelskosten, maar met uitzondering van de vaste bedrijfslasten:

- (i) Uitgaven betreffende de programma's die door de omroepinstelling zelf zijn geproduceerd;
- (ii) Uitgaven voor de aankoop van programma's, voor co-produkties en de uitwisseling van programma's tussen omroepinstellingen;

(b) *Uitgaven voor produktie, uitzending e.d.:*

Alle werkelijke uitgaven die niet rechtstreeks betrekking hebben op programma's:

- (i) Uitgaven voor het instandhouden van de produktiemiddelen;
- (ii) Zenderexploitatiekosten;
- (iii) Uitgaven voor personeel, beheer en administratie.

7. Personeel in vaste dienst verbonden aan omroepinstellingen dient als volgt te worden ingedeeld:

- (a) *Programmamedewerkers en journalistieke medewerkers:*
 - (i) Programmamedewerkers: personeel voor het schrijven van teksten, voor de planning en voor de produktie van de programma's, met uitzondering van journalisten;
 - (ii) Journalistieke medewerkers: het bij de voorbereiding van nieuwsberichten enz. betrokken personeel.
- (b) *Technisch personeel:*
 - (i) Technisch personeel voor de produktie: personeel dat is belast met de bediening en het onderhoud van de voor de produktie van de programma's benodigde technische apparatuur;
 - (ii) Technisch personeel voor de uitzendingen: personeel dat belast is met de bediening en het onderhoud van de zenders en het onderhouden van de verbindingen tussen produktiecentra en zenders;
 - (iii) Overig technisch personeel: personeel dat belast is met het ontwerpen en installeren van technische apparatuur of het ontwerpen en inrichten van gebouwen; personeel voor studie en research enz.
- (c) Administratief personeel: personeel dat belast is met het beheer of de organisatie van een omroepinstelling en de centrale dienstverlening.
- (d) Overig personeel: personeel dat belast is met andere dan in (a) tot en met (c) genoemde taken.

Zenduitrusting

8. In statistieken betreffende zendapparatuur dient onderscheid te worden gemaakt tussen radiozenders en televisiezenders.

(a) Radiozenders dienen te worden ingedeeld naar gelang van de gebruikte frequentieband:

- LF (Low frequency) ook bekend als lange-golf-band;
- MF (Medium frequency) ook bekend als midden-golf-band;
- HF (High frequency) ook bekend als korte-golf-band;
- VHF (Very high frequency);
- SHF (Super high frequency).

Het transmissievermogen dient te worden gespecificeerd in termen van draagvermogen in LF, MF en HF en de maximum ERP in VHF en SHF.

(b) Televisiezenders dienen te worden ingedeeld naar gelang van de gebruikte frequentieband:

- VHF (Very high frequency) Band 1, 2 en 3;
- UHF (Ultra high frequency) Band 4 en 5;
- SHF (Super high frequency).

De maximum ERP dient te worden gespecificeerd en er dient onderscheid te worden gemaakt tussen zendapparatuur voor zwart-wit-programma's en programma's in kleuren.

Programma's

9. De statistieken betreffende de radio- en televisiedienst van de nationale omroep dienen als volgt te worden ingedeeld:

(a) Nationale radio- en televisiedienst: een radio- en televisiedienst voor het gehele land;

(b) Regionale radio- en televisiedienst: een radio- en televisiedienst voor een regionaal publiek, in de regel gekenmerkt door taalverschillen, etnische en andere culturele verschillen;

(c) Plaatselijke radio- en televisiedienst: een radio- en televisiedienst voor een publiek dat in geografisch opzicht bijeenhoort, bijv. grote en kleinere steden.

10. Statistieken betreffende programma's dienen als volgt te worden ingedeeld:

(a) *Naar gelang van de functie*: het programma wordt gekenmerkt door een doel waarvoor het is gemaakt.

(i) *informatieve programma's*: programma's die voornamelijk zijn bedoeld om informatie te verschaffen omtrent feiten, gebeurtenissen, theorieën of vooruitzichten of om toelichtende achtergrondinformatie te verschaffen;

– Nieuwsberichten en -commentaren (met inbegrip van sportnieuws);

– Andere informatieve programma's, bijv. programma's die handelen over politieke, economische, wetenschappelijke, culturele en maatschappelijke aangelegenheden, bijzondere gebeurtenissen en dergelijke.

(ii) *Educatieve, culturele en religieuze programma's*

Educatieve programma's: programma's die hoofdzakelijk voor het onderwijs zijn bestemd en waarin het opvoedkundig element centraal staat:

– educatieve programma's die betrekking hebben op een specifiek studieprogramma (bijv. van scholen, universiteiten enz.) met uitzondering van programma's voor plattelandsontwikkeling;

– educatieve programma's voor plattelandsontwikkeling;

– andere educatieve programma's.

Culturele programma's: programma's die hoofdzakelijk ten doel hebben de artistieke en/of intellectuele belangstelling van het publiek te stimuleren:

– programma's die kunnen worden beschouwd als culturele manifestaties op zich;

- programma's die hoofdzakelijk ten doel hebben de kennis van het publiek op niet-didactische wijze te verrijken ten aanzien van verschillende gebieden en verschijnselen van de cultuur.

Religieuze programma's: godsdienstige programma's uitgaande van diverse godsdienstige overtuigingen of programma's van soortgelijke strekking met een stichtend karakter.

- (iii) *Reclame*: commerciële of andere reclame waarvoor tegen betaling zendtijd wordt verleend.

- (iv) *Amusementsprogramma's en diversen*

Amusementsprogramma's: programma's die hoofdzakelijk ten doel hebben amusement en ontspanning te bieden:

- Bioscoopfilms;
- Programma's in de vorm van toneelspel, hetzij gebracht als één uitzending, hetzij in afleveringen;
- Programma's waarvan muziek, direct uitgezonden of vooraf opgenomen, het hoofdbestanddeel vormt;
- Sportprogramma's (met uitzondering van sportnieuws);
- Andere amusementsprogramma's.

Diversen: programma's die niet in een van de voornoemde categorieën zijn ingedeeld.

- (b) *Naar gelang van de taal waarin het programma wordt uitgezonden:*

- (i) Programma's in de officiële ta(a)l(en);
- (ii) Programma's in dialecten van de officiële ta(a)l(en);
- (iii) Programma's in de talen van etnische minderheden;
- (iv) Programma's in andere dan de onder (i), (ii) en (iii) genoemde talen.

- (c) *Naar gelang van de herkomst van het programma:*

- (i) Nationale produkties: programma's die in het land zelf zijn geproduceerd, hetzij door de omroepinstellingen, hetzij anderszins;
- (ii) Geïmporteerde programma's: programma's die zijn geproduceerd door organisaties buiten het land dat de programma's brengt.
- (iii) Internationale co-produkties: programma's die gezamenlijk zijn geproduceerd door omroepinstellingen in het land zelf en organisaties buiten het land dat de programma's brengt.

Luisteraars en kijkers

11. (a) Potentieel publiek: het aantal mensen, als percentage van de totale bevolking, dat beschikt over een radio- of televisietoestel, hetzij in eigen huis, hetzij als behorend tot een luistergroep.

(b) Statistieken betreffende het geschatte aantal toestellen dienen als volgt te worden ingedeeld:

- (i) Radiotoestellen, zo mogelijk verdeeld in:
 - VHF toestellen met frequentiemodulatie (FM);
 - LF, MF, HF, VHF en SHF toestellen met amplitudemodulatie;
 - toestellen uitgerust met zowel frequentie- als amplitudemodulatie.
- (ii) Televisietoestellen, zo mogelijk verdeeld in:
 - Zwart-wit-ontvangers;
 - Kleurenontvangers.
- (c) Statistieken betreffende luister- en kijkvergunningen dienen als volgt te worden ingedeeld:
 - (i) Alleen luistervergunningen (radio);
 - (ii) Vergunningen voor televisie;
 - (iii) Gecombineerde vergunningen.

Internationale omroep

12. Ten aanzien van de verschillende aspecten van de in deze Aanbeveling bedoelde internationale omroep dienen de statistieken de volgende gegevens te bevatten:

- (a) Aantal en vermogen van de zenders;
- (b) Totale jaarlijkse zendtijd (in uren) in alle gebruikte talen, alsmede voor iedere taal het percentage van dit totaal.

III. VERSPREIDING VAN DE STATISTISCHE GEGEVENS

13. De in deze Aanbeveling bedoelde statistieken dienen bij voorkeur ieder jaar te worden opgesteld, doch indien zulks onmogelijk is, iedere twee jaar; in dat geval dienen de gegevens van het laatste van de twee jaren te worden vermeld. De gevraagde informatie dient te worden aangeboden overeenkomstig de begripsomschrijvingen en indelingen zoals deze zijn aangegeven in de leden 2 t/m 12 hierboven. De aandacht dient te worden gevestigd op eventuele verschillen tussen deze begripsomschrijvingen en indelingen en die welke gewoonlijk worden gebruikt op nationaal niveau. Deze statistieken dienen afzonderlijk voor radio en televisie te worden bekendgemaakt en dienen zich, voor zover mogelijk, uit te strekken tot de hierna volgende categorieën gegevens:

Nationale omroep

Omroepinstellingen

14. *Aantal wettelijk toegestane organisaties*

- (a) Naar gelang van de constitutionele positie:
 - (i) Overheidsomroepinstelling;

- (ii) Publiekrechtelijke omroepinstelling;
- (iii) Commerciële omroepinstelling.
- (b) Naar gelang van het geografisch bereik:
 - (i) Nationale omroepinstelling;
 - (ii) Regionale omroepinstelling;
 - (iii) Plaatselijke omroepinstelling.

15. *Bronnen van inkomsten van de in lid 14(a) genoemde omroepinstellingen:*

Totale jaarlijkse inkomsten en als percentage daarvan:

- (a) Overheidsgelden
- (b) Luister- en kijkgelden
- (c) Schenkingen van particulieren
- (d) Reclame
- (e) Diversen

16. *Lopende uitgaven van de in lid 14(a) genoemde omroepinstellingen:*

Totale jaarlijkse uitgaven en als percentage daarvan:

- (a) Uitgaven voor programma's:
 - (i) Uitgaven voor de produktie van programma's
 - (ii) Uitgaven voor de aankoop van programma's
- (b) Uitgaven voor produktie, uitzending en anderszins
 - (i) Uitgaven voor produktiemiddelen
 - (ii) Uitgaven voor zenduitrusting
 - (iii) Uitgaven voor personeel, beheer en administratie.

17. *Personeel in dienst van de in lid 14(a) genoemde omroepinstellingen:*

Totaal aantal personeelsleden

- (a) Programmamedewerkers:
 - (i) Programmamedewerkers, met uitzondering van journalisten
 - (ii) Journalisten
- (b) Technisch personeel:
 - (i) Technisch personeel voor de produktie
 - (ii) Technisch personeel voor het zenden
 - (iii) Overig technisch personeel.
- (c) Administratief personeel.
- (d) Overig personeel.

Zenduitrusting

18. *Totaal aantal radiozenders en hun zendvermogen, uitgedrukt in draagvermogen of in maximum ERP voor elk van de hieronder genoemde categorieën:*

- (a) Low frequency (LF)
- (b) Medium frequency (MF)
- (c) High frequency (HF)
- (d) Very high frequency (VHF)
- (e) Super high frequency (SHF)

19. *Totaal aantal televisiezenders en hun vermogen, uitgedrukt in maximum ERP voor elk van de hieronder vermelde categorieën:*

- (a) Very High Frequency (VHF)
- (b) Ultra High Frequency (UHF)
- (c) Super High Frequency (SHF)

Programma's

20. *Aantal radio- en televisiediensten van de in lid 14(a) genoemde omroepinstellingen*

- (a) Nationale radio- en televisiediensten
- (b) Regionale radio- en televisiediensten
- (c) Plaatselijke radio- en televisiediensten.

21. *Totale jaarlijkse zendtijd (in uren) van de in lid 14(a) genoemde omroepinstellingen*

(a) Naar gelang van de functie, als percentage van de totale zendtijd:

- (i) Informatieve programma's
 - Nieuwsberichten en -commentaren (met inbegrip van sport-nieuws)
 - Andere informatieve programma's
- (ii) Educatieve, culturele en religieuze programma's:
 - Educatieve programma's:
 - Educatieve programma's die betrekking hebben op een specifiek studieprogramma (met uitzondering van programma's voor plattelandsontwikkeling)
 - Educatieve programma's voor plattelandsontwikkeling
 - Andere educatieve programma's
 - Culturele programma's:
 - Culturele programma's of activiteiten
 - Religieuze programma's

- (iii) Reclame
- (iv) Amusementsprogramma's en diversen Amusementsprogramma's
 - Bioscoopfilms
 - Toneelspel
 - Muziek
 - Sportprogramma's (doch met uitzondering van sportnieuws)
 - Andere amusementsprogramma's
 - Diversen

(b) Naar gelang van de taal waarin het programma wordt uitgezonden, als percentage van de totale zendtijd:

- (i) De officiële ta(a)l(en)
- (ii) Dialecten van de officiële ta(a)l(en)
- (iii) Talen van etnische minderheden
- (iv) Andere talen

(c) Naar gelang van de herkomst van het programma, als percentage van de totale zendtijd:

- (i) Nationale produkties
- (ii) Geïmporteerde programma's
- (iii) Internationale co-produkties

Luisteraars en kijkers

22. (a) Potentieel publiek

(b) Geschat aantal in gebruik zijnde toestellen:

- (i) Radio-ontvangers:
 - Ontvangers met uitsluitend amplitudemodulatie
 - Ontvangers die tevens zijn uitgerust voor frequentiemodulatie
- (ii) Televisieontvangers:
 - Zwart-wit-ontvangers
 - Kleurenontvangers
- (c) Aantal geldige vergunningen:
 - Alleen luistervergunningen (radio)
 - Vergunningen voor televisie
 - Gecombineerde vergunningen

Internationale omroep

23. *Statistieken betreffende radiuitzendingen naar het buitenland dienen te omvatten:*

(a) Aantal en vermogen van de zenders

(b) Totale jaarlijkse zendtijd (in uren) in alle gebruikte talen, alsmede voor iedere taal het percentage van dit totaal.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekeningen hebben gesteld.

De Voorzitter van de Algemene Vergadering,
(w.g.) TAAITTA TOWEETT

De Directeur-Generaal,
(w.g.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Op 26 november 1976 werd te Nairobi door de Algemene Vergadering tijdens haar negentiende zitting, aldaar gehouden van 26 oktober tot 30 november 1976, aangenomen een Aanbeveling inzake de ontwikkeling van het onderwijs aan volwassenen. De Engelse tekst ¹⁾ van deze Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

Recommendation on the development of adult education

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Nairobi from 26 October to 30 November 1976, at its nineteenth session,

Recalling the principles set forth in Articles 26 and 27 of the Universal Declaration of Human Rights, ¹⁾ guaranteeing and specifying the right of everyone to education and to participate freely in cultural, artistic and scientific life and the principles set forth in Articles 13 and 15 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ²⁾

Considering that education is inseparable from democracy, the abolition of privilege and the promotion within society as a whole of the ideas of autonomy, responsibility and dialogue,

Considering that the access of adults to education, in the context of life-long education, is a fundamental aspect of the right to education and facilitates the exercise of the right to participate in political, cultural, artistic and scientific life,

Considering that for the full development of the human personality, particularly in view of the rapid pace of scientific, technical, eco-

¹⁾ De Arabische, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

¹⁾ Tekst in *Trb.* 1969, 99, blz. 105 e.v.

²⁾ Tekst in *Trb.* 1969, 100; zie ook *Trb.* 1975, 61.

conomic and social change, education must be considered on a global basis and as a life-long process,

Considering that the development of adult education, in the context of life-long education, is necessary as a means of achieving a more rational and more equitable distribution of educational resources between young people and adults, and between different social groups, and of ensuring better understanding and more effective collaboration between the generations and greater political, social and economic equality between social groups and between the sexes,

Convinced that adult education as an integral part of life-long education can contribute decisively to economic and cultural development, social progress and world peace as well as to the development of educational systems,

Considering that the experience acquired in adult education must constantly contribute to the renewal of educational methods, as well as to the reform of educational systems as a whole,

Considering the universal concern for literacy as being a crucial factor in political and economic development, in technological progress and in social and cultural change, so that its promotion should therefore form an integral part of any plan for adult education,

Reaffirming that the attainment of this objective entails creating situations in which the adults are able to choose, from among a variety of forms of educational activity the objectives and content of which have been defined with their collaboration, those forms which meet their needs most closely and are most directly related to their interests,

Bearing in mind the diversity of modes of training and education throughout the world and the special problems peculiar to the countries whose education systems are as yet underdeveloped or insufficiently adapted to national needs,

In order to give effect to the conclusions, declarations and recommendations formulated by the second and third international conferences on adult education (Montreal, 1960; Tokyo, 1972) and, as far as the relevant paragraphs are concerned, by the World Conference of the International Women's Year (Mexico, 1975),

Desirous of making a further contribution to putting into effect the principles set forth in the recommendations addressed by the International Conference on Public Education to the Ministries of Education concerning the access of women to education (Recommendation No. 34, 1952), facilities for education in rural areas (Recommendation No. 47, 1958), and literacy and adult education (Recommendation No. 58, 1965), in the Declaration adopted at the

International Symposium for Literacy in Persepolis (1975) and in the Recommendation concerning Education for International Understanding, Co-operation and Peace, and Education relating to Human Rights and Fundamental Freedoms adopted by the General Conference at its eighteenth session (1974);³⁾

Taking note of the provisions of the Revised Recommendation concerning Technical and Vocational Education adopted by the General Conference at its eighteenth session (1974)⁴⁾ and of resolution 3.426 adopted at the same session with a view to the adoption of an international instrument concerning action designed to ensure that the people at large have free democratic access to culture and an opportunity to take an active part in the cultural life of society,

Noting further that the International Labour Conference has adopted a number of instruments concerned with various aspects of adult education, and in particular the recommendation on vocational guidance (1949), the recommendation on vocational training in agriculture (1956), as well as the convention and recommendation concerning paid educational leave (1974),⁵⁾ and of human resources development (1975),⁶⁾

Having decided, at its eighteenth session, that adult education would be the subject of a recommendation to Member States,

Adopts this twenty-sixth day of November 1976, the present Recommendation.

The General Conference recommends that Member States apply the following provisions by taking whatever legislative or other steps may be required, and in conformity with the constitutional practice of each State, to give effect to the principles set forth in this Recommendation.

The General Conference recommends that Member States bring this Recommendation to the attention of the authorities, departments or bodies responsible for adult education and also of the various organizations carrying out educational work for the benefit of adults, and of trade union organizations, associations, enterprises, and other interested parties.

The General Conference recommends that Member States report to it, at such dates and in such form as shall be determined by it, on the action taken by them in pursuance of this Recommendation.

³⁾ Tekst in *Trb.* 1976, 74, blz. 4 e.v.

⁴⁾ Tekst in *Trb.* 1976, 74, blz. 31 e.v.

⁵⁾ Teksten in *Trb.* 1975, 104; zie ook *Trb.* 1976, 160.

⁶⁾ Teksten in *Trb.* 1976, 140.

I. DEFINITION

1. In this Recommendation:

the term "adult education" denotes the entire body of organized educational processes, whatever the content, level and method, whether formal or otherwise, whether they prolong or replace initial education in schools, colleges and universities as well as in apprenticeship, whereby persons regarded as adult by the society to which they belong develop their abilities, enrich their knowledge, improve their technical or professional qualifications or turn them in a new direction and bring about changes in their attitudes or behaviour in the twofold perspective of full personal development and participation in balanced and independent social, economic and cultural development;

adult education, however, must not be considered as an entity in itself, it is a sub-division, and an integral part of, a global scheme for life-long education and learning;

the term "life-long education and learning", for its part, denotes an overall scheme aimed both at restructuring the existing education system and at developing the entire educational potential outside the education system;

in such a scheme men and women are the agents of their own education, through continual interaction between their thoughts and actions;

education and learning, far from being limited to the period of attendance at school, should extend throughout life, include all skills and branches of knowledge, use all possible means, and give the opportunity to all people for full development of the personality;

the educational and learning processes in which children, young people and adults of all ages are involved in the course of their lives, in whatever form, should be considered as a whole.

II. OBJECTIVES AND STRATEGY

2. Generally speaking, the aims of adult education should be to contribute to:

(a) promoting work for peace, international understanding and co-operation;

(b) developing a critical understanding of major contemporary problems and social changes and the ability to play an active part in the progress of society with a view to achieving social justice;

(c) promoting increased awareness of the relationship between people and their physical and cultural environment, and fostering the desire to improve the environment and to respect and protect nature, the common heritage and public property;

(d) creating an understanding of and respect for the diversity of customs and cultures, on both the national and the international planes;

(e) promoting increased awareness of, and giving effect to various forms of communication and solidarity at the family, local, national, regional and international levels;

(f) developing the aptitude for acquiring, either individually, in groups or in the context of organized study in educational establishments specially set up for this purpose, new knowledge, qualifications, attitudes or forms of behaviour conducive to the full maturity of the personality;

(g) ensuring the individuals' conscious and effective incorporation into working life by providing men and women with an advanced technical and vocational education and developing the ability to create, either individually or in groups, new material goods and new spiritual or aesthetic values;

(h) developing the ability to grasp adequately the problems involved in the upbringing of children;

(i) developing the aptitude for making creative use of leisure and for acquiring any necessary or desired knowledge;

(j) developing the necessary discernment in using mass communication media, in particular radio, television, cinema and the press, and interpreting the various messages addressed to modern men and women by society;

(k) developing the aptitude for learning to learn.

3. Adult education should be based on the following principles:

(a) it should be based on the needs of the participants and make use of their different experiences in the development of adult education; the most educationally underprivileged groups should be given the highest priority within a perspective of collective advancement;

(b) it should rely on the ability and determination of all human beings to make progress throughout their lives both at the level of their personal development and in relation to their social activity;

(c) it should awaken an interest in reading and develop cultural aspirations;

(d) it should stimulate and sustain the interest of adult learners, appeal to their experience, strengthen their self-reliance, and enlist their active participation at all stages of the educational process in which they are involved;

(e) it should be adapted to the actual conditions of everyday life and work and take into account the personal characteristics of adult

learners, their age, family, social, occupational or residential background and the way in which they interrelate;

(f) it should seek the participation of individual adults, groups and communities in decision-making at all levels of the learning process; including determination of needs, curriculum development, programme implementation and evaluation and should plan educational activities with a view to the transformation of the working environment and of the life of adults;

(g) it should be organized and operated flexibly by taking into account social, cultural, economic and institutional factors of each country and society to which adult learners belong;

(h) it should contribute to the economic and social development of the entire community;

(i) it should recognize as an integral part of the educational process the forms of collective organization established by adults with a view to solving their day-to-day problems;

(j) it should recognize that every adult, by virtue of his or her experience of life, is the vehicle of a culture which enables him or her to play the rôle of both learner and teacher in the educational process in which he or she participates.

4. Each Member State should:

(a) recognize adult education as a necessary and specific component of its education system and as a permanent element in its social, cultural and economic development policy; it should, consequently, promote the creation of structures, the preparation and implementation of programmes and the application of educational methods which meet the needs and aspirations of all categories of adults, without restriction on grounds of sex, race, geographical origin, age, social status, opinion, belief or prior educational standard;

(b) recognize that although, in a given situation or for a specific period, adult education may play a compensatory rôle, it is not intended as a substitute for adequate youth education which is a prerequisite for the full success of adult education;

(c) in eliminating the isolation of women from adult education, work towards ensuring equality of access and full participation in the entire range of adult education activities, including those which provide training for qualifications leading to activities or responsibilities which have hitherto been reserved for men;

(d) take measures with a view to promoting participation in adult education and community development programmes by members of the most underprivileged groups, whether rural or urban, settled or nomadic, and in particular illiterates, young people who have been unable to acquire an adequate standard of general education or a

qualification, migrant workers and refugees, unemployed workers, members of ethnic minorities, persons suffering from a physical or mental handicap, persons experiencing difficulties of social adjustment and those serving prison sentences. In this context, Member States should associate themselves in the search for educational strategies designed to foster more equitable relations among social groups.

5. The place of adult education in each education system should be defined with a view to achieving:

(a) a rectification of the main inequalities in access to initial education and training, in particular inequalities based on age, sex, social position or social or geographical origin;

(b) the assurance of a scientific basis for life-long education and learning as well as greater flexibility in the way in which people divide their lives between education and work, and, in particular, providing for the alternation of periods of education and work throughout the life span, and facilitating the integration of continuing education into the activity of work itself;

(c) recognition, and increased exploitation, of the actual or potential educational value of the adult's various experiences;

(d) easy transfer from one type or level of education to another;

(e) greater interaction between the education system and its social, cultural and economic setting;

(f) greater efficiency from the point of view of the contribution of educational expenditure to social, cultural and economic development.

6. Consideration should be given to the need for an adult education component, including literacy, in the framing and execution of any development programme.

7. The objectives and goals of adult education policy should be incorporated in national development plans; they should be defined in relation to the overall objectives of education policy and of social, cultural and economic development policies.

Adult education and other forms of education, particularly school and higher education and initial vocational training, should be conceived and organized as equally essential components in a co-ordinated but differentiated education system according to the tenets of life-long education and learning.

8. Measures should be taken to encourage the public authorities, institutions or bodies engaged in education, voluntary associations, workers' and employers' organizations, and those directly participating in adult education, to collaborate in the task of defining further and giving effect to these objectives.

III. CONTENT OF ADULT EDUCATION

9. Adult education activities, viewed as forming part of life-long education and learning, have no theoretical boundaries and should meet the particular situations created by the specific needs of development, of participation in community life and of individual self-fulfilment; they cover all aspects of life and all fields of knowledge and are addressed to all people whatever their level of achievement. In defining the content of adult education activities priority should be given to the specific needs of the educationally most underprivileged groups.

10. Civic, political, trade union and co-operative education activities should be aimed particularly towards developing independent and critical judgement and implanting or enhancing the abilities required by each individual in order to cope with changes affecting living and working conditions, by effective participation in the management of social affairs at every level of the decision-making process.

11. While not excluding approaches intended to achieve a short-term solution in a particular situation, technical and vocational education activities should as a general rule emphasize the acquisition of qualifications which are sufficiently broad to allow of subsequent changes of occupation and a critical understanding of the problems of working life. It is necessary to integrate general and civic education with technical and vocational education.

12. Activities designed to promote cultural development and artistic creation should encourage appreciation of existing cultural and artistic values and works and, at the same time, should aim to promote the creation of new values and new works, by releasing the expressive capabilities inherent in each individual or group.

13. Participation in adult education should not be restricted on grounds of sex, race, geographical origin, culture, age, social status, experience, belief and prior educational standard.

14. With regard to women, adult education activities should be integrated as far as possible with the whole contemporary social movement directed towards achieving self-determination for women and enabling them to contribute to the life of society as a collective force, and should thus focus specifically on certain aspects, in particular:

(a) the establishment in each society of conditions of equality between men and women;

(b) the emancipation of men and women from the preconceived models imposed on them by society in every field in which they carry responsibility;

(c) civic, occupational, psychological, cultural and economic autonomy for women as a necessary condition for their existence as complete individuals;

(d) knowledge about the status of women, and about women's movements, in various societies, with a view to increased solidarity across frontiers.

15. With regard to settled or nomadic rural populations, adult education activities should be designed in particular to:

(a) enable them to use technical procedures and methods of individual or joint organization likely to improve their standard of living without obliging them to forgo their own values;

(b) put an end to the isolation of individuals or groups;

(c) prepare individuals or groups of individuals who are obliged, despite the efforts made to prevent excessive depopulation of rural areas, to leave agriculture, either to engage in a new occupational activity while remaining in a rural environment, or to leave this environment for a new way of life.

16. With regard to such persons or groups as have remained illiterate or are experiencing difficulty in adjusting to society because of the slenderness of their resources, their limited education or their restricted participation in community life, adult education activities should be designed not only to enable them to acquire basic knowledge (reading, writing, arithmetic, basic understanding of natural and social phenomena), but also to make it easier for them to engage in productive work, to promote their self-awareness and their grasp of the problems of hygiene, health, household management and the upbringing of children, and to enhance their autonomy and increase their participation in community life.

17. With regard to young people who have been unable to acquire an adequate standard of general education or a qualification, adult education activities should, in particular, enable them to acquire additional general education with a view to developing their ability to understand the problems of society and shoulder social responsibilities, and to gaining access to the vocational training and general education which are necessary for the exercise of an occupational activity.

18. If people wish to acquire educational or vocational qualifications which are formally attested by certificates of education or of vocational aptitude and which, for social or economic reasons, they have not been able to obtain earlier, adult education should enable them to obtain the training required for the award of such certificates.

19. With regard to the physically or mentally handicapped, adult education activities should be designed, in particular, to restore or offset the physical or mental capacities which have been impaired or lost as a result of their handicap, and to enable them to acquire the knowledge and skills and, where necessary, the professional qualifications required for their social life and for the exercise of an occupational activity compatible with their handicap.

20. With regard to migrant workers, refugees, and ethnic minorities, adult education activities should in particular:

(a) enable them to acquire the linguistic and general knowledge as well as the technical or professional qualifications necessary for their temporary or permanent assimilation in the society of the host country and, where appropriate, their reassimilation in the society of their country of origin;

(b) keep them in touch with culture, current developments and social changes in their country of origin.

21. With regard to unemployed persons, including the educated unemployed, adult education activities should be designed, in particular, to adapt or modify their technical or professional qualification with a view to enabling them to find or return to employment and to promote a critical understanding of their socio-economic situation.

22. With regard to ethnic minorities, adult education activities should enable them to express themselves freely, educate themselves and their children in their mother tongues, develop their own cultures and learn languages other than their mother tongues.

23. With regard to the aged, adult education activities should be designed, in particular:

(a) to give all a better understanding of contemporary problems and of the younger generation;

(b) to help acquire leisure skills, promote health and find increased meaning in life;

(c) to provide a grounding in the problems facing retired people and in ways of dealing with such problems, for the benefit of those who are on the point of leaving working life;

(d) to enable those who have left working life to retain their physical and intellectual faculties and to continue to participate in community life and also to give them access to fields of knowledge or types of activity which have not been open to them during their working life.

IV. METHODS, MEANS, RESEARCH AND EVALUATION

24. Adult education methods should take account of:

- (a) incentives and obstacles to participation and learning specially affecting adults;
- (b) the experience gained by adults in the exercise of their family, social and occupational responsibilities;
- (c) the family, social or occupation obligations borne by adults and the fatigue and impaired alertness which may result from them;
- (d) the ability of adults to assume responsibility for their own learning;
- (e) the cultural and pedagogical level of the teaching personnel available;
- (f) the psychological characteristics of the learning process;
- (g) the existence and characteristics of cognitive interests;
- (h) use of leisure time.

25. Adult education activities should normally be planned and executed on the basis of identified needs, problems, wants and resources, as well as defined objectives. Their impact should be evaluated, and reinforced by whatever follow-up activities may be most appropriate to given conditions.

26. Particular emphasis should be placed on adult education activities intended for an entire social or geographical entity, mobilizing all its inherent energies with a view to the advancement of the group and social progress in a community setting.

27. In order to encourage the broadest possible participation, it may be appropriate in some situations to add, to locally based adult education, methods such as:

- (a) remote teaching programmes such as correspondence courses and radio or television broadcasts, the intended recipients of such programmes being invited to form groups with a view to listening or working together (such groups should receive appropriate pedagogical support);
- (b) programmes launched by mobile units;
- (c) self-teaching programmes;
- (d) study circles;
- (e) use of voluntary work by teachers, students and other community members.

The various services which public cultural institutions (libraries, museums, record libraries, video-cassette libraries) are able to put at the disposal of adult learners should be developed on a systematic basis, together with new types of institutions specializing in adult education.

28. Participation in an adult education programme should be a voluntary matter. The State and other bodies should strive to promote the desire of individuals and groups for education in the spirit of life-long education and learning.

29. Relations between the adult learner and the adult educator should be established on a basis of mutual respect and co-operation.

30. Participation in an adult education programme should be subject only to the ability to follow the course of training provided and not to any (upper) age limit or any condition concerning the possession of a diploma or qualification; any aptitude tests on the basis of which a selection might be made if necessary should be adapted to the various categories of candidates taking such tests.

31. It should be possible to acquire and accumulate learning, experiences and qualifications through intermittent participation. Rights and qualifications obtained in this way should be equivalent to those granted by the systems of formalized education or of such character as to allow for continued education within this.

32. The methods used in adult education should not appeal to a competitive spirit but should develop in the adult learners a shared sense of purpose and habits of participation, mutual help, collaboration and team work.

33. Adult education programmes for the improvement of technical or professional qualifications should, as far as possible, be organized during working time and, in the case of seasonal work, during the slack season. This should, as a general rule, be applied also to other forms of education, in particular literacy programmes and trade union education.

34. The premises necessary for the development of adult education activities should be provided; depending on the case, these may be premises used exclusively for adult education, with or without residential accommodation, or multi-purpose or integrated facilities or premises generally used or capable of being used for other purposes – in particular, clubs, workshops, school, university and scientific establishments, social, cultural or socio-cultural centres or open air sites.

35. Member States should actively encourage co-operative research in all aspects of adult education and its objectives. Research programmes should have a practical basis. They should be carried out by universities, adult education bodies and research bodies, adopting an interdisciplinary approach. Measures should be taken with a view to disseminating the experience and the results of the research programmes to those concerned at the national and international levels.

36. Systematic evaluation of adult education activities is necessary to secure optimum results from the resources put into them. For evaluation to be effective it should be built into the programmes of adult education at all levels and stages.

V. THE STRUCTURES OF ADULT EDUCATION

37. Member States should endeavour to ensure the establishment and development of a network of bodies meeting the needs of adult education; this network should be sufficiently flexible to meet the various personal and social situations and their evolution.

38. Measures should be taken in order to:

(a) identify and anticipate educational needs capable of being satisfied through adult education programmes;

(b) make full use of existing educational facilities and create such facilities as may be lacking to meet all defined objectives;

(c) make the necessary long-term investments for the development of adult education: in particular for the professional education of planners, administrators, those who train educators, organizational and training personnel, the preparation of educational strategies and methods suitable for adults, the provision of capital facilities, the production and provision of the necessary basic equipment such as visual aids, apparatus and technical media;

(d) encourage exchanges of experience and compile and disseminate statistical and other information on the strategies, structures, content, methods and results, both quantitative and qualitative, of adult education;

(e) abolish economic and social obstacles to participation in education, and to systematically bring the nature and form of adult education programmes to the attention of all potential beneficiaries, but especially to the most disadvantaged, by using such means as active canvassing by adult education institutions and voluntary organizations, to inform, counsel and encourage possible and often hesitant participants in adult education.

39. In order to achieve these objectives it will be necessary to mobilize organizations and institutions specifically concerned with adult education, and the full range, both public and private of schools, universities, cultural and scientific establishments, libraries and museums, and, in addition, other institutions not primarily concerned with adult education, such as:

(a) mass information bodies: the press, radio and television;

(b) voluntary associations and consortia;

(c) professional, trade union, family and co-operative organizations;

(d) families;

(e) industrial and commercial firms which may contribute to the training of their employees;

(f) educators, technicians or qualified experts working on an individual basis;

(g) any persons or groups who are in a position to make a contribution by virtue of their education, training, experience or professional or social activities and are both willing and able to apply the principles set forth in the Preamble and the objectives and strategy outlined in the Recommendation;

(h) the adult learners themselves.

40. Member States should encourage schools, vocational education establishments, colleges and institutions of higher education to regard adult education programmes as an integral part of their own activities and to participate in action designed to promote the development of such programmes provided by other institutions, in particular by making available their own teaching staff, conducting research and training the necessary personnel.

VI. TRAINING AND STATUS OF PERSONS ENGAGED IN ADULT EDUCATION WORK

41. It should be recognized that adult education calls for special skills, knowledge, understanding and attitudes on the part of those who are involved in providing it, in whatever capacity and for any purpose. It is desirable therefore that they should be recruited with care according to their particular functions and receive initial and in-service training for them according to their needs and those of the work in which they are engaged.

42. Measures should be taken to ensure that the various specialists who have a useful contribution to make to the work of adult education take part in those activities, whatever their nature or purpose.

43. In addition to the employment of full-time professional workers, measures should be taken to enlist the support of anyone capable of making a contribution, regular or occasional, paid or voluntary, to adult education activities, of any kind. Voluntary involvement and participation in all aspects of organizing and teaching are of crucial importance, and people with all kinds of skills are able to contribute to them.

44. Training for adult education should, as far as practicable, include all those aspects of skill, knowledge, understanding and

personal attitude which are relevant to the various functions undertaken, taking into account the general background against which adult education takes place. By integrating these aspects with each other, training should itself be a demonstration of sound adult education practice.

45. Conditions of work and remuneration for full-time staff in adult education should be comparable to those of workers in similar posts elsewhere, and those for paid part-time staff should be appropriately regulated, without detriment to their main occupation.

VII. RELATIONS BETWEEN ADULT EDUCATION AND YOUTH EDUCATION

46. The education of young people should progressively be oriented towards life-long education and learning, taking into account the experience gained in regard to adult education, with a view to preparing young people, whatever their social origins, to take part in adult education or to contribute to providing it.

To this end, measures should be taken with a view to:

(a) making access to all levels of education and training more widely available;

(b) removing the barriers between disciplines and also between types and levels of education;

(c) modifying school and training syllabuses with the aim of maintaining and stimulating intellectual curiosity, and also placing greater emphasis, alongside the acquisition of knowledge, on the development of self-teaching patterns of behaviour, a critical outlook, a reflective attitude and creative abilities;

(d) rendering school institutions of higher education and training establishments increasingly open to their economic and social environment and linking education and work more firmly together;

(e) informing young people at school and young people leaving full-time education or initial training of the opportunities offered by adult education;

(f) bringing together, where desirable, adults and adolescents in the same training programme;

(g) associating youth movements with adult education ventures.

47. In cases where a training course organized as part of adult education leads to the acquisition of a qualification in respect of which a diploma or certificate is awarded when the qualification is acquired through study in school or university, such training should be recognized by the award of a diploma or certificate having equal

status. Adult education programmes which do not lead to the acquisition of a qualification similar to those in respect of which a diploma or certificate is awarded should, in appropriate cases, be recognized by an award.

48. Adult education programmes for youth need to be given the highest priority because in most parts of the world the youth form an extremely large segment of society and their education is of the greatest importance for political, economic, social and cultural development of the society in which they live. The programmes of adult education for youth should take account not only of their learning needs, but should enable them to orient themselves for the society of the future.

VIII. THE RELATIONS BETWEEN ADULT EDUCATION AND WORK

49. Having regard to the close connexion between guaranteeing the right to education and the right to work, and to the need to promote the participation of all, whether wage-earners or not, in adult education programmes, not only by reducing the constraints to which they are subject but also by providing them with the opportunity of using in their work the knowledge, qualifications or aptitudes which adult education programmes are designed to make available to them, and of finding in work a source of personal fulfilment and advancement, and a stimulus to creative activity in both work and social life, measures should be taken:

(a) to ensure that, in the formulation of the curriculum of adult education programmes and activities, the working experience of adults should be taken into account;

(b) to improve the organization and conditions of work and, in particular, to alleviate the arduous character of work and reduce and adjust working hours;

(c) to promote the granting of educational leave during working time, without loss of remuneration or subject to the payment of compensatory remuneration and payments for the purpose of offsetting the cost of the education received and to use any other appropriate aid to facilitate education or updating during working life;

(d) to protect the employment of persons thus assisted;

(e) to offer comparable facilities to housewives and other homemakers and to non-wage-earners, particularly those of limited means.

50. Member States should encourage or facilitate the inclusion in collective labour agreements of clauses bearing on adult education, and in particular clauses stipulating:

(a) the nature of the material possibilities and financial benefits extended to employees, and in particular those employed in sectors where rapid technological change is taking place or those threatened with being laid off, with a view to their participation in adult education programmes;

(b) the manner in which technical or professional qualifications acquired through adult education are taken into account in determining the employment category and in establishing the level of remuneration.

51. Member States should also invite employers:

(a) to anticipate and publicize, by level and type of qualification, their skilled manpower requirements and the methods of recruitment which are envisaged to meet such needs;

(b) to organize or develop a recruitment system such as will encourage their employees to seek to improve their occupational qualifications.

52. In connexion with adult training programmes organized by employers for their staff, Member States should encourage them to ensure that:

(a) employees participate in the preparation of the programmes;

(b) those taking part in such programmes are chosen in consultation with the workers' representative bodies;

(c) participants receive a certificate of training or paper qualification on completion of the programme enabling them to satisfy third parties that they have completed a given course or received a given qualification.

53. Measures should be taken with a view to promoting the participation of adults belonging to labouring, agricultural or craft communities in the implementation of adult education programmes intended for such communities; to this end they should be granted special facilities with the aim of enabling the workers to take those decisions which primarily concern them.

IX. MANAGEMENT, ADMINISTRATION, CO-ORDINATION AND FINANCING OF ADULT EDUCATION

54. There should be set up, at all levels, international, regional, national and local:

(a) structures or procedures for consultation and co-ordination between public authorities which are competent in the field of adult education;

(b) structures or procedures for consultation, co-ordination and harmonization between the said public authorities, the representatives of adult learners and the entire range of bodies carrying out adult education programmes or activities designed to promote the development of such programmes.

It should be among the principal functions of these structures, for which resources should be made available, to identify the objectives, to study the obstacles encountered, to propose and, where appropriate, carry out the measures necessary for implementation of the adult education policy and to evaluate the progress made.

55. There should be set up at national level, and, where appropriate, at sub-national level, structures for joint action and co-operation between the public authorities and bodies responsible for adult education on the one hand and the public or private bodies responsible for radio and television on the other.

It should be among the principal functions of these structures to study, propose and, where appropriate, carry out measures designed to:

(a) ensure that the mass media make a substantial contribution to leisure-time occupations and to the education of the people;

(b) guarantee freedom of expression, through the mass media, for all opinions and trends in the field of adult education;

(c) promote the cultural or scientific value and the educational qualities of programmes as a whole;

(d) establish a two-way flow of exchanges between those responsible for or those professionally engaged in educational programmes broadcast by radio or television and the persons for whom the programmes are intended.

56. Member States should ensure that the public authorities, while assuming their own specific responsibilities for the development of adult education:

(a) encourage, by laying down an appropriate legal and financial framework the creation and development of adult education associations and consortia on a voluntary and administratively independent basis;

(b) provide competent non-governmental bodies participating in adult education programmes, or in action designed to promote such programmes, with technical or financial resources enabling them to carry out their task;

(c) see that such non-governmental bodies enjoy the freedom of opinion and the technical and educational autonomy which are necessary in order to give effect to the principles set forth in paragraph 2 above;

(d) take appropriate measures to ensure the educational and technical efficiency and quality of programmes or action conducted by bodies in receipt of contributions from public funds.

57. The proportion of public funds, and particularly of public funds earmarked for education, allocated to adult education, should match the importance of such education for social, cultural and economic development, as recognized by each Member State within the framework of this Recommendation. The total allocation of funds to adult education should cover at least:

(a) provision of suitable facilities or adaptation of existing facilities;

(b) production of all kinds of learning materials;

(c) remuneration and further training of educators;

(d) research and information expenses;

(e) compensation for loss of earnings;

(f) tuition, and, where necessary and if possible, accommodation and travel costs of trainees.

58. Arrangements should be made to ensure, on a regular basis, the necessary funds for adult education programmes and action designed to promote the development of such programmes; it should be recognized that the public authorities, including local authorities, credit organizations, provident societies and national insurance agencies where they exist, and employers should contribute to these funds to an extent commensurate with their respective responsibilities and resources.

59. The necessary measures should be taken to obtain optimum use of resources made available for adult education. All available resources, both material and human, should be mobilized to this end.

60. For the individual, lack of funds should not be an obstacle to participation in adult education programmes. Member States should ensure that financial assistance for study purposes is available for those who need it to undertake adult education. The participation of members of underprivileged social groups should, as a general rule, be free of charge.

X. INTERNATIONAL CO-OPERATION

61. Member States should strengthen their co-operation, whether on a bilateral or multilateral basis, with a view to promoting the development of adult education, the improvement of its content and methods, and efforts to find new educational strategies.

To this end, they should endeavour to incorporate specific clauses bearing on adult education in international agreements concerned

with co-operation in the fields of education, science and culture, and to promote the development and strengthening of adult education work in Unesco.

62. Member States should put their experience with regard to adult education at the disposal of other Member States by providing them with technical assistance and, in appropriate cases, with material or financial assistance.

They should systematically support adult education activities conducted in countries so wishing, through Unesco and through other international organizations, including non-governmental organizations, with a view to social, cultural and economic development in the countries concerned.

Care should be taken to ensure that international co-operation does not take the form of a mere transfer of structures, curricula, methods and techniques which have originated elsewhere, but consists rather in promoting and stimulating development within the countries concerned, through the establishment of appropriate institutions and well co-ordinated structures adapted to the particular circumstances of those countries.

63. Measures should be taken at national, regional and international level:

(a) with a view to making regular exchanges of information and documentation on the strategies, structures, content, methods and results of adult education and on relevant research;

(b) with a view to training educators capable of working away from their home country, particularly under bilateral or multilateral technical assistance programmes.

These exchanges should be made on a systematic basis, particularly between countries facing the same problems and so placed as to be capable of applying the same solutions; to this end, meetings should be organized, more especially on a regional or sub-regional basis, with a view to publicizing relevant experiments and studying to what extent they are reproducible; similarly, joint machinery should be set up in order to ensure a better return on the research which is undertaken.

Member States should foster agreements on the preparation and adoption of international standards in important fields, such as the teaching of foreign languages and basic studies, with a view to helping create a universally accepted unit-credit system.

64. Measures should be taken with a view to the optimum dissemination and utilization of audiovisual equipment and materials, as well as educational programmes and the material objects in which they are embodied. In particular, it would be appropriate:

(a) to adapt such dissemination and utilization to the various

countries' social needs and conditions, bearing in mind their specific cultural characteristics and level of development;

(b) to remove, as far as possible, the obstacles to such dissemination and utilization resulting from the regulations governing commercial or intellectual property.

65. In order to facilitate international co-operation, Member States should apply to adult education the standards recommended at international level, in particular with regard to the presentation of statistical data.

66. Member States should support the action undertaken by Unesco, as the United Nations Specialized Agency competent in this field, in its efforts to develop adult education, particularly in the fields of training, research and evaluation.

67. Member States should regard adult education as a matter of global and universal concern, and should deal with the practical consequences which arise therefrom, furthering the establishment of a new international order, to which Unesco, as an expression of the world community in educational, scientific and cultural matters, is committed.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures.

The President of the General Conference,

(sd.) TAAITTA TOWEETT

The Director-General,

(sd.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Aanbeveling inzake de ontwikkeling van het onderwijs aan volwassenen

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO), van 26 oktober tot 30 november 1976 tijdens haar negentiende zitting te Nairobi bijeen,

Herinnerende aan de beginselen vervat in de artikelen 26 en 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens¹⁾, waarin het recht van een ieder op onderwijs en op vrije deelneming aan het

1) Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1969, 99, blz. 111 e.v.

culturele, artistieke en wetenschappelijke leven wordt gewaarborgd en nader uiteengezet, en aan de beginselen vervat in de artikelen 13 en 15 van het Internationale Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten²⁾,

Overwegende dat onderwijs onlosmakelijk verbonden is met de democratie, het opheffen van bevoorrechte posities en het verbreiden, binnen de samenleving als geheel, van begrippen als zelfstandigheid en verantwoordelijkheid en het beginsel van de dialoog,

Overwegende dat de toegankelijkheid van het onderwijs voor volwassenen, in het kader van de permanente educatie, een fundamenteel onderdeel vormt van het recht op onderwijs en de uitoefening vergemakkelijkt van het recht op deelneming aan het politieke, culturele, artistieke en wetenschappelijke leven,

Overwegende dat de volledige ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid, met name als gevolg van de snelle veranderingen op wetenschappelijk, technisch, economisch en maatschappelijk gebied, eist dat het onderwijs in ruimer verband en als een permanent proces wordt beschouwd,

Overwegende dat de ontwikkeling van het onderwijs aan volwassenen, in het perspectief van de permanente educatie, noodzakelijk is als middel om de voor het onderwijs beschikbare middelen op redelijke en evenwichtige wijze te verdelen tussen jongeren en volwassenen en tussen de verschillende maatschappelijke groeperingen, en om een beter begrip en een doeltreffender samenwerking tussen de generaties, alsmede een grotere politieke, maatschappelijke en economische gelijkheid tussen de maatschappelijke groeperingen en tussen de geslachten te waarborgen,

Ervan overtuigd dat het onderwijs aan volwassenen als integrerend deel van de permanente educatie, op beslissende wijze kan bijdragen tot de economische en culturele ontwikkeling, de maatschappelijke vooruitgang en de wereldvrede, alsmede tot de ontwikkeling van onderwijsstelsels,

Overwegende dat de ervaring, opgedaan bij het onderwijs aan volwassenen, voortdurend dient te worden benut bij de vernieuwing van onderwijsmethoden, alsmede bij de hervorming van de onderwijsstelsels in hun geheel,

Overwegende dat de bestrijding van het analfabetisme alom wordt erkend als een beslissende factor bij de politieke en economische ontwikkeling, de technische vooruitgang alsmede bij veranderingen op maatschappelijk en cultureel gebied, zodat de bevordering ervan een

²⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1969, 100; zie ook *Trb.* 1975, 61.

integrerend onderdeel dient te vormen van ieder plan ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen,

Opnieuw bevestigend dat het bereiken van dit doel met zich brengt dat volwassenen in een positie worden gebracht waarin zij uit een verscheidenheid van vormen van onderwijs, waarvan de doelstellingen en inhoud met hun medewerking zijn vastgesteld, die vormen kunnen kiezen die het best aan hun behoeften en belangstelling beantwoorden,

Rekening houdend met de bestaande verscheidenheid aan opleidings- en onderwijsmethoden in de wereld en de bijzondere problemen van die landen waarvan het onderwijsstelsel nog weinig ontwikkeld is of onvoldoende is aangepast aan de nationale behoeften,

Ten einde gevolg te geven aan de besluiten, verklaringen en aanbevelingen, als uiteengezet door de tweede en derde internationale vergadering betreffende het onderwijs aan volwassenen (Montreal, 1960; Tokio 1972) en aan de desbetreffende bepalingen en aanbevelingen van de Wereldconferentie van het Internationale Jaar van de Vrouw (Mexico, 1975),

Verlangend een verdere bijdrage te leveren aan de uitvoering van de beginselen, vervat in de door de Internationale Conferentie inzake het Openbaar Onderwijs aan de Ministeries van Onderwijs gerichte aanbevelingen betreffende de toegankelijkheid van het onderwijs voor vrouwen (Aanbeveling nr. 34, 1952), onderwijsvoorzieningen in plattelandsgebieden (Aanbeveling nr. 47, 1958) en onderwijs aan analfabeten en volwassenen (Aanbeveling nr. 58, 1965) in de verklaring, aanvaard tijdens het Internationaal Symposium over anal-fabetisme in Persepolis (1975) en in de Aanbeveling betreffende de vorming tot internationaal begrip, internationale samenwerking en internationale vrede en de vorming met betrekking tot de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, door de Algemene Vergadering aanvaard tijdens haar achttiende zitting (1974)³⁾,

Kennis nemende van de bepalingen van de Herziene Aanbeveling inzake het technisch onderwijs en de beroepsopleiding, door de Algemene Vergadering aanvaard tijdens haar achttiende zitting (1974)⁴⁾ en van Resolutie 3.426, tijdens dezelfde zitting aanvaard, met het oog op de aanvaarding van een internationale regeling betreffende maatregelen die ten doel hebben voor brede lagen van het volk de vrije toegang te waarborgen tot de cultuur, alsmede de mogelijkheid om actief deel te nemen aan het culturele leven van de samenleving,

³⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1976, 74, blz. 16 e.v.

⁴⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1976, 74, blz. 58 e.v.

Voorts opmerkende dat de Internationale Arbeidsconferentie een aantal regelingen heeft aanvaard betreffende verschillende aspecten van het onderwijs voor volwassenen, met name de Aanbeveling inzake beroepsbegeleiding (1949), de Aanbeveling inzake beroepsopleiding in de landbouw (1956) alsmede het Verdrag en de Aanbeveling inzake betaald scholings- en vormingsverlof (1974)⁵⁾, als ook van de ontwikkeling van menselijke hulpbronnen (1975)⁶⁾,

Besloten hebbende tijdens haar achttiende zitting dat het onderwijs aan volwassenen het voorwerp dient te vormen van een aanbeveling aan de Lid-Staten,

Neemt op de zesentwintigste november 1976 de hierna volgende Aanbeveling aan.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan, de hierna volgende bepalingen toe te passen door, in de vorm van een nationale wet of anderszins en naar gelang van de constitutionele praktijk in iedere Staat, maatregelen te nemen om binnen hun rechtsgebied uitvoering te geven aan de in deze Aanbeveling vervatte beginselen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan, deze Aanbeveling ter kennis te brengen van zowel de autoriteiten, diensten of organen die verantwoordelijk zijn voor het onderwijs aan volwassenen als van de verschillende organisaties die werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen, alsmede van vakbondsorganisaties, verenigingen, ondernemingen en andere belanghebbende partijen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan om, op tijdstippen en in een vorm door de Vergadering te bepalen, verslag uit te brengen over het gevolg dat zij hebben gegeven aan deze Aanbeveling.

I. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

1. In deze Aanbeveling:

duidt de term „onderwijs aan volwassenen” aan het gehele complex van georganiseerde leerprocessen, ongeacht de inhoud, het niveau of de methode, zowel formeel als anderszins, of deze nu het aanvangsonderwijs op basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs of universiteiten, alsmede het onderwijs door middel van leerlingensels, aanvullen of vervangen, waarbij personen die door de maatschappij waartoe zij behoren als volwassen worden beschouwd

⁵⁾ Vertalingen in het Nederlands in *Trb.* 1975, 104. Zie ook noot ⁵⁾ op blz. 43 van dit *Tractatenblad*.

⁶⁾ Vertalingen in het Nederlands in *Trb.* 1976, 140.

hun talenten ontplooiën, hun kennis verrijken, hun technische vaardigheden of vakbekwaamheid verder ontwikkelen of er een nieuwe richting aan geven, en veranderingen teweegbrengen in hun instelling of gedrag, in het tweevoudig perspectief van enerzijds een volledige persoonlijke ontplooiing en anderzijds deelneming aan een evenwichtige en zelfstandige maatschappelijke, economische en culturele ontwikkeling;

het onderwijs aan volwassenen dient echter niet te worden gezien als een factor op zich, het vormt een integrerend deel van een globaal stelsel voor permanente educatie en studie;

geeft de term „permanente educatie” op zijn beurt aan een globaal stelsel, dat zowel de herstructurering beoogt van het bestaande onderwijsstelsel als het tot ontwikkeling brengen van alle onderwijsmogelijkheden buiten het onderwijsstelsel;

in een dergelijk stelsel werken mannen en vrouwen aan hun eigen opleiding, door middel van een voortdurende wisselwerking tussen hun gedachten en handelingen;

onderwijs en studie dienen niet beperkt te blijven tot de periode van schoolbezoek, doch zich over het gehele leven uit te strekken, waarbij alle vaardigheden en terreinen van kennis aan de orde komen, alle mogelijke middelen worden aangewend en een ieder de gelegenheid wordt geboden om tot een volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid te komen;

de leer- en studieprocessen waarbij kinderen, jongeren en volwassenen van alle leeftijden in de loop van hun leven op enigerlei wijze zijn betrokken, dienen als één geheel te worden beschouwd.

II. DOELSTELLINGEN EN METHODEN

2. In het algemeen dient het doel van het onderwijs aan volwassenen te zijn, een bijdrage te leveren tot:

(a) het bevorderen van het werk dat wordt verricht in het belang van de vrede, het internationale begrip en de internationale samenwerking;

(b) het ontwikkelen van een kritisch inzicht in de grote hedendaagse problemen en maatschappelijke veranderingen en van het vermogen, actief deel te nemen aan de maatschappelijke vooruitgang, ter verwezenlijking van de sociale gerechtigheid;

(c) het bevorderen van een groeiend besef van het verband tussen de mens en zijn materiële en culturele milieu, alsmede van de wens het milieu te verbeteren en de natuur, het gemeenschappelijk erfgoed en het openbaar bezit te eerbiedigen en te beschermen;

(d) het aankweken van begrip en eerbied voor de verscheidenheid van gebruiken en culturen, zowel op nationaal als op internationaal niveau;

(e) het bevorderen van een groeiend besef van, en het uitvoering geven aan verschillende vormen van communicatie en solidariteit in gezinsverband en op plaatselijk, nationaal, regionaal en internationaal niveau;

(f) het ontwikkelen van het vermogen om, hetzij individueel, hetzij in groepen of in het kader van een georganiseerde studie in speciaal voor dit doel opgerichte onderwijsinstellingen, nieuwe kennis, bevoegdheden, zienswijzen of gedragsvormen te verwerven, die leiden tot een volledige ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid;

(g) het waarborgen van de bewuste en doeltreffende opnemings van de individu in het arbeidsproces door het geven van voortgezet technisch onderwijs en beroepsonderwijs aan mannen en vrouwen en door het ontwikkelen van het vermogen om, individueel of in groepen, nieuwe materiële goederen en geestelijke of esthetische waarden te creëren;

(h) het ontwikkelen van het vermogen een juist inzicht te verwerven in de problemen die zich voordoen bij de opvoeding van kinderen;

(i) het ontwikkelen van het vermogen een creatief gebruik te maken van de vrije tijd en alle noodzakelijke of gewenste kennis te verwerven;

(j) het ontwikkelen van het noodzakelijke onderscheidingsvermogen bij het gebruik maken van de massamedia, met name radio, televisie, film en pers, alsmede het op de juiste wijze beoordelen van al hetgeen door de samenleving aan de hedendaagse mens ter kennis wordt gebracht;

(k) het ontwikkelen van het vermogen om te „leren leren”.

3. Het onderwijs aan volwassenen dient te zijn gebaseerd op de hierna volgende beginselen:

(a) het dient te zijn gebaseerd op de behoeften van de deelnemers en gebruik te maken van hun verschillende ervaringen bij de ontwikkeling van het onderwijs aan volwassenen; de groepen die het meest zijn achtergesteld op onderwijsgebied dienen de hoogste prioriteit te krijgen binnen het algemene kader van de collectieve vooruitgang;

(b) het dient te steunen op het vermogen en de vastbeslotenheid van alle individuen, om in het leven vooruit te komen, zowel op het niveau van hun persoonlijke ontplooiing als ten aanzien van hun rol in de maatschappij;

(c) het dient belangstelling voor lezen op te wekken en culturele aspiraties tot ontwikkeling te brengen;

(d) het dient de belangstelling van de volwassen leerlingen te stimuleren en gaande te houden, een beroep te doen op hun ervaring,

hun zelfvertrouwen te versterken en hun actieve deelneming te waarborgen in alle fasen van het leerproces waarbij zij zijn betrokken;

(e) het dient te zijn aangepast aan de realiteit van het dagelijks leven en werken en rekening te houden met de persoonlijke eigenschappen van de volwassen leerlingen, hun leeftijd, gezinsomstandigheden, maatschappelijk milieu, de omstandigheden waarin zij wonen en werken, alsmede de onderlinge samenhang tussen deze factoren;

(f) het dient te streven naar deelneming van individuele volwassenen, groepen en gemeenschappen aan de besluitvorming op alle niveaus van het leerproces, met inbegrip van het vaststellen van de behoeften, de leerplanontwikkeling en de uitvoering en beoordeling van de programma's; voorts dient het te voorzien in onderwijsactiviteiten, die ten doel hebben verandering te brengen in het werkmilieu en het leven van de volwassenen;

(g) het dient op soepele wijze te worden georganiseerd en uitgevoerd, rekening houdend met de maatschappelijke, culturele, economische en organisatorische factoren in ieder land en iedere samenleving waartoe de volwassen leerlingen behoren;

(h) het dient bij te dragen tot de economische en maatschappelijke ontwikkeling van de gehele gemeenschap;

(i) het dient de vormen van collectieve organisatie, die door volwassenen in het leven zijn geroepen met het doel hun dagelijkse problemen op te lossen, te erkennen als een integrerend deel van het leerproces;

(j) het dient te erkennen dat iedere volwassene op grond van zijn of haar levenservaring de drager of draagster is van een cultuur die hem of haar in staat stelt de rol te vervullen van zowel leerling als docent in het leerproces waarbij hij of zij is betrokken.

4. Iedere Lid-Staat dient:

(a) het onderwijs aan volwassenen te erkennen als een noodzakelijk en specifiek onderdeel van zijn onderwijsstelsel en als een permanent onderdeel van zijn beleid ten aanzien van zijn maatschappelijke, culturele en economische ontwikkeling; bijgevolg dient iedere Lid-Staat de vorming van structuren, de voorbereiding en uitvoering van programma's en de toepassing van onderwijsmethoden te bevorderen die voldoen aan de behoeften en verlangens van alle categorieën volwassenen, zonder onderscheid ten aanzien van geslacht, ras, geografische herkomst, leeftijd, maatschappelijke positie, levensopvatting, geloof of vooropleiding;

(b) te erkennen dat, hoewel in een gegeven situatie of een bepaalde periode het onderwijs aan volwassenen een compenserende rol kan spelen, het niettemin niet bedoeld is ter vervanging van passend onderwijs voor jongeren, hetgeen een eerste vereiste is voor het volledig slagen van het onderwijs aan volwassenen;

(c) door een einde te maken aan het uitsluiten van vrouwen van het onderwijs aan volwassenen ernaar te streven dat alle soorten activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen voor een ieder in gelijke mate volledig toegankelijk zijn, met inbegrip van die welke voorzien in een opleiding voor diploma's die de bevoegdheid verlenen werkzaamheden uit te oefenen die tot nu toe aan mannen waren voorbehouden;

(d) maatregelen te treffen ter bevordering van de deelneming aan het onderwijs voor volwassenen en aan programma's voor maatschappelijk opbouwwerk door leden van de meest achtergestelde groepen, zowel in de stad als op het platteland, al of niet met een vaste woonplaats, en met name analfabeten, jongeren die niet een passend niveau van algemene ontwikkeling hebben kunnen bereiken of een diploma kunnen behalen, migrerende werknemers en vluchtelingen, werklozen, leden van etnische minderheidsgroepen, personen met een lichamelijke of geestelijke handicap, personen met sociale aanpassingsproblemen alsmede gedetineerden. In dit kader dienen de Lid-Staten gezamenlijk te trachten onderwijsmethoden tot ontwikkeling te brengen die kunnen leiden tot evenwichtiger betrekkingen tussen de maatschappelijke groeperingen.

5. De plaats van het onderwijs aan volwassenen in ieder onderwijsstelsel dient te worden vastgesteld in het licht van:

(a) het wegnemen van de belangrijkste ongelijkheden ten aanzien van de toegang tot vormen van aanvangsonderwijs en aanvangsopleiding, met name ongelijkheden op grond van leeftijd, geslacht, maatschappelijke positie of maatschappelijke of geografische herkomst;

(b) het verschaffen van een wetenschappelijke basis voor permanente educatie en studie, alsmede het zorg dragen voor grotere flexibiliteit in de wijze waarop de mens zijn tijd verdeelt tussen studie en werk, en met name het doen afwisselen van perioden van werk en studie gedurende het gehele leven en het vergemakkelijken van de integratie van permanente educatie in het werk zelf;

(c) het erkennen en in toenemende mate gebruik maken van de reële of potentiële vormende waarde van de verschillende ervaringen van de volwassenen;

(d) een soepele overgang van het ene onderwijstype of -niveau naar het andere;

(e) een grotere wisselwerking tussen het onderwijsstelsel en de maatschappelijke, culturele en economische achtergrond daarvan;

(f) een doelmatiger gebruik van de uitgaven voor onderwijsdoel-einden, wat de bijdrage betreft die wordt geleverd tot de maatschappelijke, culturele en economische ontwikkeling.

6. Bij het opstellen en uitvoeren van ontwikkelingsprogramma's dient aandacht te worden besteed aan de behoefte aan onderwijs voor volwassenen, met inbegrip van lees- en schrijfonderricht, als onderdeel van deze programma's.

7. De doelstellingen van het beleid ten aanzien van het onderwijs aan volwassenen dienen te worden ingepast in nationale ontwikkelingsplannen; zij dienen te worden vastgesteld in het licht van de globale doelstellingen van het onderwijsbeleid en van het beleid ten aanzien van de maatschappelijke, culturele en economische ontwikkeling.

Het onderwijs aan volwassenen en andere vormen van onderwijs, met name het onderwijs in schoolverband en het hoger onderwijs alsmede het lager beroepsonderwijs, dienen te worden opgevat en georganiseerd als gelijkwaardige componenten van een gecoördineerd doch gedifferentieerd onderwijsstelsel, overeenkomstig de eisen van permanente educatie en studie.

8. Er dienen maatregelen te worden genomen om de bij het onderwijs betrokken autoriteiten, instellingen of organen, verenigingen van particulieren, werknemers- en werkgeversorganisaties en degenen die rechtstreeks deelnemen aan het onderwijs voor volwassenen, aan te moedigen samen te werken bij het nader vaststellen en uitvoeren van deze doelstellingen.

III. INHOUD VAN HET ONDERWIJS AAN VOLWASSENEN

9. Het onderwijs aan volwassenen is, als onderdeel van de permanente educatie en studie, niet theoretisch begrensd en dient tegemoet te komen aan de bijzondere omstandigheden, ontstaan door de specifieke behoefte aan ontwikkeling, deelneming aan het gemeenschapsleven en individuele ontplooiing. Het omvat alle aspecten van het leven en alle terreinen van kennis en richt zich op alle individuen, ongeacht hun ontwikkelingsniveau. Bij het vaststellen van de inhoud van de activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen dient voorrang te worden gegeven aan de specifieke behoeften van de op het gebied van het onderwijs meest achtergestelde groepen.

10. Civiele en politieke onderwijsactiviteiten alsmede die welke uitgaan van vakverenigingen en coöperaties dienen in het bijzonder gericht te zijn op het ontwikkelen van een onafhankelijk en kritisch oordeel en het aankweken of stimuleren van de vaardigheden die iedere individu nodig heeft ten einde het hoofd te kunnen bieden aan veranderingen in levens- en werkomstandigheden, door zich daadwerkelijk bezig te houden met maatschappelijke aangelegenheden op ieder niveau van het besluitvormingsproces.

11. Hoewel benaderingen, gericht op het bereiken van oplossingen op korte termijn in een bepaalde situatie, niet worden uitge-

sloten dient bij activiteiten ten behoeve van het technisch onderwijs en de beroepsopleiding in de regel de nadruk te worden gelegd op het verwerven van kwalificaties die voldoende mogelijkheden bieden voor verandering van werkzaamheden alsmede voor een kritisch begrip van de problemen die verband houden met de arbeid als zodanig. Het is noodzakelijk het algemeen onderwijs en het aankweken van burgerzin te doen samenvallen met het technisch onderwijs en de beroepsopleiding.

12. Activiteiten ter bevordering van de culturele ontwikkeling en de scheppende kunst dienen begrip aan te kweken voor bestaande culturele en artistieke waarden en werken en tegelijkertijd erop gericht te zijn het scheppen van nieuwe waarden en nieuwe kunstwerken te bevorderen, door het expressieve vermogen dat in iedere individu of groep sluimert, tot leven te brengen.

13. Deelneming aan het onderwijs voor volwassenen dient niet te worden beperkt op grond van geslacht, ras, geografische herkomst, cultuur, leeftijd, maatschappelijke positie, ervaring, geloofsovertuiging en vooropleiding.

14. Ten aanzien van de vrouwen dienen de activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen voor zover mogelijk te worden geïntegreerd in de gehele hedendaagse maatschappelijke ontwikkeling, die gaat in de richting van zelfbeschikking voor de vrouwen en hun deelneming aan het maatschappelijk leven als collectieve grootheid; deze activiteiten dienen dus te zijn toegespitst op bepaalde aspecten, in het bijzonder:

(a) het creëren van gelijkwaardige omstandigheden voor mannen en vrouwen in elke samenleving;

(b) de vrijmaking van mannen en vrouwen ten aanzien van de hun door de samenleving als vanzelfsprekend opgelegde rol op ieder terrein waar zij verantwoordelijkheid dragen;

(c) civiele, professionele, psychologische, culturele en economische zelfstandigheid voor vrouwen als noodzakelijke voorwaarde voor hun volledige ontplooiing;

(d) kennis omtrent de positie van de vrouw en omtrent de vrouwenbewegingen in verschillende samenlevingen, met het oog op een toenemende solidariteit over de grenzen heen.

15. Ten aanzien van plattelandsbewoners, al of niet met een vaste verblijfplaats, dienen activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen er in het bijzonder op gericht te zijn:

(a) de volwassenen in staat te stellen, de technische procedures en methoden van individuele of collectieve organisatie toe te passen, die hun levensstandaard kunnen verbeteren zonder dat zij gedwongen worden hun eigen waarden op te geven;

(b) een einde te maken aan de geïsoleerde positie van individuen of groepen;

(c) individuen of groepen die genoodzaakt zijn de landbouw vaarwel te zeggen, in weerwil van de pogingen die worden aangewend om een te ver gaande ontvolking van plattelandsgebieden te voorkomen, voor te bereiden op een nieuwe werkkring, waarbij zij in een landelijke omgeving blijven wonen, of hen erop voor te bereiden deze omgeving te verlaten en elders een nieuw bestaan op te bouwen.

16. Ten aanzien van die personen of groepen die analfabeet zijn gebleven of aanpassingsmoeilijkheden ondervinden vanwege de beperktheid van hun middelen, van hun opleiding of van de mate waarin zij deelnemen aan het gemeenschapsleven, dienen de onderwijsactiviteiten voor volwassenen er niet slechts op gericht te zijn hen in staat te stellen de noodzakelijke basiskennis te verwerven (lezen, schrijven, rekenen, een elementair begrip van natuurlijke en maatschappelijke verschijnselen), maar het hun ook gemakkelijker te maken produktieve arbeid te verrichten, het besef van hun eigen positie en hun inzicht in de problemen die betrekking hebben op hygiëne, gezondheid, het huishouden en de opvoeding van hun kinderen te verbeteren, en hun zelfstandigheid alsmede hun deelneming aan het gemeenschapsleven te bevorderen.

17. Ten aanzien van jongeren die niet in staat zijn geweest een passend opleidingsniveau of diploma te verwerven, dienen activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen er met name op gericht te zijn, hun aanvullend algemeen onderwijs te bieden, zodat zij de problemen van de maatschappij beter kunnen onderkennen en maatschappelijke verantwoordelijkheden op zich kunnen nemen, en toegang kunnen verkrijgen tot de beroepsopleiding en het algemeen vormend onderwijs noodzakelijk voor het uitoefenen van een beroep.

18. Ten aanzien van personen die school- of vakdiploma's wensen te behalen die zij om maatschappelijke of economische redenen niet eerder hebben kunnen verwerven, dient het onderwijs aan volwassenen erop gericht te zijn hun de voor het behalen van deze diploma's noodzakelijke opleiding te bieden.

19. Ten aanzien van lichamelijk of geestelijk gehandicapten dienen activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen er in het bijzonder op gericht te zijn, de lichamelijke of geestelijke vermogens te herstellen of te compenseren die als gevolg van hun handicap zijn verminderd of verloren gegaan, en hen in staat te stellen de kennis en vaardigheden en eventueel de vakdiploma's te verwerven die nodig zijn om te worden opgenomen als lid van de maatschappij en voor het uitoefenen van een bij hun handicap passend beroep.

20. Ten aanzien van migrerende werknemers, vluchtelingen en etnische minderheidsgroepen dienen activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen met name:

(a) hen in staat te stellen de nodige kennis van de taal en algemene kennis te verwerven, alsmede de technische bevoegdheden of vakdiploma's, die nodig zijn voor hun tijdelijke of duurzame opnemings in de samenleving van het land waarin zij verblijven en zo nodig voor hun wederopnemings in de samenleving van het land waaruit zij afkomstig zijn;

(b) ervoor te zorgen dat zij in contact blijven met de cultuur, de actuele ontwikkelings en maatschappelijke veranderingen in het land waaruit zij afkomstig zijn.

21. Ten aanzien van werklozen, met inbegrip van werklozen met een bepaalde ontwikkelingsgraad, dienen de activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen er in het bijzonder op gericht te zijn hun de gelegenheid te bieden zich nieuwe kundigheden of vaardigheden eigen te maken, onder meer door bij- of omscholing, ten einde hen in staat te stellen werk te vinden of wederom werk te vinden en een kritisch inzicht te verwerven in hun sociaal-economische situatie.

22. Aan etnische minderheidsgroepen dienen activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen mogelijkheden tot vrije expressie te bieden, alsmede tot onderwijs in hun moedertaal voor henzelf en hun kinderen, de ontwikkeling van hun eigen cultuur en het leren van andere talen.

23. Ten aanzien van de bejaarden dienen activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen er met name op gericht te zijn:

(a) hen tot een beter begrip te brengen van de hedendaagse problemen, alsmede van de jongere generatie;

(b) hen bij te staan bij het zich eigen maken van vrijetijdsbezigheden, bij het bevorderen van hun gezondheid en bij het in toenemende mate als zinvol ervaren van hun bestaan;

(c) degenen die op het punt staan zich terug te trekken uit het actieve leven inzicht te verschaffen in de problemen die zij zullen ontmoeten en in de wijze waarop zij aan deze problemen het hoofd kunnen bieden;

(d) degenen die zich uit het actieve leven hebben teruggetrokken in staat te stellen hun lichamelijke en intellectuele vermogens op peil te houden en te blijven deelnemen aan het gemeenschapsleven; hun daarenboven toegang te verlenen tot bepaalde terreinen van kennis of activiteiten die voorheen voor hen niet toegankelijk waren.

IV. METHODEN, MIDDELEN, ONDERZOEK EN EVALUATIE

24. Bij de methoden die bij het onderwijs aan volwassenen worden gebruikt dient rekening te worden gehouden met:

(a) de gemotiveerdheid van de volwassene voor deelneming aan het onderwijs en voor studie, alsmede de hinderpalen die hem daarbij in de weg staan;

(b) de ervaring die de volwassene heeft verworven bij het vervullen van zijn taak in gezin, maatschappij en beroep;

(c) de verplichtingen die de volwassene heeft ten aanzien van gezin, maatschappij en beroep en de vermoeidheid en verminderde concentratie die daarvan het gevolg kunnen zijn;

(d) het vermogen van de volwassene verantwoordelijkheid te aanvaarden voor zijn eigen studie;

(e) het cultureel en pedagogisch niveau van de beschikbare onderwijskrachten;

(f) de psychologische kenmerken van het leerproces;

(g) het bestaan van cognitieve belangstellingssferen en de bijzondere kenmerken daarvan;

(h) de vrijetijdsbesteding.

25. De activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen dienen in normale omstandigheden te worden opgezet en uitgevoerd op basis van geconstateerde behoeften, problemen, verlangens en beschikbare middelen, alsmede vastgestelde doeleinden. De doeltreffendheid ervan dient te worden beoordeeld en door latere activiteiten die in de gegeven omstandigheden het meest passend zijn te worden vergroot.

26. Bijzondere nadruk dient te worden gelegd op activiteiten ten behoeve van volwassenen die zijn bestemd voor een gehele maatschappelijke of geografische groep, waarbij op alle daarin aanwezige krachten een beroep wordt gedaan deze groep vooruit te helpen en op sociaal terrein vorderingen te maken binnen het gemeenschapskader.

27. Ten einde deelneming in de ruimste zin te bevorderen kan het in sommige gevallen passend zijn om het onderwijs voor volwassenen op plaatselijk niveau met methoden aan te vullen als:

(a) programma's voor onderwijs in de vorm van schriftelijke cursussen en radio- of televisieuitzendingen, waarbij degenen voor wie deze programma's bestemd zijn, worden uitgenodigd groepen te vormen met het doel gezamenlijk te luisteren of te werken (deze groepen dienen een passende pedagogische begeleiding te krijgen);

- (b) programma's die worden uitgevoerd door mobiele groepen;
- (c) programma's voor zelfstudie;
- (d) studiegroepen;
- (e) het gebruik maken van de diensten van vrijwilligers (docenten, studenten en andere leden van de gemeenschap).

De verschillende diensten die door openbare culturele instellingen (bibliotheken, musea, discotheken, videotheken) aan volwassen leerlingen kunnen worden verleend, dienen op systematische wijze te worden ontwikkeld, te zamen met nieuwe soorten instellingen die zich specialiseren op het gebied van het onderwijs aan volwassenen.

28. Deelneming aan een onderwijsprogramma voor volwassenen dient op vrijwillige basis te geschieden. De Staat en andere instanties dienen ernaar te streven de vraag naar onderwijs bij individuen en groepen te bevorderen in het kader van de permanente educatie en studie.

29. De betrekkingen tussen de volwassen leerling en de volwassen docent dienen gebaseerd te zijn op wederzijds respect en wederzijdse samenwerking.

30. Deelneming aan een onderwijsprogramma voor volwassenen dient uitsluitend afhankelijk te zijn van het vermogen de geboden opleiding te volgen en niet van een (maximum) leeftijdsgrens of van voorwaarden ten aanzien van het bezit van een diploma of vooropleiding; tests op grond waarvan eventueel een selectie zou kunnen plaatsvinden dienen te zijn aangepast aan de verschillende categorieën kandidaten die deze tests afleggen.

31. Het dient mogelijk te zijn om onderwijs, ervaring en diploma's te verwerven en te vergaren door periodiek aan het onderwijs deel te nemen. De aldus verkregen rechten en bevoegdheden dienen gelijkwaardig te zijn aan die welke door de formele onderwijsinstellingen worden geboden, of van zodanige aard te zijn dat zij de mogelijkheid bieden het volgen van onderwijs aan deze instellingen voort te zetten.

32. De methoden die worden aangewend bij het onderwijs aan volwassenen dienen geen geest van wedijver te doen ontstaan doch zij dienen bij de volwassen leerlingen het gevoel dat zij een gemeenschappelijk doel hebben en een gedrag gericht op gezamenlijke deelneming, onderlinge hulp, samenwerking en het werken in groepsverband aan te kweken.

33. Onderwijsprogramma's voor volwassenen die ten doel hebben de technische vaardigheid of de vakbekwaamheid te verbeteren, dienen voor zover mogelijk te worden georganiseerd gedurende de ar-

beidstijd en in het geval van seizoenarbeid buiten het hoogseizoen. Dit dient in het algemeen ook van toepassing te zijn op andere vormen van onderwijs, met name programma's ter bestrijding van het analfabetisme en vormingswerk, uitgaande van vakbonden.

34. Voor de ontplooiing van de onderwijsactiviteiten dienen de noodzakelijke ruimten ter beschikking te worden gesteld; dit kunnen gebouwen zijn die uitsluitend worden gebruikt voor het onderwijs aan volwassenen, met of zonder woonaccommodatie, of aparte of geïntegreerde voorzieningen, of gebouwen die doorgaans gebruikt worden of kunnen worden voor andere doeleinden, met name clubhuizen, ateliers, school- en universiteitsgebouwen, alsmede ruimten voor wetenschappelijk werk, sociale, culturele of sociaal-culturele centra of plaatsen voor bijeenkomsten in de open lucht.

35. De Lid-Statens dienen het gezamenlijke onderzoek ten aanzien van alle aspecten van het onderwijs aan volwassenen en de doelstellingen ervan krachtig te stimuleren. De onderzoeksprogramma's dienen te stelen op de praktijk. Zij dienen te worden uitgevoerd door universiteiten en instellingen voor het onderwijs aan volwassenen en voor onderzoek, waarbij een interdisciplinaire benadering geboden is. Er dienen maatregelen te worden getroffen ten einde de ervaring en de resultaten van de onderzoeksprogramma's te verspreiden onder belanghebbenden, op nationaal en internationaal niveau.

36. Een systematische evaluatie van de activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen is noodzakelijk om een optimaal rendement te waarborgen van de middelen die ervoor zijn gebruikt. Om doeltreffend te kunnen zijn dient een dergelijke evaluatie deel uit te maken van de onderwijsprogramma's voor volwassenen in alle stadia en op alle niveaus.

V. DE STRUCTUREN VAN HET ONDERWIJS AAN VOLWASSENEN

37. De Lid-Statens dienen ernaar te streven te komen tot de oprichting en de ontwikkeling van een netwerk van organen die tegemoetkomen aan de behoeften van het onderwijs aan volwassenen; dit netwerk dient voldoende flexibel te zijn om te kunnen worden aangepast aan de verschillende persoonlijke en sociale omstandigheden en de ontwikkeling daarvan.

38. Er dienen maatregelen te worden getroffen ten einde:

(a) de behoeften van het onderwijs aan volwassenen die door onderwijsprogramma's kunnen worden opgevangen te onderkennen en deze te voorzien;

(b) de bestaande voorzieningen ten behoeve van het onderwijs

volledig te benutten en te zorgen voor die welke nog nodig zijn om alle vastgestelde doeleinden te kunnen verwezenlijken;

(c) te voorzien in de noodzakelijke investeringen op lange termijn voor het tot ontwikkeling brengen van het onderwijs aan volwassenen; met name ten behoeve van de beroepsopleiding van degenen die belast zijn met planning en beheer en met de opleiding van de onderwijskrachten alsmede van het personeel belast met de organisatie, alsook ten behoeve van de samenstelling van methoden en werkwijzen geschikt voor het onderwijs aan volwassenen, het verschaffen van de nodige kapitaalmiddelen, de produktie en aanschaf van de noodzakelijke basisuitrusting, zoals visuele hulpmiddelen, apparatuur en technische hulpmiddelen;

(d) het uitwisselen van ervaringen te stimuleren en statistisch en ander materiaal te verzamelen en te verspreiden betreffende de strategieën, structuren, inhoud, methoden en resultaten, zowel kwantitatieve als kwalitatieve, van het onderwijs aan volwassenen;

(e) de economische en maatschappelijke hinderpalen weg te nemen die de deelneming aan het onderwijs in de weg staan, en de aard alsmede de vorm van onderwijsprogramma's voor volwassenen op systematische wijze onder de aandacht te brengen van mogelijke belanghebbenden, doch met name van de minst bevoorrechten, door middel van bijvoorbeeld intensieve propaganda van de zijde van instellingen voor onderwijs aan volwassenen en van particuliere organisaties, ten einde potentiële en vaak aarzelende deelnemers aan het onderwijs voor volwassenen voor te lichten en aan te moedigen.

39. Ten einde deze doelstellingen te verwezenlijken zal het noodzakelijk zijn om organisaties en instellingen die betrokken zijn bij het onderwijs aan volwassenen in te schakelen, alsmede alle openbare en particuliere scholen, universiteiten, culturele en wetenschappelijke instellingen, bibliotheken en musea, en daarnaast andere instellingen die niet primair zijn betrokken bij het onderwijs aan volwassenen, zoals:

(a) organen ten behoeve van de voorlichting op grote schaal: pers, radio en televisie;

(b) verenigingen van vrijwilligers en vrijwilligersgroepen;

(c) beroepsorganisaties, vakbonden, gezinsorganisaties en coöperatieve instellingen;

(d) gezinnen;

(e) industriële en commerciële bedrijven die kunnen bijdragen tot de vorming van hun personeelsleden;

(f) onderwijskrachten, technici of deskundigen die op individuele basis werken;

(g) alle personen of groeperingen die in staat zijn een bijdrage te leveren op grond van hun opleiding, vorming, ervaring, beroep of activiteiten op sociaal gebied en die de in de Preambule geformuleerde beginselen alsmede de in de Aanbeveling uiteengezette doelstellingen en methoden willen en kunnen toepassen;

(h) de volwassen leerlingen zelf.

40. De Lid-Staten dienen scholen voor lager en voortgezet onderwijs, instellingen voor beroepsonderwijs en instellingen voor hoger onderwijs aan te moedigen onderwijsprogramma's voor volwassenen te beschouwen als een integrerend onderdeel van hun eigen activiteiten en deel te nemen aan de ontwikkeling van dergelijke, door andere instellingen uitgevoerde programma's, met name door hun eigen onderwijzend personeel beschikbaar te stellen, researchwerkzaamheden te verrichten en het noodzakelijke personeel op te leiden.

VI. OPLEIDING EN POSITIE VAN BIJ HET ONDERWIJS AAN VOLWASSENEN BETROKKEN PERSONEN

41. Erkend dient te worden dat voor het onderwijs aan volwassenen bijzondere bekwaamheden, kennis, inzichten en een bijzondere instelling zijn vereist van de kant van degenen die dit onderwijs geven, ongeacht hoedanigheid en doelstelling. Het is derhalve wenselijk dat zij met zorg worden aangeworven, in overeenstemming met de bijzondere aard van hun werkzaamheden en dat zij zowel voor als tijdens hun dienstperiode de voor henzelf en hun werk noodzakelijke vorming ontvangen.

42. Er dienen maatregelen te worden getroffen ten einde te waarborgen dat de verschillende deskundigen die een nuttige bijdrage kunnen leveren aan het werk ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen bij dat werk worden ingeschakeld, ongeacht de aard of het doel ervan.

43. Naast het aanstellen van beroepskrachten met een volledige dagtaak dienen maatregelen te worden getroffen ten einde een ieder in te schakelen die in staat is een bijdrage te leveren, regelmatig of periodiek, tegen betaling of vrijwillig, tot de diverse activiteiten ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen. Vrijwillige betrokkenheid bij en deelneming aan alle activiteiten op het gebied van de organisatie en het onderwijs zijn van essentieel belang en personen met de meest uiteenlopende vaardigheden kunnen hun bijdrage ertoe leveren.

44. De opleiding van degenen die belast zullen worden met het geven van onderwijs aan volwassenen dient voor zover mogelijk alle aspecten te omvatten betreffende de vaardigheid, de kennis, het begrip en de persoonlijke instelling die voor de verschillende functies zijn vereist, waarbij rekening dient te worden gehouden met het

algemene kader waarbinnen het onderwijs aan volwassenen zich afspeelt. Door deze aspecten in hun juiste samenhang te verenigen dient de opleiding zelf een goed voorbeeld te zijn van wat onderwijs aan volwassenen behoort te zijn.

45. De arbeidsvoorwaarden en salariëring van personeel met een volledige dagtaak op het gebied van het onderwijs aan volwassenen dienen vergelijkbaar te zijn met die van personeel dat elders een soortgelijke functie heeft, en de arbeidsvoorwaarden voor personeel met een niet volledige dagtaak dienen dienovereenkomstig te worden vastgesteld, zonder dat dit ten koste van hun hoofdbetrekking gaat.

VII. DE BETREKKINGEN TUSSEN HET ONDERWIJS AAN VOLWASSENEN EN HET ONDERWIJS AAN JONGEREN

46. De opleiding van jongeren dient in toenemende mate plaats te vinden in het licht van permanente educatie en studie, waarbij rekening moet worden gehouden met de bij het onderwijs aan volwassenen opgedane ervaring, ten einde jongeren, ongeacht hun maatschappelijke herkomst, voor te bereiden op deelneming aan het onderwijs voor volwassenen of bij te dragen tot het geven van dergelijk onderwijs. Hiertoe dienen maatregelen te worden getroffen ten einde:

(a) de toegankelijkheid van alle niveaus van onderwijs en opleiding te vergemakkelijken;

(b) de scheidsmuren tussen de verschillende vakgebieden alsmede tussen de verschillende onderwijsvormen en niveaus te slechten;

(c) school- en opleidingsprogramma's te wijzigen ten einde de leergierigheid gaande te houden en te stimuleren, en naast het verwerven van kennis, meer ruimte te scheppen voor de ontwikkeling van autodidactische gedragspatronen, een kritische instelling, een bespiegelende houding en scheppende vermogens;

(d) scholen voor hoger onderwijs en opleidingsinstituten in toenemende mate open te stellen voor hun economische en maatschappelijke omgeving en onderwijs en arbeid nauwer met elkaar in verbinding te brengen;

(e) jongeren op school en jongeren die volledig dagonderwijs of een basisopleiding verlaten voor te lichten betreffende de mogelijkheden van het onderwijs aan volwassenen;

(f) waar dit mogelijk is, volwassenen en adolescenten samen te brengen in hetzelfde opleidingsprogramma;

(g) jongerenbewegingen in aanraking te brengen met initiatieven op het gebied van het onderwijs aan volwassenen.

47. In gevallen waarin een opleidingscursus, georganiseerd als onderdeel van het onderwijs aan volwassenen, leidt tot het verwerven van een kwalificatie op grond waarvan een diploma of akte wordt uitgereikt wanneer de kwalificatie is verkregen door middel van studie aan een school of universiteit, dient een dergelijke opleiding eveneens te worden erkend, door middel van de uitreiking van een diploma of akte met dezelfde waarde. Programma's ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen die niet leiden tot het verwerven van een kwalificatie, gelijkwaardig aan die krachtens welke een diploma of akte wordt uitgereikt, dienen in voorkomende gevallen te worden erkend door middel van de uitreiking van een desbetreffend bewijs.

48. Aan programma's ten behoeve van het onderwijs aan jonge volwassenen dient de hoogste prioriteit te worden toegekend, aangezien in de meeste werelddelen de bevolking voor een zeer groot deel uit jongeren bestaat, en hun vorming van het grootste belang is voor de politieke, maatschappelijke en culturele ontwikkeling van de maatschappij waarin zij leven. De onderwijsprogramma's ten behoeve van jonge volwassenen dienen niet alleen aan te sluiten bij hun behoefte aan studie, maar hen tevens in staat te stellen zich te oriënteren op toekomstige maatschappijvormen.

VIII. DE BETREKKINGEN TUSSEN HET ONDERWIJS AAN VOLWASSENEN EN DE ARBEID

49. Gezien de nauwe samenhang tussen het waarborgen van het recht op onderwijs en het recht op arbeid, alsmede de noodzaak de deelneming van allen aan het onderwijs voor volwassenen te bevorderen, ongeacht of zij inkomsten uit arbeid verwerven of niet, en wel niet alleen door de beperkingen waaraan zij zijn onderworpen te verminderen, maar ook door hun de gelegenheid te bieden om bij hun werk gebruik te maken van de kennis, kwalificaties of bekwaamheden die onderwijsprogramma's voor volwassenen hun beogen te bieden, en hun werk te ervaren als een bron van persoonlijke ontplooiing en vooruitgang en een stimulans voor creatieve activiteit zowel in de arbeid als in het maatschappelijk leven, dienen maatregelen te worden genomen ten einde:

(a) te waarborgen dat bij het vaststellen van de inhoud van programma's en activiteiten ten behoeve van volwassenen rekening wordt gehouden met de ervaring die de volwassenen in hun werk hebben opgedaan;

(b) de organisatie van het werk en de werkomstandigheden te verbeteren en in het bijzonder het werk te verlichten en de werktijden te verkorten en aan te passen;

(c) te bevorderen dat gedurende de werktijd studieverlof wordt verleend met behoud van loon of met looncompensatie, alsmede een

compensatie van de kosten van het ontvangen onderwijs en alle andere passende hulpmiddelen aan te wenden ten einde het onderwijs en de bijscholing gedurende de werktijd te vergemakkelijken;

(d) de werkgelegenheid te beschermen van personen die op deze wijze hulp ontvangen;

(e) vergelijkbare faciliteiten te bieden aan huisvrouwen en andere in het huishouden werkzame personen, alsmede aan niet-loontrekken-den, met name personen met een beperkt inkomen.

50. De Lid-Staten dienen te bevorderen of te vergemakkelijken dat in collectieve arbeidsovereenkomsten clausules worden opgenomen betreffende het onderwijs aan volwassenen, met name clausules betreffende:

(a) de aard van de concrete faciliteiten en toelagen die aan werknemers worden verstrekt, met name aan diegenen die werkzaam zijn in sectoren waarin zich snelle technologische veranderingen voltrekken of aan hen die met ontslag worden bedreigd, en wel met het oog op deelneming aan onderwijsprogramma's voor volwassenen;

(b) de wijze waarop door het onderwijs aan volwassenen verkregen technische vaardigheden of vakdiploma's in aanmerking worden genomen bij de indeling van het beroep en het vaststellen van de hoogte van het salaris.

51. De Lid-Staten dienen tevens de werkgevers te verzoeken:

(a) hun behoefte aan geschoolde werkkrachten naar het niveau en de aard van de vereiste kwalificaties te schatten en bekend te maken, alsmede de wervingsmethoden die men van plan is te gebruiken om in die behoefte te voorzien;

(b) een wervingssysteem te organiseren of te ontwikkelen dat hun werknemers zal aanmoedigen te streven naar meer vakbekwaamheid.

52. Ten aanzien van opleidingsprogramma's voor volwassenen die door werkgevers ten behoeve van hun personeel worden georganiseerd, dienen de Lid-Staten hen aan te moedigen ervoor te zorgen dat:

(a) de werknemers deelnemen aan de voorbereiding van de programma's;

(b) degenen die aan deze programma's deelnemen worden gekozen in overleg met de werknemersorganisaties;

(c) de deelnemers een schriftelijk bewijs ontvangen waarmee zij aan derden kunnen aantonen dat zij een bepaalde cursus hebben voltooid of een bepaald diploma hebben behaald.

53. Er dienen maatregelen te worden getroffen ter bevordering van de inspraak van volwassenen, behorende tot gemeenschappen van arbeiders, landbouwers of ambachtslieden, in de uitvoering van onder-

wijsprogramma's voor volwassenen die bestemd zijn voor deze categorieën; voor dit doel dienen hun bijzondere faciliteiten te worden verleend ten einde hen in staat te stellen besluiten te nemen die in de eerste plaats voor henzelf van belang zijn.

IX. BEHEER, ADMINISTRATIE, COÖRDINATIE EN FINANCIERING VAN HET ONDERWIJS AAN VOLWASSENEN

54. Op internationaal, regionaal, nationaal en plaatselijk niveau dient te worden overgegaan tot het creëren van:

(a) structuren of procedures voor overleg en samenwerking tussen overheidsinstanties die bevoegd zijn op het gebied van het onderwijs aan volwassenen;

(b) structuren of procedures voor overleg, coördinatie en harmonisering tussen voornoemde overheidsinstanties, de vertegenwoordigers van volwassen leerlingen en alle organen die onderwijsprogramma's voor volwassenen ten uitvoer leggen of activiteiten ontplooiën die bestemd zijn om de ontwikkeling van deze programma's te bevorderen.

De voornaamste taak van deze structuren, waarvoor middelen ter beschikking dienen te worden gesteld, dient o.m. te zijn het bepalen van de doelstellingen, het bestuderen van de problemen die zich voordoen, het voorstellen en waar nodig uitvoeren van de maatregelen die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van het beleid ten aanzien van het onderwijs aan volwassenen en het evalueren van de gemaakte vorderingen.

55. Op nationaal en, waar nodig, op sub-nationaal niveau dienen structuren te worden gecreëerd voor gezamenlijk optreden en samenwerking tussen enerzijds de overheidsinstanties en de organen die verantwoordelijk zijn voor het onderwijs aan volwassenen en anderzijds de openbare of particuliere instellingen voor radio en televisie.

Deze structuren dienen er met name op te zijn gericht maatregelen te bestuderen, voor te stellen en waar nodig uit te voeren die beogen:

(a) ervoor te zorgen dat de massamedia een concrete bijdrage leveren tot de vrijetijdsbesteding en de vorming van het volk;

(b) waarborgen te bieden voor de vrijheid om via de massamedia uitdrukking te geven aan alle meningen en stromingen op het gebied van het onderwijs aan volwassenen;

(c) de culturele of wetenschappelijke waarde alsmede de educatieve waarde van de programma's als geheel te bevorderen;

(d) een uitwisseling in twee richtingen tot stand te brengen tussen degenen die verantwoordelijk zijn voor of beroepshalve zijn betrok-

ken bij educatieve programma's, uitgezonden door radio of televisie en de personen voor wie deze programma's zijn bestemd.

56. De Lid-Staten dienen er zorg voor te dragen dat de overheidsinstanties, met aanvaarding van hun eigen specifieke verantwoordelijkheden ten aanzien van het tot ontwikkeling brengen van het onderwijs aan volwassenen:

(a) de oprichting en het tot ontwikkeling brengen van verenigingen en groepen van verenigingen ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen, op vrijwillige en administratief onafhankelijke basis, stimuleren door te zorgen voor een passend juridisch en financieel kader;

(b) de bevoegde niet-gouvernementele organen die deelnemen aan onderwijsprogramma's voor volwassenen of aan activiteiten ter bevordering van dergelijke programma's, voorzien van de technische of financiële middelen die hen in staat stellen hun taak uit te voeren;

(c) erop toe zien dat deze niet-gouvernementele organen vrijheid van meningsuiting genieten, alsmede de technische en educatieve zelfstandigheid bezitten die noodzakelijk is om uitvoering te geven aan de in lid 2 geformuleerde beginselen;

(d) passende maatregelen treffen ten einde de technische en educatieve kwaliteit en doeltreffendheid te waarborgen van programma's of activiteiten uitgevoerd door organen die bijdragen ontvangen uit overheidsgelden.

57. Het deel van de overheidsgelden, met name van overheidsgelden bestemd voor het onderwijs, dat door de Lid-Staten wordt aangewend voor het onderwijs aan volwassenen dient in overeenstemming te zijn met het belang van dit onderwijs voor de maatschappelijke, culturele en economische ontwikkeling, dat door iedere Lid-Staat in het kader van deze Aanbeveling wordt erkend. Het totaal van de voor het onderwijs aan volwassenen bestemde gelden dient minimaal de kosten te dekken van:

(a) het verschaffen van passende voorzieningen of het aanpassen van bestaande voorzieningen;

(b) het vervaardigen van leermaterialen van allerlei aard;

(c) de salariering en verdere opleiding van onderwijskrachten;

(d) uitgaven voor onderzoek en informatie;

(e) compensatie voor inkomstenderving;

(f) lesgelden en, waar nodig en voor zover mogelijk, reis- en verblijfkosten van de leerlingen.

58. Er dienen regelingen te worden getroffen ten einde regelmatig te voorzien in de noodzakelijke gelden voor onderwijsprogramma's

ten behoefte van volwassenen en in activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling van deze programma's; erkend dient te worden dat de overheidsinstanties, met inbegrip van de plaatselijke overheid, kredietverenigingen, verenigingen voor onderling hulpbetoon en waar mogelijk nationale verzekeringsmaatschappijen en werkgevers een bijdrage dienen te leveren tot een bedrag, evenredig aan hun respectieve verantwoordelijkheden en financiële middelen.

59. De noodzakelijke maatregelen dienen te worden getroffen ten einde een optimaal gebruik te waarborgen van de voor het onderwijs aan volwassenen beschikbare middelen. Alle beschikbare hulpmiddelen, zowel materiële middelen als mankracht, dienen hiertoe te worden aangewend.

60. Voor de enkeling mag een tekort aan middelen geen belemmering vormen voor deelneming aan onderwijsprogramma's voor volwassenen. De Lid-Staten dienen er zorg voor te dragen dat er financiële hulp voor studiedoeleinden beschikbaar is voor degenen die deze hulp nodig hebben om aan het onderwijs voor volwassenen te kunnen deelnemen. In het algemeen dient de deelneming van hen die behoren tot minder bevoorrechte maatschappelijke groeperingen kosteloos te zijn.

X. INTERNATIONALE SAMENWERKING

61. De Lid-Staten dienen hun samenwerking op bilaterale of multilaterale basis te verstevigen ter bevordering van de ontwikkeling van het onderwijs aan volwassenen, de verbetering van de inhoud en de methoden van dit onderwijs en het zoeken naar nieuwe onderwijsmethoden.

Tot dit doel dienen zij ernaar te streven bijzondere bepalingen betreffende het onderwijs aan volwassenen op te nemen in internationale overeenkomsten inzake samenwerking op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur, en de ontwikkeling en versteviging te bevorderen van het werk dat in het kader van de Unesco wordt verricht ten behoeve van het onderwijs aan volwassenen.

62. De Lid-Staten dienen hun ervaring op het gebied van het onderwijs aan volwassenen ter beschikking te stellen van de andere Lid-Staten door hun technische hulp en in voorkomende gevallen materiële of financiële hulp te verlenen.

Zij dienen op systematische wijze te verlenen aan landen waarin onderwijsactiviteiten plaatsvinden en die deze hulp wensen, en wel door tussenkomst van de Unesco en andere internationale organisaties, met inbegrip van niet-gouvernementele organisaties, met het oog op de maatschappelijke, culturele en economische ontwikkeling in de betrokken landen.

Er dient op te worden toegezien dat de internationale samenwerking niet de vorm aanneemt van slechts een overdracht van structuren, programma's, methoden en technieken die elders hun oorsprong vinden, doch dat deze samenwerking veeleer bestaat uit het bevorderen en stimuleren van de ontwikkeling in de betrokken landen zelf, door de oprichting van passende instellingen en goed gecoördineerde structuren, aangepast aan de bijzondere omstandigheden in ieder land.

63. Op nationaal, regionaal en internationaal niveau dienen maatregelen te worden getroffen ten einde:

(a) een geregelde uitwisseling te doen plaatsvinden van informatie en documentatie betreffende werkwijzen, structuren, inhoud, methoden en resultaten van het onderwijs aan volwassenen, alsmede het desbetreffende onderzoek;

(b) onderwijskrachten op te leiden die in staat zijn buiten hun eigen land werkzaam te zijn, met name in het kader van bilaterale of multilaterale programma's voor technische hulp.

Deze uitwisselingen dienen op systematische wijze plaats te vinden, met name tussen landen met dezelfde problemen en in een zodanige positie dat zij van dezelfde oplossingen gebruik kunnen maken; met dit doel dienen bijeenkomsten te worden georganiseerd, meer in het bijzonder op regionaal of sub-regionaal niveau, ten einde bekendheid te geven aan ter zake dienende experimenten en aan studies om vast te stellen in hoeverre deze experimenten voor herhaling vatbaar zijn; tevens dienen gemeenschappelijke voorzieningen in het leven te worden geroepen ten einde een beter rendement te verzekeren van het onderzoek dat wordt verricht.

De Lid-Staten dienen overeenkomsten te steunen inzake de opstelling en aanvaarding van internationale normen op belangrijke gebieden, zoals het onderwijs in vreemde talen en basisstudies, met het doel een universeel aanvaard puntenstelsel in het leven te roepen.

64. Er dienen maatregelen te worden getroffen met het oog op de optimale verspreiding en het optimale gebruik van audio-visuele middelen, alsmede van onderwijsprogramma's en de daarbij behorende materiële hulpmiddelen. In het bijzonder zou het wenselijk zijn:

(a) deze verspreiding en dit gebruik aan te passen aan de maatschappelijke behoeften en omstandigheden van de verschillende landen, rekening houdend met hun bijzondere culturele kenmerken en hun ontwikkelingspeil;

(b) voor zover mogelijk de hinderpalen weg te nemen die deze verspreiding en dit gebruik in de weg staan en die kunnen ontstaan door de regelingen op het gebied van de commerciële of intellectuele eigendom.

65. Ten einde de internationale samenwerking te vergemakkelijken, dienen de Lid-Staten op het onderwijs aan volwassenen de normen toe te passen die op internationaal niveau zijn aanbevolen, met name ten aanzien van het verstrekken van statistische gegevens.

66. De Lid-Staten dienen de activiteiten van de Unesco, als zijnde de gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties die op dit terrein bevoegd is, te steunen bij haar inspanningen, het onderwijs aan volwassenen tot ontwikkeling te brengen, met name op het gebied van opleiding, onderzoek en evaluatie.

67. De Lid-Staten dienen het onderwijs aan volwassenen te beschouwen als een zaak van universeel belang, en zij dienen de praktische consequenties onder ogen te zien die daaruit voortvloeien en die de vestiging nader moeten brengen van een nieuwe internationale orde, waartoe de Unesco zich, als exponent van de wereldgemeenschap op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur, heeft verbonden.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekeningen hebben gesteld.

De Voorzitter van de Algemene Vergadering,

(w.g.) TAAITTA TOWEETT

De Directeur-Generaal,

(w.g.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Op 26 november 1976 werd te Nairobi door de Algemene Vergadering tijdens haar negentiende zitting, aldaar gehouden van 26 oktober tot 30 november 1976, aangenomen een Aanbeveling betreffende de internationale uitwisseling van culturele goederen. De Engelse tekst ¹⁾ van deze Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

**Recommendation concerning the international exchange
of cultural property**

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Nairobi from 26 October to 30 November 1976, at its nineteenth session,

¹⁾ De Arabische, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Recalling that cultural property constitutes a basic element of civilization and national culture,

Considering that the extension and promotion of cultural exchanges directed towards a fuller mutual knowledge of achievements in various fields of culture, will contribute to the enrichment of the cultures involved, with due appreciation of the distinctive character of each and of the value of the cultures of other nations making up the cultural heritage of all mankind,

Considering that the circulation of cultural property, when regulated by legal, scientific and technical conditions calculated to prevent illicit trading in and damage to such property, is a powerful means of promoting mutual understanding and appreciation among nations,

Considering that the international circulation of cultural property is still largely dependent on the activities of self-seeking parties and so tends to lead to speculation which causes the price of such property to rise, making it inaccessible to poorer countries and institutions while at the same time encouraging the spread of illicit trading.

Considering that, even when the motives behind the international circulation of this property are disinterested, the action taken usually results in unilateral services, such as short-term loans, deposits under medium- or long-term arrangements, or donations,

Considering that such unilateral operations are still limited in number and restricted in range, both because of their cost and because of the variety of complexity of the relevant regulations and practices,

Considering that, while it is highly desirable to encourage such operations, by reducing or removing the obstacles to their extension, it is also vitally important to promote operations based on mutual confidence which would enable all institutions to deal with each other on an equal footing,

Considering that many cultural institutions, whatever their financial resources, possess several identical or similar specimens of cultural objects of indisputable quality and origin which are amply documented, and that some of these items, which are of only minor or secondary importance for these institutions because of their plurality, would be welcomed as valuable accessions by institutions in other countries,

Considering that a systematic policy of exchanges among cultural institutions, by which each would part with its surplus items in return for objects that it lacked, would not only be enriching to all parties but would also lead to a better use of the international community's cultural heritage which is the sum of all the national heritages,

Recalling that this policy of exchanges has already been recommended in various international agreements concluded as a result of Unesco's work,

Noting that, on these points, the effects of the above-mentioned instruments have remained limited, and that, generally speaking, the practice of exchanges between disinterested cultural institutions is not widespread, while such operations as do take place are frequently confidential or unpublicized,

Considering that it is consequently necessary to develop simultaneously not only the unilateral operations of loans, deposits or donations but also bi- or multilateral exchanges,

Having before it proposals concerning the international exchange of cultural property which appears on the agenda of the session as item 26,

Having decided, at its eighteenth session, that this question should take the form of a Recommendation to Member States,

Adopts, this twenty-sixth day of November 1976, the present Recommendation.

The General Conference recommends that Member States should apply the following provisions by taking whatever legislative or other steps may be required in conformity with the constitutional system or practice of each State, to give effect within their respective territories to the principles formulated in this Recommendation.

The General Conference recommends that Member States should bring this Recommendation to the attention of the appropriate authorities and bodies.

The General Conference recommends that Member States should submit to it, by dates and in the form to be decided upon by the Conference, reports concerning the action taken by them in pursuance of this Recommendation.

I. DEFINITIONS

1. For the purposes of this Recommendation:

"cultural institution" shall be taken to mean any permanent establishment administered in the general interest for the purpose of preserving, studying and enhancing cultural property and making it accessible to the public and which is licensed or approved by the competent public authorities of each State;

"cultural property" shall be taken to mean items which are the expression and testimony of human creation and of the evolution of

nature which, in the opinion of the competent bodies in individual States, are, or may be, of historical, artistic, scientific or technical value and interest, including items in the following categories:

- (a) zoological, botanical and geological specimens;
- (b) archaeological objects;
- (c) objects and documentation of ethnological interest;
- (d) works of fine art and of the applied arts;
- (e) literary, musical, photographic and cinematographic works;
- (f) archives and documents;

“international exchange” shall be taken to mean any transfer of ownership, use or custody of cultural property between States or cultural institutions in different countries – whether it takes the form of the loan, deposit, sale or donation of such property – carried out under such conditions as may be agreed between the parties concerned.

II. MEASURES RECOMMENDED

2. Bearing in mind that all cultural property forms part of the common cultural heritage of mankind and that every State has a responsibility in this respect, not only towards its own nationals but also towards the international community as a whole, Member States should adopt within the sphere of their competence, the following measures to develop the circulation of cultural property among cultural institutions in different countries in co-operation with regional and local authorities as may be required.

3. Member States, in accordance with the legislation and the constitutional system or practice and the particular circumstances of their respective countries, should adapt existing statutes or regulations or adopt new legislation or regulations regarding inheritance, taxation and customs duties and take all other necessary measures in order to make it possible or easier to carry out the following operations solely for the purposes of international exchanges of cultural property between cultural institutions:

- (a) definitive or temporary import or export as well as transit of cultural property;
- (b) transfer of ownership or derestriction of cultural property belonging to a public body or a cultural institution.

4. Member States should foster, if they deem it advisable, the establishment either under their direct authority or through cultural institutions of files of requests for and offers of exchanges of cultural property made available for international exchange.

5. Offers of exchange should be entered in the files only when it has been established that the legal status of the items concerned conforms to national law and that the offering institution has legal title for this purpose.

6. Offers of exchanges should include full scientific, technical and, if requested, legal documentation calculated to ensure the most favourable conditions for the cultural utilization, the conservation and, where appropriate, the restoration of the items in question.

7. Exchange agreements should include an indication that the recipient institution is prepared to take all necessary measures of conservation for the proper protection of the cultural property involved.

8. Consideration should be given to the granting of additional financial assistance to cultural institutions, or to the setting aside of part of the existing levels of financial assistance, to facilitate the carrying out of international exchanges.

9. Member States should give special attention to the problem of covering the risks to which cultural property is exposed throughout the duration of loans, including the period spent in transport, and should, in particular, study the possibility of introducing government guarantee and compensation systems for the loan of objects of great value, such as those which already exist in certain countries.

10. Member States, in accordance with their constitutional practice, should examine the possibility of entrusting to appropriate specialized bodies the task of co-ordinating the various operations involved in the international exchange of cultural property.

III. INTERNATIONAL CO-OPERATION

11. With the assistance of all competent organizations, whether regional, national or international, intergovernmental or non-governmental, and in accordance with their constitutional practice, Member States should launch an extensive campaign of information and encouragement aimed at cultural institutions in all countries and at the professional staff of all categories – administrative, academic and scientific – who are in charge of the national cultural property, at the national or regional level, drawing their attention to the important contribution which can be made to the promotion of a better mutual understanding of all peoples by developing all forms of international circulation of cultural property and encouraging them to participate in such exchanges.

12. This campaign should cover the following points in particular:

(1) cultural institutions having already concluded agreements on

the international circulation of cultural property should be invited to publicize all provisions which are of a general nature and could thus serve as a model, but not provisions of a special nature such as the description of the particular items in question, their evaluation or other specific technical details;

(2) the competent specialized organizations, and particularly the International Council of Museums, should produce or enlarge one or more practical handbooks describing every possible form of circulation of cultural property and emphasizing their specific features. These handbooks should include model contracts, including insurance contracts, for every possible type of agreement. With the help of the competent national authorities, the handbooks should be widely distributed to all the professional organizations involved in the various countries;

(3) in order to facilitate the preparatory studies for the conclusion of exchange agreements, the following should be widely distributed in all countries:

(a) various publications (books, periodicals, museum and exhibition catalogues, photographic documentation) produced in all countries by institutions which are custodians of cultural property;

(b) the files of exchange offers and requests compiled in each country;

(4) the attention of cultural institutions in all countries should be drawn especially to the opportunities for reassembling a presently dismembered work which would be afforded by a system of successive loans, without transfer of ownership, enabling each of the holding institutions to take its turn to display the work in its entirety.

13. Should the parties to an international exchange of cultural property encounter technical difficulties in carrying out such an exchange they may request the opinion of one or more experts nominated by them after consultation with the Director-General of Unesco.

IV. FEDERAL STATES

14. In giving effect to the present Recommendation, Member States which have a federal or non-unitary constitutional system might follow the principles set forth in Article 34 of the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage¹⁾, adopted by the General Conference at its seventeenth session.

¹⁾ Tekst in *Trb.* 1973, 155.

V. ACTION AGAINST ILLICIT TRADING IN CULTURAL PROPERTY

15. The development of international exchanges should enable the cultural institutions of the different Member States to enlarge their collections by acquiring cultural property of lawful origin, accompanied by documentation calculated to bring out their full cultural significance. Accordingly, Member States should take all necessary steps, with the help of the international organizations concerned, to ensure that the development of such exchanges goes hand in hand with an extension of the action taken against every possible form of illicit trading in cultural property.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures.

The President of the General Conference,

(sd.) TAAITTA TOWEETT

The Director-General,

(sd.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Aanbeveling betreffende de internationale uitwisseling van culturele goederen

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco) van 26 oktober tot 23 november 1976 tijdens haar negentiende zitting te Nairobi bijeen,

Eraan herinnerende dat culturele goederen een wezenlijk element vormen van de beschaving en de cultuur der volken,

Overwegende dat de uitbreiding en bevordering van culturele uitwisselingen, die moeten leiden tot een grotere onderlinge bekendheid met de verworvenheden van ieder volk op diverse culturele gebieden zullen bijdragen tot de verrijking van de betrokken culturen, met eerbiediging van de oorspronkelijke aard van iedere cultuur en van de waarde van de cultuurvormen van andere volken, welke te zamen het culturele erfgoed van de gehele mensheid vormen,

Overwegende dat de verspreiding van culturele goederen, mits onder zodanige juridische, wetenschappelijke en technische voorwaarden dat daardoor onwettige handel in en schade aan deze goederen wordt voorkomen, een belangrijk middel is ter bevordering van het onderlinge begrip en de onderlinge waardering tussen de volken,

Overwegende, dat de internationale verspreiding van culturele goederen nog grotendeels afhankelijk is van de activiteiten van uit winstbejag handelende partijen en uit dien hoofde vaak leidt tot speculaties die de prijs van deze goederen doen stijgen, waardoor zij ontoegankelijk worden voor de armere landen en instellingen, terwijl tegelijkertijd toeneming van de onwettige handel wordt bevorderd,

Overwegende dat, zelfs wanneer de internationale verspreiding van deze goederen niet op motieven van eigenbelang berust, de activiteiten op dit gebied gewoonlijk leiden tot eenzijdige dienstverlening, zoals het voor korte perioden in bruikleen geven, het in bewaring geven voor kortere of langere tijd en het doen van schenkingen,

Overwegende dat deze eenzijdige diensten nog beperkt in aantal en omvang zijn, zowel vanwege de kosten die eraan zijn verbonden als de verscheidenheid en onoverzichtelijkheid van de desbetreffende voorschriften en gebruiken,

Overwegende dat, hoewel het in hoge mate wenselijk is deze dienstverlening te bevorderen door de hindernissen die de ontwikkeling ervan in de weg staan te verkleinen of uit de weg te ruimen, het daarbij niettemin van essentieel belang is, de op onderling vertrouwen gebaseerde dienstverlening te bevorderen, waardoor alle instellingen in staat zullen worden gesteld op voet van gelijkheid met elkaar te onderhandelen,

Overwegende dat vele culturele instellingen, ongeacht hun financiële omstandigheden, beschikken over tal van identieke of soortgelijke exemplaren van culturele voorwerpen van onbetwiste kwaliteit en oorsprong, en voorzien van een uitgebreide documentatie, en dat sommige van deze voorwerpen, die voor deze instellingen vanwege hun aantal slechts van weinig betekenis zijn, als welkome aanwinsten zouden worden gezien door instellingen in andere landen,

Overwegende dat een systematisch beleid van uitwisselingen tussen culturele instellingen, waarbij iedere instelling haar overtollig bezit inwisselt tegen nog ontbrekende voorwerpen, niet alleen een verrijking zou betekenen voor alle partijen, maar tevens zou leiden tot een beter gebruik van het culturele erfgoed van de internationale samenleving, dat bestaat uit het totaal van al het nationale erfgoed,

Eraan herinnerende dat ten aanzien van dit uitwisselingsbeleid reeds aanbevelingen zijn gedaan in verschillende internationale overeenkomsten die als bekroning van het werk van de Unesco zijn gesloten,

Opmerkende, dat ten aanzien van deze punten de invloed van bovengenoemde overeenkomsten beperkt is gebleven en dat in het algemeen uitwisselingen tussen belanghebbende culturele instellingen

zonder winstoogmerk op beperkte schaal plaatsvinden, terwijl de activiteiten die plaatsvinden doorgaans van vertrouwelijke aard zijn of niet in de openbaarheid worden gebracht,

Overwegende dat het bijgevolg noodzakelijk is niet alleen de unilaterale dienstverlening te bevorderen in de vorm van het in bruikleen geven of in bewaring geven of in de vorm van schenkingen, maar ook de bilaterale of multilaterale uitwisselingen,

Voor zich hebbende als punt 26 op de agenda van de zitting voorstellen betreffende de internationale uitwisseling van culturele goederen,

Besloten hebbende tijdens haar achttiende zitting dat deze gelegenheid de vorm dient te krijgen van een Aanbeveling aan de Lid-Staten,

Neemt de zesentwintigste november 1976 de hierna volgende Aanbeveling aan.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan de hierna volgende bepalingen toe te passen door in de vorm van een nationale wet of anderszins, naar gelang van de constitutionele bepalingen of de gevestigde praktijk in iedere Staat, maatregelen te nemen om binnen hun onderscheiden grondgebieden uitvoering te geven aan de in deze Aanbeveling vervatte beginselen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan deze Aanbeveling onder de aandacht te brengen van de bevoegde autoriteiten en organen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan om, op tijdstippen en in een vorm die door de Vergadering zullen worden bepaald, verslag uit te brengen over het gevolg dat zij hebben gegeven aan deze Aanbeveling.

I. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

1. Voor de toepassing van deze Aanbeveling:

wordt met „culturele instelling” aangeduid iedere permanente instelling die in het algemeen belang wordt beheerd, met het doel de culturele goederen in stand te houden, te bestuderen, de waarde ervan te verhogen en deze toegankelijk te maken voor het publiek, en waarvoor de bevoegde autoriteiten van iedere Staat vergunning of toestemming hebben verleend;

worden met „culturele goederen” aangeduid voorwerpen die uitdrukking geven aan en getuigen van het scheppend vermogen van de mens en van de evolutie van de natuur, en die naar het oordeel van de bevoegde organen in individuele Staten van historische, artistieke,

wetenschappelijke of technische waarde of van historisch, artistiek, wetenschappelijk of technisch belang zijn of kunnen zijn, met inbegrip van de hierna volgende categorieën:

- (a) zoölogische, botanische en geologische specimina;
- (b) archeologische voorwerpen;
- (c) voorwerpen en documentatie van etnologisch belang;
- (d) werken op het gebied van de schone kunsten of van de kunstnijverheid;
- (e) werken op het gebied van letterkunde, muziek, fotografie en film;
- (f) archieven en documenten;

wordt met „internationale uitwisseling” aangeduid iedere overdracht van eigendom, gebruik of beheer van culturele goederen tussen Staten of culturele instellingen in verschillende landen – in de vorm van het in bruikleen geven, in bewaring geven, van verkoop of van schenking – uitgevoerd onder tussen de betrokken partijen overeengekomen voorwaarden.

II. AANBEVOLEN MAATREGELEN

2. Rekening houdend met het feit dat alle culturele goederen deel uitmaken van het gemeenschappelijke culturele erfgoed van de mensheid en dat iedere Staat in dit opzicht zijn verantwoordelijkheid heeft, niet alleen ten aanzien van zijn eigen onderdanen maar ook ten aanzien van de gehele internationale samenleving, dienen de Lid-Staten binnen het kader van hun bevoegdheden de hierna volgende maatregelen te treffen ten einde de verspreiding van culturele goederen over culturele instellingen in verschillende landen te bevorderen, eventueel in samenwerking met de regionale en plaatselijke autoriteiten.

3. Met inachtneming van de wetgeving, het constitutionele stelsel of de constitutionele praktijk, alsmede van de bijzondere omstandigheden in hun onderscheiden landen dienen de Lid-Staten de bestaande wetten of reglementen aan te passen of nieuwe wetten of reglementen aan te nemen ter zake van vererving, belasting en in- en uitvoerrechten en alle overige noodzakelijke maatregelen te treffen ten einde de hierna volgende verrichtingen mogelijk te maken of te vergemakkelijken, uitsluitend met het oog op internationale uitwisselingen van culturele goederen tussen culturele instellingen:

(a) tijdelijke of definitieve invoer of uitvoer alsmede doorvoer van culturele goederen;

(b) overdracht van eigendom van of het toegankelijk maken van culturele goederen, behorende tot een publiekrechtelijk lichaam of een culturele instelling.

4. De Lid-Staten dienen, indien zij dit wenselijk achten, te bevorderen dat, hetzij rechtstreeks onder hun gezag, hetzij door tussenkomst van culturele instellingen, dossiers worden aangelegd van aanvragen en aanbiedingen betreffende de uitwisseling van culturele goederen die voor internationale uitwisseling beschikbaar zijn gesteld.

5. Aanbiedingen inzake uitwisseling dienen alleen in de dossiers te worden opgenomen wanneer is vastgesteld dat de rechtspositie van de desbetreffende voorwerpen in overeenstemming is met de nationale wetgeving en dat de instelling die het aanbod doet hiertoe krachtens de wet het recht heeft.

6. Aanbiedingen inzake uitwisseling dienen vergezeld te gaan van alle wetenschappelijke, technische en, desgevraagd, juridische documentatie ten einde te waarborgen dat het culturele gebruik, de bewaring en de eventuele restauratie van de aangeboden voorwerpen onder de gunstigste omstandigheden plaatsvindt.

7. Overeenkomsten inzake uitwisseling dienen een aanduiding te bevatten dat de ontvangende instelling bereid is, alle maatregelen te treffen die noodzakelijk zijn om de bescherming van de desbetreffende culturele goederen te waarborgen.

8. Het verlenen van aanvullende financiële hulp aan culturele instellingen of het reserveren van een deel van de bestaande fondsen voor financiële hulp dient te worden overwogen, ten einde de uitvoering van internationale uitwisselingen te vergemakkelijken.

9. De Lid-Staten dienen bijzondere aandacht te schenken aan het probleem van de dekking van de risico's waaraan culturele goederen zijn blootgesteld gedurende de gehele periode van bruikleen, met inbegrip van de periode gedurende welke zij worden vervoerd; in het bijzonder dienen zij de mogelijkheid te bestuderen om overheidsgaranties en schadevergoedingen in te voeren, zoals die reeds in sommige landen bestaan voor het in bruikleen geven van voorwerpen van grote waarde.

10. De Lid-Staten dienen, naar gelang van de constitutionele praktijk in hun land, de mogelijkheid te bestuderen om aan die organen die zich in het bijzonder hierop toeleggen, de taak op te dragen de verschillende activiteiten ten aanzien van de internationale uitwisseling van culturele goederen te coördineren.

III. INTERNATIONALE SAMENWERKING

11. Met steun van alle belanghebbende regionale, nationale of internationale, intergouvernementele of non-gouvernementele organisaties en naar gelang van de constitutionele praktijk in hun land, dienen de Lid-Staten een uitgebreide stimulerings- en voorlichtings-

campagne te ondernemen, gericht op culturele instellingen in alle landen en op het beroepspersoneel van alle categorieën – zowel bestuurlijk, academisch als wetenschappelijk – dat zich bezighoudt met de nationale culturele goederen, op nationaal of regionaal niveau, ten einde de aandacht van dit personeel te vestigen op de belangrijke bijdrage die kan worden geleverd aan de bevordering van een beter onderling begrip tussen alle volken, door het ontwikkelen van alle mogelijke vormen van internationale verspreiding van culturele goederen en dit personeel aan te moedigen aan zulke uitwisselingen deel te nemen.

12. Deze campagne dient zich in het bijzonder op de hierna volgende punten te richten:

(1) culturele instellingen die reeds overeenkomsten hebben gesloten betreffende de internationale verspreiding van culturele goederen dienen te worden uitgenodigd tot openbaarmaking van alle bepalingen van algemene aard die aldus als voorbeeld zouden kunnen dienen, doch met uitsluiting van bepalingen van bijzondere aard, zoals de beschrijving van de desbetreffende voorwerpen, de waarde waarop zij worden geschat of andere specifiek technische details;

(2) de bevoegde gespecialiseerde organisaties en in het bijzonder de „International Council of Museums”, dienen een of meer praktische handboeken samen te stellen of bestaande uit te breiden, waarin iedere mogelijke vorm van verspreiding van culturele goederen wordt beschreven en de specifieke bijzonderheden ervan worden benadrukt. Deze handboeken dienen standaardcontracten te bevatten, met inbegrip van verzekeringscontracten, voor iedere mogelijke vorm van overeenkomst. Met steun van de bevoegde nationale autoriteiten dienen de handboeken op grote schaal te worden verspreid onder alle betrokken organisaties van beroepsbeoefenaren in de verschillende landen;

(3) ten einde de studies ter voorbereiding van het sluiten van uitwisselingsovereenkomsten te vergemakkelijken, dient in alle landen het volgende materiaal op grote schaal te worden verspreid:

(a) de verschillende uitgaven (boeken, tijdschriften, catalogi van musea en tentoonstellingen, fotografische documentatie) die in alle landen worden samengesteld door instellingen die culturele goederen bezitten;

(b) de dossiers met aanbiedingen en aanvragen met het oog op uitwisseling, samengesteld in ieder land;

(4) de aandacht van de culturele instellingen in alle landen dient in het bijzonder te worden gevestigd op de mogelijkheden een bepaald werk dat momenteel is verspreid, weer bijeen te brengen, hetgeen zou kunnen worden gerealiseerd door het voor opeenvolgende malen

in bruikleen af te staan, zonder eigendomsoverdracht, waardoor iedere instelling die een gedeelte van dit werk bezit in staat wordt gesteld op haar beurt het werk in zijn geheel ten toon te stellen.

13. Indien de partijen die deelnemen aan een internationale uitwisseling van culturele goederen op technische moeilijkheden stuiten bij het tot stand brengen van deze uitwisseling, kunnen zij het advies inwinnen van een of meer deskundigen, die zij kunnen aanwijzen na overleg met de Directeur-Generaal van de Unesco.

IV. FEDERALE STATEN

14. Lid-Statens met een federaal of niet-unitair constitutioneel stelsel kunnen bij de uitvoering van deze Aanbeveling de beginselen volgen vervat in Artikel 34 van de Overeenkomst inzake de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed van de wereld¹⁾, door de Algemene Vergadering tijdens haar zeventiende zitting aanvaard.

V. HET OPTREDEN TEGEN ONWETTIGE HANDEL IN CULTURELE GOEDEREN

15. Door het bevorderen van internationale uitwisselingen dienen de culturele instellingen in staat te worden gesteld hun verzamelingen uit te breiden door culturele goederen van rechtmatige oorsprong te verwerven, vergezeld van documentatie die ten volle de culturele waarde ervan doet uitkomen. Dienovereenkomstig dienen de Lid-Statens, met hulp van de betrokken internationale organisaties alle noodzakelijke stappen te ondernemen ten einde te waarborgen dat het bevorderen van deze uitwisselingen gepaard gaat met uitbreiding van het optreden tegen iedere mogelijke vorm van onwettige handel in culturele goederen.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekeningen hebben gesteld.

De Voorzitter van de Algemene Vergadering,
(w.g.) TAAITTA TOWEETT

De Directeur-Generaal,
(w.g.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

¹⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1973, 155.

Op 26 november 1976 werd te Nairobi door de Algemene Vergadering tijdens haar negentiende zitting, aldaar gehouden van 26 oktober tot 30 november 1976, aangenomen een Aanbeveling betreffende de bescherming van historische objecten en hun rol in de hedendaagse samenleving. De Engelse tekst ¹⁾ van deze Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

Recommendation concerning the safeguarding and contemporary rôle of historic areas

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Nairobi at its nineteenth session, from 26 October to 30 November 1976,

Considering that historic areas are part of the daily environment of human beings everywhere, that they represent the living presence of the past which formed them, that they provide the variety in life's background needed to match the diversity of society, and that by so doing they gain in value and acquire an additional human dimension,

Considering that historic areas afford down the ages the most tangible evidence of the wealth and diversity of cultural, religious and social activities and that their safeguarding and their integration into the life of contemporary society is a basic factor in town-planning and land development,

Considering that in face of the dangers of stereotyping and depersonalization, this living evidence of days gone by is of vital importance for humanity and for nations who find in it both the expression of their way of life and one of the corner-stones of their identity,

Noting that throughout the world, under the pretext of expansion or modernization, demolition ignorant of what it is demolishing and irrational and inappropriate reconstruction work is causing serious damage to this historic heritage,

Considering that historic areas an immovable heritage whose destruction may often lead to social disturbance, even where it does not lead to economic loss,

Considering that this situation entails responsibilities for every citizen and lays on public authorities obligations which they alone are capable of fulfilling,

¹⁾ De Arabische, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Considering that in order to save these irreplaceable assets from the dangers of deterioration or even total destruction to which they are thus exposed, it is for each State to adopt, as a matter of urgency, comprehensive and energetic policies for the protection and revitalization of historic areas and their surroundings as part of national, regional or local planning,

Noting the absence in many cases of a legislation effective and flexible enough concerning the architectural heritage and its inter-connexion with town-planning, territorial, regional or local planning,

Noting that the General Conference has already adopted international instruments for the protection of the cultural and natural heritage such as the Recommendation on International Principles Applicable to Archaeological Excavations (1956)¹⁾, the Recommendation Concerning the Safeguarding of the Beauty and Character of Landscapes and Sites (1962)²⁾, the Recommendation Concerning the Preservation of Cultural Property Endangered by Public or Private Works (1968)³⁾, and the Recommendation Concerning the Protection, at National Level, of the Cultural and Natural Heritage (1972)⁴⁾,

Desiring to supplement and extend the application of the standards and principles laid down in these international instruments,

Having before it proposals concerning the safeguarding and contemporary rôle of historic areas, which question appears on the agenda of the session as item 27,

Having decided at its eighteenth session that this question should take the form of a Recommendation to Member States,

Adopts this twenty-sixth day of November 1976, the present Recommendation.

The General Conference recommends that Member States apply the above provisions by adopting, as a national law or in some other form, measures with a view to giving effect to the principles and norms set out in this Recommendation in the territories under their jurisdiction,

The General Conference recommends that Member States bring this Recommendation to the attention of the national, regional and local authorities and of institutions, services or bodies and asso-

1) Tekst in *Trb.* 1968, 56, blz. 4 e.v.

2) Tekst in *Trb.* 1968, 56, blz. 38 e.v.

3) Tekst in *Trb.* 1969, 97, blz. 3 e.v.

4) Tekst in *Trb.* 1973, 143, blz. 9 e.v.

ciations concerned with the safeguarding of historic areas and their environment,

The General Conference recommends that Member States report to it, at the dates and in the form determined by it, on action taken by them on this Recommendation.

I. DEFINITIONS

1. For the purposes of the present recommendation:

(a) "Historic and architectural (including vernacular) areas" shall be taken to mean any groups of buildings, structures and open spaces including archaeological and palaeontological sites, constituting human settlements in an urban or rural environment, the cohesion and value of which, from the archaeological, architectural, prehistoric, historic, aesthetic or socio-cultural point of view are recognized.

Among these "areas", which are very varied in nature, it is possible to distinguish the following in particular: prehistoric sites, historic towns, old urban quarters, villages and hamlets as well as homogeneous monumental groups, it being understood that the latter should as a rule be carefully preserved unchanged.

(b) The "environment" shall be taken to mean the natural or man-made setting which influences the static or dynamic way these areas are perceived or which is directly linked to them in space or by social, economic or cultural ties.

(c) "Safeguarding" shall be taken to mean the identification, protection, conservation, restoration, renovation, maintenance and revitalization of historic or traditional areas and their environment.

II. GENERAL PRINCIPLES

2. Historic areas and their surroundings should be regarded as forming an irreplaceable universal heritage. The governments and the citizens of the States in whose territory they are situated should deem it their duty to safeguard this heritage and integrate it into the social life of our times. The national, regional or local authorities should be answerable for their performance of this duty in the interests of all citizens and of the international community, in accordance with the conditions of each Member State as regards the allocation of powers.

3. Every historic area and its surroundings should be considered in their totality as a coherent whole whose balance and specific nature depend on the fusion of the parts of which it is composed and which include human activities as much as the buildings, the spatial

organization and the surroundings. All valid elements, including human activities, however modest, thus have a significance in relation to the whole which must not be disregarded.

4. Historic areas and their surroundings should be actively protected against damage of all kinds, particularly that resulting from unsuitable use, unnecessary additions and misguided or insensitive changes such as will impair their authenticity, and from damage due to any form of pollution. Any restoration work undertaken should be based on scientific principles. Similarly, great attention should be paid to the harmony and aesthetic feeling produced by the linking or the contrasting of the various parts which make up the groups of buildings and which give to each group its particular character.

5. In the conditions of modern urbanization, which leads to a considerable increase in the scale and density of buildings, apart from the danger of direct destruction of historic areas, there is a real danger that newly developed areas can ruin the environment and character of adjoining historic areas. Architects and town-planners should be careful to ensure that views from and to monuments and historic areas are not spoilt and that historic areas are integrated harmoniously into contemporary life.

6. At a time when there is a danger that a growing universality of building techniques and architectural forms may create a uniform environment throughout the world, the preservation of historic areas can make an outstanding contribution to maintaining and developing the cultural and social values of each nation. This can contribute to the architectural enrichment of the cultural heritage of the world.

III. NATIONAL, REGIONAL AND LOCAL POLICY

7. In each Member State a national, regional and local policy should be drawn up, in conformity with the conditions of each State as regards the allocation of powers, so that legal, technical, economic and social measures may be taken by the national, regional or local authorities with a view to safeguarding historic areas and their surroundings and adapting them to the requirements of modern life. The policy thus laid down should influence planning at national, regional or local level and provide guidelines for town-planning and regional and rural development planning at all levels, the activities stemming from it forming an essential component in the formulation of aims and programmes, the assignment of responsibilities and the conduct of operations. The co-operation of individuals and private associations should be sought in implementing the safeguarding policy.

IV. SAFEGUARDING MEASURES

8. Historic areas and their surroundings should be safeguarded in conformity with the principles stated above and with the methods set out below, the specific measures being determined according to the legislative and constitutional competence and the organizational and economic structure of each State.

Legal and administrative measures

9. The application of an overall policy for safeguarding historic areas and their surroundings should be based on principles which are valid for the whole of each country. Member States should adapt the existing provisions, or, where necessary, enact new laws and regulations, so as to secure the protection of historic areas and their surroundings taking into account the provisions contained in this chapter and in the following chapters. They should encourage the adaptation or the adoption of regional or local measures to ensure such protection. Laws concerning town and regional planning and housing policy should also be reviewed so as to co-ordinate and bring them into line with the laws concerning the safeguarding of the architectural heritage.

10. The provisions establishing a system for safeguarding historic areas should set out the general principles relating to the establishment of the necessary plans and documents and, in particular:

- the general conditions and restrictions applicable to the protected areas and their surroundings;

- a statement as to the programmes and operations to be planned for the purpose of conservation and provision of public services;

- maintenance to be carried out and the designation of those to be responsible for it;

- the fields to which town-planning, redevelopment and rural land management are applicable;

- the designation of the body responsible for authorizing any restoration, modification, new construction or demolition within the protected perimeter;

- the means by which the safeguarding programmes are to be financed and carried out.

11. Safeguarding plans and documents should define:

- the areas and items to be protected;

- the specific conditions and restrictions applicable to them;

- the standards to be observed in the work of maintenance, restoration and improvements;

- the general conditions governing the establishment of the supply systems and services needed in urban or rural life;

- the conditions governing new constructions.

12. These laws should also in principle include provisions designed to prevent any infringement of the preservation laws, as well as any speculative rise in property values within the protected areas which could compromise protection and restoration planned in the interests of the community as a whole. These provisions could involve town-planning measures affording a means of influencing the price of building land, such as the establishment of neighbourhood or smaller development plans, granting the right of pre-emption to a public body, compulsory purchase in the interests of safeguarding or rehabilitation or automatic intervention in the case of failure to act on the part of the owners, and could provide for effective penalties such as the suspension of operations, compulsory restoration and/or a suitable fine.

13. Public authorities as well as individuals must be obliged to comply with the measures for safeguarding. However, machinery for appeal against arbitrary or unjust decisions should be provided.

14. The provisions concerning the setting up of public and private bodies and concerning public and private work projects should be adapted to the regulations governing the safeguarding of historic areas and their surroundings.

15. In particular, provisions concerning slum property and blocks and the construction of subsidized housing should be planned or amended both to fit in with the safeguarding policy and to contribute to it. The schedule of any subsidies paid should be drawn up and adjusted accordingly, in particular in order to facilitate the development of subsidized housing and public construction by rehabilitating old buildings. All demolition should in any case only concern buildings with no historic or architectural value and the subsidies involved should be carefully controlled. Further, a proportion of the funds earmarked for the construction of subsidized housing should be allocated to the rehabilitation of old buildings.

16. The legal consequences of the protection measures as far as buildings and land are concerned should be made public and should be recorded by a competent official body.

17. Making due allowance for the conditions specific to each country and the allocation of responsibilities within the various national, regional and local authorities, the following principles should underlie the operation of the safeguarding machinery:

(a) there should be an authority responsible for ensuring the permanent co-ordination of all those concerned, e.g. national, regional and local public services or groups of individuals;

(b) safeguarding plans and documents should be drawn up, once

all the necessary advance scientific studies have been carried out, by multidisciplinary teams composed, in particular, of:

- specialists in conservation and restoration, including art historians; architects and town-planners;
- sociologists and economists;
- ecologists and landscape architects;
- specialists in public health and social welfare;

and, more generally, all specialists in disciplines involved in the protection and enhancement of historic areas;

(c) the authorities should take the lead in sounding the opinions and organizing the participation of the public concerned;

(d) the safeguarding plans and documents should be approved by the body designated by law;

(e) the public authorities responsible for giving effect to the safeguarding provisions and regulations at all levels, national, regional and local, should be provided with the necessary staff and given adequate technical, administrative and financial resources.

Technical, economic and social measures

18. A list of historic areas and their surroundings to be protected should be drawn up at national, regional or local level. It should indicate priorities so that the limited resources available for protection may be allocated judiciously. Any protection measures, of whatever nature, that need to be taken as a matter of urgency should be taken without waiting for the safeguarding plans and documents to be prepared.

19. A survey of the area as a whole, including an analysis of its spatial evolution, should be made. It should cover archaeological, historical, architectural, technical and economic data. An analytical document should be drawn up so as to determine which buildings or groups of buildings are to be protected with great care, conserved under certain conditions, or, in quite exceptional and thoroughly documented circumstances, destroyed. This would enable the authorities to call a halt to any work incompatible with this recommendation. Additionally, an inventory of public and private open spaces and their vegetation should be drawn up for the same purposes.

20. In addition to this architectural survey, thorough surveys of social, economic, cultural and technical data and structures and of the wider urban or regional context are necessary. Studies should include, if possible, demographic data and an analysis of economic, social and cultural activities, ways of life and social relationships, land-tenure problems, the urban infrastructure, the state of the road system, communication networks and the reciprocal links

between protected areas and surrounding zones. The authorities concerned should attach the greatest importance to these studies and should bear in mind that valid safeguarding plans cannot be prepared without them.

21. After the survey described above has been completed and before the safeguarding plans and specifications are drawn up, there should in principle be a programming operation in which due account is taken both of town-planning, architectural, economic and social considerations and of the ability of the urban and rural fabric to assimilate functions that are compatible with its specific character. The programming operation should aim at bringing the density of settlement to the desired level and should provide for the work to be carried out in stages as well as for the temporary accommodation needed while it is proceeding, and premises for the permanent rehousing of those inhabitants who cannot return to their previous dwellings. This programming operation should be undertaken with the closest possible participation of the communities and groups of people concerned. Because the social, economic and physical context of historic areas and their surroundings may be expected to change over time, survey and analysis should be a continuing process. It is accordingly essential that the preparation of safeguarding plans and their execution be undertaken on the basis of studies available, rather than being postponed while the planning process is refined.

22. Once the safeguarding plans and specifications have been drawn up and approved by the competent public authority, it would be desirable for them to be executed either by their authors or under their authority.

23. In historic areas containing features from several different periods, preservation should be carried out taking into account the manifestations of all such periods.

24. Where safeguarding plans exist urban development or slum clearance programmes consisting of the demolition of buildings of no architectural or historic interest and which are structurally too unsound to be kept, the removal of extensions and additional storeys of no value, and sometimes even the demolition of recent buildings which break the unity of the area, may only be authorized in conformity with the plan.

25. Urban development or slum clearance programmes for areas not covered by safeguarding plans should respect buildings and other elements of architectural or historic value as well as accompanying buildings. If such elements are likely to be adversely affected by the programme, safeguarding plans as indicated above should be drawn up in advance of demolition.

26. Constant supervision is necessary to ensure that these operations are not conducive to excessive profits nor serve other purposes contrary to the objectives of the plan.

27. The usual security standards applicable to fire and natural catastrophes should be observed in any urban development or slum clearance programme affecting a historic area, provided that this be compatible with the criteria applicable to the preservation of the cultural heritage. If conflict does occur, special solutions should be sought, with the collaboration of all the services concerned, so as to provide the maximum security, while not impairing the cultural heritage.

28. Particular care should be devoted to regulations for and control over new buildings so as to ensure that their architecture adapts harmoniously to the spatial organization and setting of the groups of historic buildings. To this end, an analysis of the urban context should precede any new construction not only so as to define the general character of the group of buildings but also to analyse its dominant features, e.g. the harmony of heights, colours, materials and forms, constants in the way the façades and roofs are built, the relationship between the volume of buildings and the spatial volume, as well as their average proportions and their position. Particular attention should be given to the size of the lots since there is a danger that any reorganization of the lots may cause a change of mass which could be deleterious to the harmony of the whole.

29. The isolation of a monument through the demolition of its surroundings should not generally be authorized, neither should a monument be moved unless in exceptional circumstances and for unavoidable reasons.

30. Historic areas and their surroundings should be protected from the disfigurement caused by the erection of poles, pylons and electricity or telephone cables and the placing of television aerials and large-scale advertising signs. Where these already exist appropriate measures should be taken for their removal. Bill-posting, neon signs and other kinds of advertisement, commercial signs, street pavements and furniture, should be planned with the greatest care and controlled so that they fit harmoniously into the whole. Special efforts should be made to prevent all forms of vandalism.

31. Member States and groups concerned should protect historic areas and their surroundings against the increasingly serious environmental damage caused by certain technological developments – in particular the various forms of pollution – by banning harmful industries in the proximity of these areas and by taking preventive measures to counter the destructive effects of noise, shocks and vi-

brations caused by machines and vehicles. Provision should further be made for measures to counter the harm resulting from over-exploitation by tourism.

32. Member States should encourage and assist local authorities to seek solutions to the conflict existing in most historic groupings between motor traffic on the one hand and the scale of the buildings and their architectural qualities on the other. To solve the conflict and to encourage pedestrian traffic, careful attention should be paid to the placing of, and access to, peripheral and even central car parks and routing systems established which will facilitate pedestrian traffic, service access and public transport alike. Many rehabilitation operations such as putting electricity and other cables underground, too expensive if carried out singly, could then be co-ordinated easily and economically with the development of the road system.

33. Protection and restoration should be accompanied by revitalization activities. It would thus be essential to maintain appropriate existing functions, in particular trades and crafts, and establish new ones, which, if they are to be viable, in the long term, should be compatible with the economic and social context of the town, region or country where they are introduced. The cost of safeguarding operations should be evaluated not only in terms of the cultural value of the buildings but also in relation to the value they acquire through the use made of them. The social problems of safeguarding cannot be seen correctly unless reference is made to both these value scales. These functions should answer the social, cultural and economic needs of the inhabitants without harming the specific nature of the area concerned. A cultural revitalization policy should make historic areas centres of cultural activities and give them a central rôle to play in the cultural development of the communities around them.

34. In rural areas all works which cause disturbances and all changes of economic and social structure should be carefully controlled so as to preserve the integrity of historic rural communities within their natural setting.

35. Safeguarding activities should couple the public authorities' contribution with the contribution made by the individual or collective owners and the inhabitants and users, separately or together, who should be encouraged to put forward suggestions and generally play an active part. Constant co-operation between the community and the individual should thus be established at all levels particularly through methods such as: information adapted to the types of persons concerned; surveys adapted to the persons questioned; establishment of advisory groups attached to planning teams; representation

of owners, inhabitants and users in an advisory function on bodies responsible for decision-making, management and the organization of operations connected with plans for safeguarding, or the creation of public corporations to play a part in the plan's implementation.

36. The formation of voluntary conservation groups and non-profit-making associations and the establishment of honorary or financial rewards should be encouraged so that specially meritorious work in all aspects of safeguarding may be recognized.

37. Availability of the necessary funds for the level of public investment provided for in the plans for the safeguarding of historic areas and their surroundings should be ensured by including adequate appropriations in the budgets of the central, regional and local authorities. All these funds should be centrally managed by public, private or semi-public bodies entrusted with the co-ordination of all forms of financial aid at national, regional or local level and with the channelling of them according to an overall plan of action.

38. Public assistance in the forms described below should be based on the principle that, wherever this is appropriate and necessary the measures taken by the authorities concerned should take into account the "extra cost" of restoration, i.e. the additional cost imposed on the owner as compared with the new market or rental value of the building.

39. In general, such public funds should be used primarily to conserve existing buildings including especially buildings for low rental housing and should not be allocated to the construction of new buildings unless the latter do not prejudice the use and functions of existing buildings.

40. Grants, subsidies, loans at favourable rates, or tax concessions should be made available to private owners and to users carrying out work provided for by the safeguarding plans and in conformity with the standards laid down in those plans. These tax concessions, grants and loans could be made first and foremost to groups of owners or users of living accommodation and commercial property, since joint operations are more economical than individual action. The financial concessions granted to private owners and users should, where appropriate, be dependent on covenants requiring the observance of certain conditions laid down in the public interest, and ensuring the integrity of the buildings such as allowing the buildings to be visited and allowing access to parks, gardens or sites, the taking of photographs, etc.

41. Special funds should be set aside in the budgets of public and private bodies for the protection of groups of historic buildings

endangered by large-scale public works and pollution. Public authorities should also set aside special funds for the repair of damage caused by natural disasters.

42. In addition, all government departments and agencies active in the field of public works should arrange their programmes and budgets so as to contribute to the rehabilitation of groups of historic buildings by financing work which is both in conformity with their own aims and the aims of the safeguarding plan.

43. To increase the financial resources available to them, Member States should encourage the setting up of public and/or private financing agencies for the safeguarding of historic areas and their surroundings. These agencies should have corporate status and be empowered to receive gifts from individuals, foundations and industrial and commercial concerns. Special tax concessions may be granted to donors.

44. The financing of work of any description carried out for the safeguarding of historic areas and their surroundings by setting up a loans corporation, could be facilitated by public institutions and private credit establishments, which would be responsible for making loans to owners at reduced rates of interest with repayment spread out over a long period.

45. Member States and other levels of government concerned could facilitate the creation of non-profit-making associations responsible for buying and, where appropriate after restoration, selling buildings by using revolving funds established for the special purpose of enabling owners of historic buildings who wish to safeguard them and preserve their character to continue to reside there.

46. It is most important that safeguarding measures should not lead to a break in the social fabric. To avoid hardship to the poorest inhabitants consequent on their having to move from buildings or groups of buildings due for renovation, compensation for rises in rent could enable them to keep their homes, commercial premises and workshops and their traditional living patterns and occupations, especially rural crafts, small-scale agriculture, fishing, etc. This compensation, which would be income-related, would help those concerned to pay the increased rentals resulting from the work carried out.

V. RESEARCH, EDUCATION AND INFORMATION

47. In order to raise the standard of work of the skilled workers and craftsmen required and to encourage the whole population to realize the need for safeguarding and to take part in it, the following

measures should be taken by Member States, in accordance with their legal and constitutional competence.

48. Member States and groups concerned should encourage the systematic study of, and research on:

- town-planning aspects of historic areas and their environment;
- the interconnexions between safeguarding and planning at all levels;
- methods of conservation applicable to historic areas;
- the alternation of materials;
- the application of modern techniques to conservation work;
- the crafts techniques indispensable for safeguarding.

49. Specific education concerning the above questions and including practical training periods should be introduced and developed. In addition, it is essential to encourage the training of skilled workers and craftsmen specializing in the safeguarding of historic areas, including any open spaces surrounding them. Furthermore, it is necessary to encourage the crafts themselves, which are jeopardized by the processes of industrialization. It is desirable that the institutions concerned co-operate in this matter with specialized international agencies such as the Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property, in Rome, the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Council of Museums (ICOM).

50. The education of administrative staff for the needs of local development in the field of safeguarding of historic areas should be financed where applicable and needed and directed by the appropriate authorities according to a long-term programme.

51. Awareness of the need for safeguarding work should be encouraged by education in school, out of school and at university and by using information media such as books, the press, television, radio, cinema and travelling exhibitions. Clear, comprehensive information should be provided as to the advantages – not only aesthetic, but also social and economic – to be reaped from a well-conducted policy for the safeguarding of historic areas and their surroundings. Such information should be widely circulated among specialized private and government bodies and the general public so that they may know why and how their surroundings can be improved in this way.

52. The study of historic areas should be included in education at all levels, especially in history teaching, so as to inculcate in young minds an understanding of and respect for the works of the past and to demonstrate the rôle of this heritage in modern life. Education of this kind should make wide use of audio-visual media and of visits to groups of historic buildings.

53. Refresher courses for teachers and guides and the training of instructors should be facilitated so as to aid groups of young people and adults wishing to learn about historic areas.

VI. INTERNATIONAL CO-OPERATION

54. Member States should co-operate with regard to the safeguarding of historic areas and their surroundings, seeking aid, if it seems desirable, from international organizations, both intergovernmental and non-governmental, in particular that of the Unesco-ICOM-ICOMOS Documentation Centre. Such multilateral or bilateral co-operation should be carefully co-ordinated and should take the form of measures such as the following:

(a) exchange of information in all forms and of scientific and technical publications;

(b) organization of seminars and working parties on particular subjects;

(c) provision of study and travel fellowships, and the dispatch of scientific, technical and administrative staff, and equipment;

(d) joint action to combat pollution of all kinds;

(e) implementation of large-scale conservation, restoration and rehabilitation projects for historic areas and publication of the experience acquired. In frontier areas where the task of developing and safeguarding historic areas and their surroundings gives rise to problems jointly affecting Member States on either side of the frontier, they should co-ordinate their policies and activities to ensure that the cultural heritage is used and protected in the best possible way;

(f) mutual assistance between neighbouring countries for the preservation of areas of common interest characteristic of the historic and cultural development of the region.

55. In conformity with the spirit and the principles of this recommendation, a Member State should not take any action to demolish or change the character of the historic quarters, towns and sites, situated in territories occupied by that State.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures.

The President of the General Conference,

(sd.) TAAITTA TOWEETT

The Director-General,

(sd.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Aanbeveling betreffende de bescherming van historische objecten en hun rol in de hedendaagse samenleving

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco), van 26 oktober tot 30 november 1976 tijdens haar negentiende zitting te Nairobi bijeen,

Overwegende dat historische objecten overal ter wereld deel uitmaken van de dagelijkse omgeving van de mens, dat zij de concrete getuigenis zijn van het verleden dat hen heeft voortgebracht, de noodzakelijke afwisseling brengen in het leefmilieu, in overeenstemming met de verscheidenheid die wordt aangetroffen in de samenleving en dat zij op deze wijze een grotere waarde en een nieuwe menselijke dimensie verkrijgen,

Overwegende dat historische objecten door de eeuwen heen het meest tastbare blijk vormen van de rijkdom en de verscheidenheid van de culturele, religieuze en maatschappelijke activiteiten en dat de bescherming ervan en de integratie ervan in de hedendaagse samenleving een zeer belangrijke factor vormen voor de stadsontwikkeling en de ruimtelijke ordening,

Overwegende dat tegenover de gevaren van gelijkvormigheid en ontpersoonlijking deze levende getuigen van vroegere tijden van essentieel belang zijn voor de mensheid en voor de volken, die er zowel de uitdrukking van hun levensstijl in vinden als één van de hoekstenen van hun identiteit,

Opmerkende dat in de gehele wereld, onder het voorwendsel van uitbreiding of modernisering, aan dit historische erfgoed ernstige schade wordt toegebracht, doordat het wordt afgebroken zonder dat men beseft wat men doet, en er op onverstandige en niet passende wijze weer wordt opgebouwd,

Overwegende dat historische objecten een onveranderlijk erfgoed vormen en dat vernieling daarvan vaak kan leiden tot verstoring van het maatschappelijk bestel, zelfs wanneer er economisch gezien geen nadelen aan verbonden zijn,

Overwegende dat deze situatie verantwoordelijkheden voor iedere burger met zich brengt en de overheid verplichtingen oplegt waaraan alleen zij in staat is te voldoen,

Overwegende dat, ten einde dit onvervangbare erfgoed te beschermen tegen achteruitgang of zelfs totale vernieling, waaraan het op deze wijze is blootgesteld, iedere Staat ten spoedigste een veelomvattend en energiek beleid dient te aanvaarden dat gericht is op bescherming en herstel in hun functie van historische objecten en

hun omgeving, als onderdeel van de planning op het nationaal, regionaal of plaatselijk niveau,

Opmerkende dat in vele gevallen een doeltreffende en soepele wetgeving ontbreekt ten aanzien van het historisch erfgoed en de wijze waarop het wordt betrokken in de stadsontwikkeling en de ruimtelijke ordening op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau,

Opmerkende dat de Algemene Vergadering reeds internationale regelingen heeft aanvaard betreffende de bescherming van het culturele en natuurlijke erfgoed, zoals de Aanbeveling inzake internationale beginselen van toepassing op archeologische opgravingen (1956)¹⁾, de Aanbeveling inzake het behoud van de schoonheid en het eigen karakter van landschappen en streken (1962)²⁾, de Aanbeveling inzake het behoud van culturele goederen die worden bedreigd door openbare of particuliere werken (1968)³⁾ en de Aanbeveling inzake de bescherming op nationaal niveau van het cultureel en natuurlijk erfgoed (1972)⁴⁾,

Verlangende de toepassing van de in deze internationale regelingen vastgelegde normen en beginselen aan te vullen en uit te breiden,

Voor zich hebbende, als punt 27 op de agenda van de zitting, voorstellen betreffende de bescherming van historische objecten en hun rol in de hedendaagse samenleving,

Besloten hebbende tijdens haar achttiende zitting dat deze aanlegenschap de vorm dient te krijgen van een Aanbeveling aan de Lid-Staten,

Neemt de zesentwintigste november 1976 de hierna volgende Aanbeveling aan.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan de hierboven genoemde bepalingen toe te passen door, in de vorm van een nationale wet of anderszins, maatregelen te nemen om binnen hun rechtsgebied uitvoering te geven aan de in deze Aanbeveling vervatte beginselen en normen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan deze Aanbeveling ter kennis te brengen van de nationale, regionale en plaatselijke autoriteiten alsmede van instellingen, diensten of organen die zich bezighouden met de bescherming van historische objecten en hun omgeving.

1) Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1970, 176, blz. 4 e.v.

2) Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1970, 176, blz. 42 e.v.

3) Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1970, 176, blz. 92 e.v.

4) Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1973, 143, blz. 22 e.v.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan om, op tijdstippen en in een vorm door de Vergadering te bepalen, verslag uit te brengen over het gevolg dat zij hebben gegeven aan deze Aanbeveling.

I. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

1. Voor de toepassing van deze Aanbeveling:

(a) wordt met „historische en bouwkundige objecten” aangeduid alle groepen gebouwen, constructies en open ruimten met inbegrip van archeologische en paleontologische plaatsen, die menselijke nederzettingen vormen in een stedelijke of landelijke omgeving, waarvan de samenhang en de waarde uit archeologisch, architectonisch, prehistorisch, historisch, esthetisch of sociaal-cultureel oogpunt wordt erkend.

Onder deze „objecten”, die van zeer verschillende aard zijn, kunnen in het bijzonder de hierna volgende worden onderscheiden: prehistorische plaatsen, historische steden, oude stadswijken, dorpen en gehuchten, alsmede homogene groepen monumenten, met dien verstande dat deze laatste als regel zorgvuldig in onveranderde staat dienen te worden bewaard.

(b) wordt met „omgeving” aangeduid het natuurlijke of door de mens gevormde kader dat van invloed is op de statische of dynamische wijze waarop men deze objecten in zich opneemt, of dat rechtstreeks met deze objecten is verbonden in ruimtelijke zin of door maatschappelijke, economische of culturele factoren.

(c) wordt met „bescherming” aangeduid het onderkennen, in stand houden, restaureren, vernieuwen, onderhouden alsmede het herstellen van de functie van historische of traditionele objecten en hun omgeving.

II. ALGEMENE BEGINSELEN

2. Historische objecten en hun naaste omgeving dienen te worden beschouwd als een onvervangbaar algemeen erfgoed. De regeringen en de burgers van de Staten op wier grondgebied deze objecten zich bevinden, dienen het als hun plicht te beschouwen dit erfgoed te beschermen en het te integreren in het maatschappelijk leven van onze tijd. De nationale, regionale of plaatselijke autoriteiten dienen verantwoordelijkheid af te leggen inzake het vervullen van deze plicht in het belang van alle staatsburgers en van de internationale samenleving, overeenkomstig de in iedere Lid-Staat geldende regelingen inzake de spreiding van bevoegdheden.

3. Historische objecten en hun naaste omgeving dienen, ieder op zich, in hun totaliteit te worden beschouwd als een samenhangend

geheel waarvan het evenwicht en het specifieke karakter worden bepaald door de synthese van de samenstellende delen en waarin menselijke activiteiten evenzeer een rol spelen als de gebouwen, de ruimtelijke structuur en de naaste omgeving. Alle waardevolle elementen, met inbegrip van menselijke activiteiten, hoe bescheiden ook, hebben zodoende ten opzichte van het geheel een betekenis waaraan niet voorbij mag worden gegaan.

4. Historische objecten en hun naaste omgeving dienen daadwerkelijk te worden beschermd tegen aantasting van allerlei aard, met name tegen die welke het gevolg is van een ondeskundig gebruik, overbodige toevoegsels en verkeerde of smakeloze veranderingen die afbreuk doen aan hun authentiek karakter, alsmede van vervuiling. Restauratiewerkzaamheden dienen op wetenschappelijke basis te worden uitgevoerd. Tevens dient ruime aandacht te worden besteed aan de harmonie en de esthetische beleving die ontstaan door de aaneenschakeling van of het contrast tussen de verschillende elementen waaruit de groepen gebouwen bestaan en waaraan iedere groep haar bijzondere karakter ontleent.

5. Bij het moderne verstedelijkingsproces, dat leidt tot aanzienlijke schaalvergroting en dichtheid van bebouwing, bestaat, afgezien van het gevaar van rechtstreekse beschadiging van historische objecten, het reële gevaar dat nieuwbouw de omgeving en het karakter kan aantasten van aangrenzende historische objecten. Architecten en stedenbouwkundigen dienen erop toe te zien dat het uitzicht vanuit en op monumenten en historische objecten niet wordt bedorven en dat de historische objecten op harmonische wijze worden geïntegreerd in het hedendaagse leven.

6. In een tijd waarin het gevaar bestaat dat de toegepaste bouwtechnieken en -vormen, doordat zij meer en meer een vrijwel gelijkvormig karakter krijgen, over de hele wereld een zelfde soort milieu kunnen doen ontstaan, kan het behoud van historische objecten een belangrijke bijdrage leveren tot het handhaven en ontwikkelen van de culturele en maatschappelijke waarden van ieder land. Dit kan bijdragen tot de verrijking op architectonisch gebied van het culturele erfgoed van de wereld.

III. NATIONAAL, REGIONAAL EN PLAATSELIJK BELEID

7. In iedere Lid-Staat dient een nationaal, regionaal en plaatselijk beleid te worden vastgesteld naar gelang van de in iedere Staat geldende regelingen betreffende de spreiding van bevoegdheden, zodat door de nationale, regionale of plaatselijke autoriteiten wettelijke, technische, economische en sociale maatregelen kunnen worden getroffen ten einde de historische objecten en hun naaste omgeving te beschermen en aan te passen aan de eisen van het moderne leven.

Dit beleid dient van invloed te zijn op de planning op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau en richtlijnen te verschaffen voor stads- en plattelandsontwikkeling en ruimtelijke ordening op alle niveaus, waarbij de daaruit voortvloeiende activiteiten een wezenlijke factor dienen te vormen bij het formuleren van doelstellingen en programma's, de verdeling van de functies en het verloop van de werkzaamheden. Voor de uitvoering van het desbetreffende beleid dient de medewerking van particulieren en van particuliere verenigingen te worden ingeroepen.

IV. BESCHERMENDE MAATREGELEN

8. Historische objecten en hun naaste omgeving dienen te worden beschermd overeenkomstig de bovenvermelde beginselen en de hieronder genoemde methoden; de bijzondere maatregelen dienen te worden vastgesteld naar gelang van de wetgevende en grondwettelijke bevoegdheid alsmede de organisatorische en economische structuur van iedere Staat.

Wettelijke en administratieve maatregelen

9. De toepassing van een globaal beleid ter bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving dient te worden gebaseerd op beginselen die voor ieder land in zijn geheel van kracht zijn. De Lid-Staten dienen de bestaande bepalingen aan te passen of waar nodig nieuwe wetten en reglementen uit te vaardigen ten einde de bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving te waarborgen, met inachtneming van de in dit hoofdstuk en in de hierna volgende hoofdstukken vermelde bepalingen. Zij dienen het aanpassen of aanvaarden van regionale of plaatselijke maatregelen te stimuleren ten einde deze bescherming te waarborgen. De wetgeving op het gebied van stadsontwikkeling en ruimtelijke ordening alsmede het huisvestingsbeleid dienen eveneens opnieuw te worden gezien, in die zin dat de bepalingen ervan kunnen worden gecoördineerd en in overeenstemming gebracht met die van de wetten betreffende de bescherming van het architectonisch erfgoed.

10. De bepalingen houdende een systeem voor de bescherming van historische objecten dienen de algemene beginselen te vermelden met betrekking tot het opstellen van de noodzakelijke plannen en documenten en in het bijzonder:

- de op de beschermde objecten en hun naaste omgeving van toepassing zijnde algemene regelingen en beperkingen;

- een verklaring betreffende de voor instandhouding en voor de openbare diensten benodigde programma's en werkzaamheden;

- de verplichtingen ten aanzien van het onderhoud en het aanwijzen van de hiervoor verantwoordelijke personen; de terreinen waarop de stadsontwikkeling, de herindeling en plattelandsontwikkeling van toepassing zijn;

het aanwijzen van het orgaan dat bevoegd is vergunningen te verlenen betreffende restauratie, verbouwing, nieuwbouw of afbraak binnen het beschermde gebied;

de middelen waarmee de desbetreffende programma's dienen te worden gefinancierd en uitgevoerd.

11. In de plannen en documenten betreffende de bescherming dienen te worden omschreven:

de te beschermen gebieden en objecten;

de van toepassing zijnde specifieke regelingen en beperkingen;

de normen die in acht genomen dienen te worden bij het verrichten van werkzaamheden voor onderhoud, restauratie en verbetering;

de algemene regelingen betreffende de inrichting van de voor het stads- en plattelandsleven noodzakelijke bevoorradingsystemen en diensten;

de regelingen betreffende de nieuwbouw.

12. Deze wetten dienen in beginsel ook bepalingen te bevatten ter voorkoming van overtredingen van de wetten voor het behoud van de historische objecten alsmede van een door speculatie ontstane stijging van de waarde van onroerend goed binnen de beschermde gebieden, die de in het belang van de gehele gemeenschap beoogde bescherming en restauratie in gevaar zouden kunnen brengen. Deze bepalingen kunnen maatregelen omvatten op het gebied van stadsontwikkeling, waarmee de prijs van bouwgrond kan worden beïnvloed, zoals bijvoorbeeld het opstellen van plannen voor woonwijken of kleinere ontwikkelingsplannen, die een publiekrechtelijk lichaam het recht van voorkoop verlenen, van onteigening in het belang van bescherming of herstel, dan wel van ingrijpen van overheidswege in het geval dat de eigenaren in gebreke blijven, en die voorzien in doeltreffende sancties, zoals staking van werkzaamheden, verplichte restauratie en/of een passende boete.

13. Zowel de overheid als particulieren dienen te worden verplicht zich te houden aan de beschermende maatregelen. Er dienen echter mogelijkheden te worden gecreëerd om in beroep te gaan tegen willekeurige of onjuiste beslissingen.

14. De bepalingen betreffende de oprichting van publiekrechtelijke en particuliere lichamen en betreffende particuliere projecten en overheidsprojecten dienen te worden aangepast aan de regelingen op het gebied van de bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving.

15. In het bijzonder dienen bepalingen betreffende krotwoningen en verkrotte wooncomplexen en de bouw van gesubsidieerde woningen te worden opgesteld of gewijzigd, in overeenstemming met en

als bijdrage tot het op bescherming gerichte beleid. In aansluiting daarop dient een eventuele subsidieregeling te worden vastgesteld en aangepast, met name om het aantal gesubsidieerde woningen en openbare bouwwerken te vergroten door het herstel van oude gebouwen. Voor afbraak dienen in ieder geval slechts gebouwen zonder historische of architectonische waarde in aanmerking te komen en de desbetreffende subsidies dienen zorgvuldig te worden gecontroleerd. Voorts dient een deel van de voor de bouw van gesubsidieerde woningen bestemde gelden te worden aangewend voor het herstel van oude gebouwen.

16. De juridische consequenties van de beschermende maatregelen dienen, voor zover zij betrekking hebben op gebouwen en grond, openbaar te worden gemaakt en door een bevoegd officieel orgaan te worden geregistreerd.

17. Naar behoren rekening houdend met de omstandigheden in ieder land en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de verschillende nationale, regionale en plaatselijke autoriteiten dient de uitvoering van de beschermende maatregelen te berusten op de hierna volgende beginselen:

(a) er dient een autoriteit te zijn die verantwoordelijk is voor het voortdurend coördineren van alle betrokkenen, bijvoorbeeld nationale, regionale en plaatselijke openbare diensten of groepen natuurlijke personen;

(b) de desbetreffende plannen en documenten dienen, nadat alle noodzakelijke wetenschappelijke studies ter voorbereiding zijn uitgevoerd, te worden opgesteld door multidisciplinaire teams, met name bestaande uit:

deskundigen op het gebied van behoud en restauratie, met inbegrip van kunsthistorici;

architecten en stadsplanologen;

sociologen en economen;

ecologen en tuinarchitecten;

deskundigen op het gebied van de gezondheidszorg en het maatschappelijk werk;

en, meer in het algemeen, alle deskundigen op het gebied van de bescherming en verbetering van historische objecten;

(c) de autoriteiten dienen voorop te gaan bij het peilen van de publieke opinie en het organiseren van de deelneming van het betrokken publiek;

(d) de plannen en documenten dienen te worden goedgekeurd door het orgaan dat hiervoor door de wet is aangewezen;

(e) de openbare instanties die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de op bescherming gerichte bepalingen op nationaal,

regionaal en plaatselijk niveau dienen te beschikken over het noodzakelijke personeel en over passende technische, administratieve en financiële middelen.

Technische, economische en sociale maatregelen

18. Op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau dient een lijst van voor bescherming in aanmerking komende historische objecten en hun naaste omgeving te worden opgesteld. Op deze lijst dienen prioriteiten te worden aangegeven, zodat de beperkte voor bescherming beschikbare middelen op de juiste wijze worden aangewend. Indien beschermende maatregelen, van welke aard ook, op korte termijn noodzakelijk zijn, dient niet te worden gewacht totdat de desbetreffende plannen en documenten zijn opgesteld.

19. Er dient een analyse te worden gemaakt van het te beschermen gebied in zijn geheel, met inbegrip van de ruimtelijke ontwikkeling ervan. In deze analyse dienen archeologische, historische, architectonische, technische en economische gegevens te worden vermeld. In een gedetailleerd overzicht dient te worden aangegeven welke gebouwen of groepen gebouwen met grote zorg dienen te worden beschermd, onder bepaalde omstandigheden in stand gehouden of in zeer bijzondere en uitvoerig gedocumenteerde omstandigheden, gesloopt. Zodoende kunnen de autoriteiten alle werkzaamheden laten stopzetten die niet in overeenstemming zijn met deze Aanbeveling. Voorts dient met hetzelfde doel een inventaris te worden opgemaakt van terreinen in openbaar en particulier bezit en van de begroting daarvan.

20. Naast dit bouwkundig overzicht is een uitvoerige inventarisatie noodzakelijk van de economische, culturele en technische gegevens en structuren en van het ruimere stedelijke of regionale verband. De studies dienen, indien mogelijk, demografische gegevens te omvatten alsmede een analyse van de economische, maatschappelijke en culturele activiteiten en van de levensstijl en de maatschappelijke verhoudingen, van problemen op het gebied van grondeigendomsrecht, van de stedelijke infrastructuur, de toestand van het wegennet, de communicatiemiddelen en de onderlinge verbindingen tussen beschermde objecten en de naaste omgeving daarvan. De betrokken autoriteiten dienen de grootst mogelijke aandacht te schenken aan deze studies en rekening te houden met het feit dat zonder deze studies geen bruikbare plannen gericht op bescherming kunnen worden ontworpen.

21. Na voltooiing van de bovengenoemde inventarisatie en voordat de desbetreffende plannen worden uitgewerkt en het bestek wordt opgemaakt, dient in beginsel een programma te worden opgesteld waarbij naar behoren rekening wordt gehouden enerzijds met

de stadsontwikkeling, alsmede bouwkundige, economische en maatschappelijke overwegingen, en anderzijds met het vermogen van stedelijke structuren en plattelandsstructuren om functies over te nemen die in overeenstemming zijn met de bijzondere aard van deze structuren. Bij het opstellen van dit programma dient ernaar te worden gestreefd dat de bevolkingsdichtheid op het gewenste niveau wordt gebracht, dat de werkzaamheden in etappes worden uitgevoerd, dat tijdens deze werkzaamheden voor de noodzakelijke accommodatie wordt gezorgd alsmede voor nieuwe permanente huisvesting van bewoners die niet naar hun voormalige behuizing kunnen terugkeren. Bij de opstelling van dit programma dienen de belanghebbende gemeenschappen en groeperingen ten nauwste te worden betrokken. Aangezien te verwachten valt dat het maatschappelijke, economische en politieke kader van historische objecten en hun naaste omgeving steeds aan verandering onderhevig zal zijn, dienen onderzoek en analyse voortdurend plaats te vinden. Het is derhalve van essentieel belang dat het opstellen en uitvoeren van plannen gericht op bescherming geschiedt op basis van de beschikbare studies en niet wordt vertraagd gedurende de tijd dat verbeteringen worden aangebracht in de bij de planning gevolgde procedure.

22. Nadat de plannen zijn opgesteld en het bestek opgemaakt en deze door de bevoegde autoriteit zijn goedgekeurd, zou het wenselijk zijn dat zij door de opstellers zelf of onder hun verantwoordelijkheid worden uitgevoerd.

23. Bij werkzaamheden voor het behoud van historische objecten waarin verschillende perioden zijn vertegenwoordigd, dient rekening te worden gehouden met de kenmerken van al deze perioden.

24. Daar waar plannen bestaan voor de bescherming van historische objecten kan slechts in overeenstemming met deze plannen vergunning worden verleend aan programma's voor stadsontwikkeling of krotopruiming, waarbij het gaat om de afbraak van gebouwen die geen architectonische of historische waarde hebben en die te zeer vervallen zijn om in stand te worden gehouden, om verwijdering van bijgebouwde gedeelten of verdiepingen zonder intrinsieke waarde en in sommige gevallen zelfs om de afbraak van gebouwen van recente datum die de eenheid in een bepaald gebied verstoren.

25. In programma's voor stadsontwikkeling of krotopruiming, bestemd voor gebieden die niet worden beschermd, dienen gebouwen of andere objecten van architectonische of historische waarde, alsmede aangrenzende gebouwen te worden ontzien. Indien verwacht kan worden dat daaraan door het programma schade wordt toegebracht, dienen plannen ter bescherming als hierboven aangegeven te worden opgesteld alvorens tot afbraak wordt overgegaan.

26. Er dient voortdurend op te worden toegezien dat deze werkzaamheden niet leiden tot buitensporige winsten of worden verricht voor doeleinden die niet stroken met de in het plan vervatte doelstellingen.

27. De gebruikelijke veiligheidsnormen ten aanzien van brand en natuurrampen dienen in acht te worden genomen bij het opstellen van programma's voor stadsontwikkeling of krotopruijing die van invloed zijn op een historisch object, mits dit verenigbaar is met de maatstaven betreffende het behoud van het culturele erfgoed. Mocht dit niet het geval zijn, dan dient te worden gezocht naar een passende oplossing, met medewerking van alle betrokken diensten, ten einde de grootst mogelijke waarborgen te bieden, zonder dat daarbij schade aan het culturele erfgoed wordt toegebracht.

28. Bijzondere zorg dient te worden besteed aan regelingen inzake toezicht op nieuwbouw, ten einde te waarborgen dat de stijl daarvan harmonieert met de situering en de omgeving van groepen historische gebouwen in de nabijheid. Hiertoe dient, alvorens een nieuw gebouw wordt opgetrokken, een analyse te worden gemaakt van het stedelijke kader, waarbij niet alleen het algemene karakter van de groep gebouwen wordt vastgesteld, maar ook de overheersende kenmerken, bijvoorbeeld de onderlinge harmonie van hoogte, kleuren, materialen en vormen, constanten in de bouwwijze van voorgevels en daken, de verhouding tussen de omvang van de gebouwen en de schaal van de ruimtelijke omgeving, alsmede hun gemiddelde afmeting en hun situering. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de grootte van de percelen, aangezien het gevaar bestaat dat veranderingen, aangebracht aan een perceel de harmonie van het geheel verstoren.

29. Het isoleren van een monument door afbraak van de omringende bebouwing dient in het algemeen niet te worden toegestaan; evenmin dient een monument te worden verplaatst, hetzij in uitzonderingsgevallen en om dwingende redenen.

30. Historische objecten en hun naaste omgeving dienen te worden beschermd tegen ontsieringen veroorzaakt door het aanbrengen van palen, hoogspanningsmasten, elektriciteits- of telefoonkabels, televisie-antennes en grote reclameborden. Waar deze reeds aanwezig zijn, dienen ze te worden verwijderd. Reclameaffiches, neonreclame en dergelijke, opschriften van commerciële aard, plaveisels, bewegwijzering en straatmeubilair dienen met de grootste zorg te worden ontworpen, en in de hand te worden gehouden, zodat zij op harmonieuze wijze in het geheel passen. In het bijzonder dient ernaar te worden gestreefd alle vormen van vandalisme te voorkomen.

31. De Lid-Staten alsmede belanghebbende groeperingen dienen de historische objecten en hun naaste omgeving te beschermen tegen

de ernstige schade die in toenemende mate aan het milieu wordt toegebracht door bepaalde technologische ontwikkelingen, in het bijzonder door de verschillende vormen van vervuiling; hiertoe dienen schadelijke industrieën in de nabijheid van deze objecten te worden geweerd en preventieve maatregelen te worden getroffen ter bestrijding van de schadelijke effecten van lawaai, schokken en trillingen die door machines en voertuigen worden veroorzaakt. Voorts dienen maatregelen te worden getroffen ter bestrijding van de schade die teweeg wordt gebracht door een te intensief gebruik van historische objecten voor toeristische doeleinden.

32. De Lid-Staten dienen de plaatselijke autoriteiten aan te moedigen en te steunen bij het zoeken naar oplossingen voor de tegenstelling die ten aanzien van de meeste historische objecten bestaat tussen het gemotoriseerde verkeer enerzijds en de schaal van de gebouwen en hun architectonische eigenschappen anderzijds. Voor de oplossing van deze tegenstelling en ter bevordering van het voetgangersverkeer dient grote zorg te worden besteed aan de situering en toegankelijkheid van parkeergelegenheden aan de rand van de steden en zelfs in de stadscentra en er dienen verkeersroutes te worden ingesteld, waardoor het voetgangersverkeer, de bereikbaarheid door dienstverlenende bedrijven en het openbaar vervoer tegelijk worden bevorderd. Tal van herstelwerkzaamheden, zoals het aanbrengen van elektriciteitskabels en andere kabels onder de grond, die te kostbaar zijn indien ze afzonderlijk worden uitgevoerd, kunnen dan op eenvoudige en kostenbesparende wijze worden gecombineerd met uitbreiding van het wegennet.

33. Bescherming en restauratie dienen vergezeld te gaan van activiteiten die gericht zijn op het opnieuw bewoonbaar maken van historische objecten. Het is derhalve van essentieel belang om passende bestaande functies te handhaven, met name vestigingen op het gebied van handel en kunstnijverheid, en nieuwe te creëren die, willen zij op langere termijn levensvatbaar zijn, moeten passen in het economische en maatschappelijke kader van de stad, de regio of het land waarin zij worden geïntroduceerd. De kosten van dergelijke activiteiten dienen niet uitsluitend te worden geëvalueerd op basis van de culturele waarde van de gebouwen, maar ook met betrekking tot de waarde die zij door hun functie verkrijgen. De maatschappelijke problemen betreffende de bescherming van de historische objecten kunnen niet in het juiste licht worden gezien als deze beide maatstaven niet worden gehanteerd. De desbetreffende functies dienen tegemoet te komen aan de maatschappelijke, culturele en economische behoeften van de bewoners zonder dat aan het bijzondere karakter van het betrokken object afbreuk wordt gedaan. Een beleid, gericht op cultureel functieherstel dient de historische objecten te doen functioneren als centra van culturele activiteiten en deze een

centrale rol te laten vervullen in de culturele ontwikkeling van de omringende gemeenschappen.

34. In plattelandsgebieden dienen alle storende werkzaamheden en alle veranderingen van de economische en maatschappelijke structuur zorgvuldig in de hand te worden gehouden, ten einde de integriteit van historische plattelandsgemeenschappen in hun natuurlijke omgeving te handhaven.

35. Activiteiten ter bescherming van historische objecten dienen de bijdrage van de overheid te koppelen aan die van de individuele of collectieve eigenaars en de bewoners en gebruikers, afzonderlijk of te zamen, waarbij zij worden aangemoedigd suggesties naar voren te brengen en in het algemeen een actieve rol te spelen. Op deze wijze dient een voortdurende samenwerking op alle niveaus tot stand te worden gebracht tussen de gemeenschap en de individu, met name door middel van het geven van informatie die is aangepast aan de aard van de betrokken personen, het verrichten van enquêtes die afgestemd zijn op de ondervraagde personen, het samenstellen van adviesgroepen die aan teams van planologen worden toegevoegd, het doen vertegenwoordigen van eigenaars, bewoners en gebruikers in een adviserende functie bij organen die verantwoordelijk zijn voor de besluitvorming, de organisatie en het beheer van werkzaamheden op het gebied van beschermingsplannen, of de oprichting van publiekrechtelijke lichamen die een rol spelen bij de uitvoering van deze plannen.

36. Wat beschermingsplannen betreft, dienen de vorming van groepen op belangeloze basis en verenigingen zonder winst oogmerk alsmede de instelling van materiële of immateriële beloningen te worden gestimuleerd, zodat bijzonder verdienstelijk werk op dit gebied de erkenning krijgt die het toekomt.

37. De beschikbaarheid van de noodzakelijke gelden voor overheidsinvestering in de plannen ter bescherming van historische objecten dient te worden gewaarborgd doordat in de begrotingen van de centrale, regionale en plaatselijke autoriteiten hiervoor voldoende ruimte wordt gecreëerd. Al deze gelden dienen centraal te worden beheerd door publiekrechtelijke of particuliere lichamen of semi-overheidsinstellingen, die belast zijn met de coördinatie van alle vormen van financiële hulp op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau en met het kanaliseren van deze hulp overeenkomstig een globaal werkplan.

38. Overheidshulp in de hieronder omschreven vormen dient gebaseerd te zijn op het beginsel dat, waar dit passend en noodzakelijk is, de betrokken autoriteiten bij het nemen van maatregelen rekening dienen te houden met de „extra kosten” van restauratiewerkzaam-

heden, d.w.z. de bijkomende kosten die op last van de eigenaar komen, in verhouding tot de nieuwe markt- of huurwaarde van het gebouw.

39. In het algemeen dienen deze overheidsgelden hoofdzakelijk te worden gebruikt om bestaande bebouwing in stand te houden, met name woningen met een lage huur, en dienen deze gelden niet te worden aangewend voor nieuwbouw, tenzij deze het gebruik en de functies van de bestaande gebouwen niet in gevaar brengt.

40. Toelagen, subsidies, leningen tegen gunstige voorwaarden of belastingfaciliteiten dienen ter beschikking te worden gesteld aan particuliere eigenaars en gebruikers die werkzaamheden uitvoeren waarin voorzien is in de plannen ter bescherming van de desbetreffende gebouwen en die worden uitgevoerd overeenkomstig de in deze plannen vermelde normen. Deze belastingfaciliteiten, toelagen en leningen dienen voornamelijk ten goede te komen aan groepen eigenaars of gebruikers van panden bestemd voor bewoning of voor het uitoefenen van een bedrijf, aangezien werkzaamheden die gezamenlijk worden uitgevoerd minder kostbaar zijn dan individuele activiteiten. De financiële hulp die aan particuliere eigenaars en gebruikers wordt verleend dient, waar nodig, te worden gekoppeld aan contracten waarin in het algemeen belang bepaalde voorwaarden zijn vastgelegd die in acht genomen moeten worden en die de integriteit van de gebouwen waarborgen, zoals bijvoorbeeld de voorwaarde dat de gebouwen bezichtigd mogen worden, dat parken, tuinen of stadsgezichten toegankelijk zijn voor het publiek, dat fotograferen is toegestaan enz.

41. Op de begroting van publiekrechtelijke of particuliere lichamen dienen gelden te worden gereserveerd die speciaal bestemd zijn voor de bescherming van groepen historische gebouwen die worden bedreigd door grootscheepse bouwwerkzaamheden van de overheid en door vervuiling. De overheid dient ook gelden ter beschikking te stellen voor het hersel van schade die door natuurrampen is veroorzaakt.

42. Tevens dienen alle departementen van openbaar bestuur en andere overheidsinstellingen die betrokken zijn bij openbare werken, hun programma's en begroting zodanig aan te passen dat zij bijdragen tot het herstel van groepen historische gebouwen door werkzaamheden te financieren die zowel beantwoorden aan hun eigen doelstellingen als aan de doelstellingen van het beschermingsplan.

43. Ten einde de hun ter beschikking staande geldelijke middelen te verruimen, dienen de Lid-Staten de oprichting te stimuleren van financieringsbureaus van de overheid en/of particulieren voor de bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving. Deze bureaus dienen rechtspersoonlijkheid te bezitten alsmede de bevoegdheid giften in ontvangst te nemen van natuurlijke personen, stich-

tingen en industriële en commerciële instellingen. Aan donateurs kunnen bijzondere belastingfaciliteiten worden verleend.

44. Het financieren van werkzaamheden van allerlei aard, die worden uitgevoerd ter bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving door het oprichten van instellingen voor het verstrekken van leningen, kan worden vergemakkelijkt door de inschakeling van overheidsinstanties en particuliere kredietinstellingen, die dan leningen zouden moeten verstrekken aan eigenaren tegen gereduceerde rentetarieven, waarvan de aflossing over een lange periode is gespreid.

45. De Lid-Staten en de bevoegde autoriteiten op alle niveaus kunnen de oprichting vergemakkelijken van verenigingen zonder winstoogmerk die verantwoordelijk zijn voor de aankoop en eventueel, na restauratie, de verkoop van gebouwen door gebruik te maken van roulerende fondsen die speciaal zijn gevormd met het doel eigenaars van historische gebouwen die deze gebouwen willen beschermen en het oorspronkelijke karakter ervan willen bewaren, in staat te stellen er te blijven wonen.

46. Het is van groot belang dat beschermende maatregelen niet leiden tot een breuk in de maatschappelijke structuur. Ten einde te vermijden dat minder draagkrachtige personen voor de noodzaak worden gesteld dat zij te renoveren gebouwen of groepen gebouwen moeten verlaten, zouden zij door huurcompensaties in staat kunnen worden gesteld hun woningen, bedrijfspanden en werkplaatsen te behouden, alsmede hun traditionele levenspatroon en bezigheden, met name huisvuil, kleinschalige landbouw, visserij enz. Deze compensaties, die dienen te worden vastgesteld op basis van het inkomen van de betrokkenen, zouden ertoe bij kunnen dragen hen in staat te stellen de door de uitgevoerde werkzaamheden veroorzaakte hogere huren op te brengen.

V. ONDERZOEK, ONDERWIJS EN VOORLICHTING

47. Ten einde het niveau van het werk van de geschoolde arbeiders en vaklieden die nodig zijn, te verhogen en de gehele bevolking de noodzaak van beschermende maatregelen te doen beseffen en deze eraan te doen deelnemen, dienen de Lid-Staten de hierna volgende maatregelen te treffen, overeenkomstig hun wettelijke en constitutionele bevoegdheden.

48. De Lid-Staten en betrokken groeperingen dienen systematische studie en onderzoek te bevorderen op het gebied van:

de aspecten van de stadsontwikkeling ten aanzien van historische objecten en hun omgeving;

de onderlinge samenhang tussen bescherming en planning op alle niveaus;

methoden voor het in stand houden van historische objecten;

het invoeren van andere materialen;

de toepassing van moderne technieken voor restauratiewerkzaamheden;

de ambtelijke technieken die onmisbaar zijn voor de beschermende maatregelen.

49. Er dient een opleiding te worden ingevoerd en verder ontwikkeld die speciaal gericht is op bovengenoemde aspecten en die stages omvat om praktijkervaring op te doen. Daarenboven is het van essentieel belang de opleiding te stimuleren van geschoolde arbeiders en vaklieden die zich specialiseren op het gebied van de bescherming van historische objecten, met inbegrip van de omringende open ruimten. Voorts is het noodzakelijk de ambachten zelf te stimuleren, die worden bedreigd door het industrialiseringsproces. Het is wenselijk dat de betrokken instellingen op dit punt samenwerken met deskundige internationale bureaus, zoals het Centrum voor de Studie tot het behoud en de restauratie van Culturele Goederen te Rome, de Internationale Raad voor Monumenten en Landschappen (ICOMOS) en de Internationale Raad van Musea (ICOM).

50. De opleiding van bestuurlijk personeel ten behoeve van de plaatselijke ontwikkeling op het gebied van de bescherming van historische objecten dient, waar dit noodzakelijk en doelmatig is, te worden gefinancierd en geleid door de bevoegde autoriteiten volgens een programma op langere termijn.

51. Het besef dat beschermende maatregelen noodzakelijk zijn, dient te worden bevorderd door de opleiding in en buiten de school en op de universiteit, alsmede door middel van voorlichtingsmedia als boeken, de pers, radio en televisie, bioscopen en rondreizende tentoonstellingen. Op duidelijke en begrijpelijke wijze dient informatie te worden verstrekt betreffende de vruchten – niet alleen in esthetisch maar ook in maatschappelijk en economisch opzicht – die kunnen worden geplukt van een op de juiste wijze gevoerd beleid ter bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving. Deze informatie dient op grote schaal te worden verspreid onder de gespecialiseerde particuliere instellingen en overheidsinstanties alsmede onder het publiek, opdat men beseft waarom en hoe de naaste omgeving op deze wijze kan worden verbeterd.

52. De studie van historische objecten dient deel uit te maken van het onderwijs op alle niveaus, met name het onderwijs in de geschiedenis, ten einde bij de jongeren begrip en eerbied aan te kweken voor het werk van het verleden en om de functie van dit erfgoed in het moderne leven aan te geven. Bij dit soort onderwijs dient in ruime mate gebruik te worden gemaakt van audio-visuele middelen en van bezoeken aan groepen historische gebouwen.

53. T.a.v. nascholingscursussen voor leraren en gidsen alsmede t.a.v. de opleiding van voorlichtingsdeskundigen dienen faciliteiten

te worden gecreëerd ten einde groepen jongeren en volwassenen te helpen die kennis willen verwerven omtrent historische objecten.

VI. INTERNATIONALE SAMENWERKING

54. De Lid-Staten dienen samen te werken op het gebied van de bescherming van historische objecten en hun naaste omgeving, waarbij zij zo nodig de hulp kunnen inroepen van internationale organisaties, zowel intergouvernementele als niet-gouvernementele, in het bijzonder die van het documentatiecentrum van de Unesco, van ICOM en ICOMOS. Een dergelijke multilaterale of bilaterale samenwerking dient zorgvuldig te worden gecoördineerd en dient de vorm aan te nemen van onder meer de volgende maatregelen:

(a) het uitwisselen van informatie in iedere vorm en van wetenschappelijke en technische publikaties;

(b) het organiseren van studie- en werkgroepen die zich bezighouden met speciale onderwerpen;

(c) het verlenen van studie- en reisbeurzen en de uitzending van wetenschappelijk, technisch en bestuurlijk personeel, alsmede de zending van uitrusting en materiaal;

(d) een gezamenlijk optreden tegen vervuiling in iedere vorm;

(e) het uitvoeren van projecten voor de instandhouding, de restauratie en het herstel van historische objecten en het publiceren van de op dit gebied verkregen ervaring. In grensgebieden waar de taak van het beheren en beschermen van historische objecten en hun naaste omgeving aanleiding geeft tot problemen voor de Lid-Staten aan beide zijden van de grens, dienen zij hun beleid en activiteiten te coördineren ten einde te waarborgen dat het cultureel erfgoed op een zo goed mogelijke wijze wordt gebruikt en beschermd;

(f) hulpverlening tussen buurlanden onderling bij de instandhouding van objecten van gemeenschappelijk belang, die karakteristiek zijn voor de historische en culturele ontwikkeling van het gebied.

55. Overeenkomstig de geest en de beginselen van deze Aanbeveling dient een Lid-Staat zich te onthouden van werkzaamheden die het karakter aantasten of wijzigen van de historische wijken, steden en plaatsen, gelegen op het grondgebied van die Staat.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekeningen hebben gesteld.

De Voorzitter van de Algemene Vergadering,

(w.g.) TAAITTA TOWEETT

De Directeur-Generaal,

(w.g.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Op 26 november 1976 werd te Nairobi door de Algemene Vergadering tijdens haar negentiende zitting, aldaar gehouden van 26 oktober tot 30 november 1976, aangenomen een Aanbeveling betreffende de deelneming en bijdrage aan het culturele leven door de bevolking. De Engelse tekst ¹⁾ van deze Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

**Recommendation on participation by the people at large in
cultural life and their contribution to it**

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Nairobi from 26 October to 30 November 1976, at its nineteenth session,

Recalling that under the terms of Article 27 of the Universal Declaration of Human Rights ²⁾, "everyone has the right freely to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefits",

Recalling that the Constitution of Unesco states, in its Preamble, that the wide diffusion of culture, and the education of humanity for justice and liberty and peace are indispensable to the dignity of man,

Recalling the provisions of the Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation adopted by the General Conference of Unesco on 4 November 1966 at its fourteenth session ³⁾, and in particular Article I which states that "each culture has a dignity and value which must be respected and preserved", and Article IV which stipulates that one of the aims of international cultural co-operation is "to enable everyone to have access to knowledge, to enjoy the arts and literature of all peoples, to share in advances made in science in all parts of the world and in the resulting benefits, and to contribute to the enrichment of cultural life", and also the provisions of the Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe ⁴⁾ to the effect that the participating States, "desiring to contribute to the strengthening of peace and understanding among peoples and to the spiritual enrichment of the human personality without distinction as to race, sex, language or religion", will set themselves the objective, amongst others, of promoting access by all to their respective cultural achievements,

¹⁾ De Arabische, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

²⁾ Tekst in *Trb.* 1969, 99, blz. 105 e.v.

³⁾ Tekst in *Trb.* 1970, 1976, blz. 103 e.v.

⁴⁾ Tekst in *Stcrt.* 1975, 149 supp.

Considering that cultural development not only complements and regulates general development but is also a true instrument of progress,

Considering:

(a) that culture is an integral part of social life and that a policy for culture must therefore be seen in the broad context of general State policy, and that culture is, in its very essence, a social phenomenon resulting from individuals joining and co-operating in creative activities,

(b) that culture is today becoming an important element in human life and one of the principal factors in the progress of mankind, and that an essential premise for such progress is to ensure the constant growth of society's spiritual potential, based on the full, harmonious development of all its members and the free play of their creative faculties,

(c) that culture is not merely an accumulation of works and knowledge which an élite produces, collects and conserves in order to place it within reach of all; or that a people rich in its past and its heritage offers to others as a model which their own history has failed to provide for them; that culture is not limited to access to works of art and the humanities, but is at one and the same time the acquisition of knowledge, the demand for a way of life and the need to communicate,

Considering that participation by the greatest possible number of people and associations in a wide variety of cultural activities of their own free choice is essential to the development of the basic human values and dignity of the individual, and that access by the people at large to cultural values can be assured only if social and economic conditions are created that will enable them not only to enjoy the benefits of culture, but also to take an active part in overall cultural life and in the process of cultural development,

Considering that access to culture and participation in cultural life are two complementary aspects of the same thing, as is evident from the way in which one affects the other – access may promote participation in cultural life and participation may broaden access to culture by endowing it with its true meaning – and that without participation, mere access to culture necessarily falls short of the objectives of cultural development,

Noting that cultural action often involves only a minute proportion of the population and that, moreover, existing organizations and the means used do not always meet the needs of those who are in a particularly vulnerable position because of their inadequate education,

low standard of living, poor housing conditions and economic and social dependence in general,

Noting that there is often a wide discrepancy between the reality and the proclaimed ideals, declared intentions, programmes or expected results,

Considering that while it is essential and urgent to define objectives, contents and methods for a policy of participation by the people at large in cultural life, the solutions envisaged cannot be identical for all countries, in view of the current differences between the socio-economic and political situations in States,

Reaffirming the principles of respect for the sovereignty of States, non-interference in the internal affairs of other countries, equality of rights and the right of peoples to self-determination,

Aware of the responsibility which devolves upon Member States to implement cultural policies for the purpose of advancing the objectives set forth in the Charter of the United Nations⁵⁾, the Constitution of Unesco, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights⁶⁾, and the Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation,

Bearing in mind that elimination of the economic and social inequality which prevents broad sections of the population from gaining access to knowledge which is the foundation of science and technology, and from becoming aware of their own cultural needs, implies broader participation on their part; that to these obstacles must be added a resistance to change, and barriers of all kinds, whether they are of political or commercial origin or take the form of a reaction by closed communities,

Considering that the problem of access and participation can be solved by collective approaches extending to many sectors and aspects of life; that such approaches should be diversified according to the special characteristics of each community, the whole forming a true design for living calling for basic policy options,

Considering that access to culture and participation in cultural life are essential components of an overall social policy dealing with the condition of the working masses, the organization of labour, leisure time, family life, education and training, town-planning and the environment,

Aware of the important rôle that can be played in cultural and social life by: young people, whose mission is to contribute to the

⁵⁾ Tekst in *Stb.* F 321; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1973, 156.

⁶⁾ Tekst in *Trb.* 1969, 100; zie ook *Trb.* 1975, 61.

evolution and progress of society; parents, particularly because of the decisive influence which they exercise on the cultural education of children and the development of their creativity; elderly people who are available to discharge a new social and cultural function; workers, because of the active contribution they make to social changes; artists, as creators and bearers of cultural values; cultural development personnel whose task is to secure the effective participation in cultural life of all sections of the population and to ascertain and express their aspirations, relying for this purpose on the collaboration of the spontaneous leaders of the community,

Considering that access and participation, which should provide everyone with the opportunity not only to receive benefits but also to express himself in all the circumstances of social life, imply the greatest liberty and tolerance in the fields of cultural training and the creation and dissemination of culture,

Considering that participation in cultural life presupposes an affirmation of the personality, its dignity and value, and also the implementation of the fundamental rights and freedoms of man attested by the Charter of the United Nations and international legal instruments concerning human rights, and that the cultural development of the individual is hindered by such phenomena as the policy of aggression, colonialism, neo-colonialism, fascism and racism in all its forms and manifestations, as well as by other causes,

Considering that participation in cultural life takes the form of an assertion of identity, authenticity and dignity; that the integrity of identity is threatened by numerous causes of erosion stemming, in particular, from the prevalence of inappropriate models or of techniques which have not been fully mastered,

Considering that the assertion of cultural identity should not result in the formation of isolated groups but should, on the contrary, go hand in hand with a mutual desire for wide and frequent contacts, and that such contacts are a fundamental requirement without which the objectives of the present recommendation would be unattainable,

Bearing in mind the fundamental part played by general education, cultural education and artistic training, and the use of working time and free time, with a view to full cultural development, in a context of life-long education,

Considering that the mass media can serve as instruments of cultural enrichment, both by opening up unprecedented possibilities of cultural development, in contributing to the liberation of the latent cultural potential of individuals, to the preservation and popularization of traditional forms of culture, and to the creation and dissemination of new forms, and by turning themselves into media for

group communication and promoting direct participation by the people,

Considering that the ultimate objective of access and participation is to raise the spiritual and cultural level of society as a whole on the basis of humanistic values and to endow culture with a humanistic and democratic content, and that this in turn implies taking measures against the harmful effect of "commercial mass culture", which threatens national cultures and the cultural development of mankind, leads to debasement of the personality and exerts a particularly harmful influence on the young generation,

Having before it, as item 28 of the agenda of the session, proposals concerning participation by the people at large in cultural life and their contribution to it,

Having decided at its eighteenth session that this question should be made the subject of an international regulation, to take the form of a recommendation to Member States,

Adopts, this twenty-sixth day of November 1976, the present Recommendation.

The General Conference recommends Member States to implement the following provisions, taking whatever legislative or other steps may be required – in conformity with the constitutional practice of each State and the nature of the question under consideration – to apply the principles and norms formulated in this Recommendation within their respective territories.

The General Conference recommends Member States to bring this Recommendation to the knowledge of authorities, institutions and organizations which can help to ensure participation by the people at large in cultural life and their contribution to it.

The General Conference recommends Member States to submit to it, at such times and in such manner as it shall determine, reports concerning the action they have taken upon this Recommendation.

I. DEFINITIONS, AND SCOPE OF THE RECOMMENDATION

1. This Recommendation concerns everything that should be done by Member States or the authorities to democratize the means and instruments of cultural activity, so as to enable all individuals to participate freely and fully in cultural creation and its benefits, in accordance with the requirements of social progress.

2. For the purposes of the Recommendation:

(a) by access to culture is meant the concrete opportunities available to everyone, in particular through the creation of the ap-

appropriate socio-economic conditions, for freely obtaining information, training, knowledge and understanding, and for enjoying cultural values and cultural property;

(b) by participation in cultural life is meant the concrete opportunities guaranteed for all groups or individuals – to express themselves freely, to communicate, act, and engage in creative activities with a view to the full development of their personalities, a harmonious life and the cultural progress of society;

(c) by communication is meant relations between groups or individuals desirous of freely exchanging or pooling information, ideas and knowledge with a view to promoting dialogue, concerted action, understanding and a sense of community while respecting their originality and their differences, in order to strengthen mutual understanding and peace.

3. For the purposes of the Recommendation:

(a) the concept of culture has been broadened to include all forms of creativity and expression of groups or individuals, both in their ways of life and in their artistic activities;

(b) free, democratic access to culture of the people at large presupposes the existence of appropriate economic and social policies;

(c) participation in cultural life presupposes involvement of the different social partners in decision-making related to cultural policy as well as in the conduct and evaluation of activities;

(d) free participation in cultural life is related to:

- (i) a development policy for economic growth and social justice;
- (ii) a policy of life-long education which is geared to the needs and aspirations of all people and makes them aware of their own intellectual potentialities and sensitivity, provides them with cultural education and artistic training, improves their powers of self-expression and stimulates their creativity, thus enabling them more successfully to master social changes and to participate more fully in the community life of society;
- (iii) a science and technology policy inspired by the resolve to safeguard the cultural identity of the peoples;
- (iv) a social policy directed towards progress and, more precisely, the attenuation – with a view to their elimination – of the inequalities handicapping certain groups and individuals, especially the least privileged, in regard to their living conditions, their opportunities and the fulfilment of their aspirations;

- (v) an environment policy designed, through the planned use of space and the protection of nature, to create a background to living conducive to the full development of individuals and societies;
- (vi) a communication policy designed to strengthen the free exchange of information, ideas and knowledge, in order to promote mutual understanding, and encouraging to this end the use and extension of both modern and traditional media for cultural purposes;
- (vii) a policy for international co-operation based on the principle of equality of cultures, mutual respect, understanding and confidence and strengthening of peace.

II. LEGISLATION AND REGULATIONS

4. It is recommended that Member States, if they have not already done so, adopt legislation or regulations in conformity with their national constitutional procedures, or otherwise modify existing practices in order to:

(a) guarantee as human rights those rights bearing on access to and participation in cultural life, in the spirit of the Universal Declaration of Human Rights, of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights and of the International Covenant on Civil and Political Rights ⁷⁾ and in accordance with the ideals and objectives set forth in the United Nations Charter and in the Constitution of Unesco;

(b) provide effective safeguards for free access to national and world cultures by all members of society without distinction or discrimination based on race, colour, sex, language, religion, political convictions, national or social origin, financial situation or any other consideration and so to encourage free participation by all sections of the population in the process of creating cultural values;

(c) pay special attention to women's full entitlement to access to culture and to effective participation in cultural life;

(d) promote the development and dissemination of national cultures and the development of international co-operation in order to make the cultural achievements of other peoples better known and to strengthen friendship and mutual understanding;

(e) create appropriate conditions enabling the populations to play an increasingly active part in building the future of their society, to assume responsibilities and duties and exercise rights in that process;

(f) guarantee the recognition of the equality of cultures, including the cultures of national minorities and of foreign minorities if they

⁷⁾ Tekst in *Trb.* 1969, 99; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1975, 60.

exist, as forming part of the common heritage of all mankind, and ensure that they are promoted at all levels without discrimination; ensure that national minorities and foreign minorities have full opportunities for gaining access to and participating in the cultural life of the countries in which they find themselves in order to enrich it with their specific contributions, while safeguarding their right to preserve their cultural identity;

(g) protect, safeguard and enhance all forms of cultural expression such as national or regional languages, dialects, folk arts and traditions both past and present, and rural cultures as well as cultures of other social groups;

(h) ensure that the handicapped are integrated in cultural life and have opportunities of contributing to it;

(i) ensure equality of access to education;

(j) guarantee freedom of expression and communication serving to strengthen the ideals of humanism;

(k) bring about conditions conducive to creative work and ensure the freedom of creative artists and the protection of their works and rights;

(l) improve the professional status of the various categories of personnel required for the implementation of cultural policies;

(m) ensure that cultural education and artistic training are given their proper place in the curricula of education and training establishments, and extend enjoyment of the artistic heritage to the population outside the education system;

(n) multiply opportunities for intellectual, manual or gestural creation and encourage artistic training, experience and expression with a view to bringing about the integration of art and life;

(o) provide the mass media with a status ensuring their independence, due attention being paid to the effective participation of creative artists and the public; these media should not threaten the authenticity of cultures or impair their quality; they ought not to act as instruments of cultural domination but serve mutual understanding and peace;

(p) reconcile the duty to protect and enhance everything connected with the cultural heritage, traditions and the past with the need to allow the endeavours of the present and the modern outlook to find expression;

(q) (i) protect and enhance the heritage of the past, and particularly ancient monuments and traditions which may contribute to the essential equilibrium of societies subject to a rapid process of industrialization and urbanization;

- (ii) make the public aware of the importance of town-planning and architecture, not only because they are the reflection of cultural and social life, but above all because they condition the very background to living;
- (iii) associate the population with the conservation and management of the natural environment both at the national and at the international levels, since the quality of the natural environment is essential to the full development of the human personality;
- (r) create, through the appropriate bodies, conditions making it possible for work and leisure, each in its own way, to offer opportunities for cultural creation to each and every one, and lay down conditions governing working and leisure hours and the operational organization of cultural institutions which will enable the greatest possible number of people to gain access to culture and participate in cultural life;
- (s) reject concepts which, under the guise of cultural action, are based on violence and aggression, domination, contempt and racial prejudice, as well as on debasing ideas or practices;
- (t) strengthen their work in support of peace and international understanding, in accordance with the Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation and encourage the dissemination of ideas and cultural goods conducive to the strengthening of peace, security and co-operation.

III. TECHNICAL, ADMINISTRATIVE, ECONOMIC AND FINANCIAL MEASURES

5. It is recommended to Member States, if they have not already done so, that they make the necessary technical, administrative and financial resources available to upgrade policies for cultural action from the insignificant position to which they may still be relegated until they reach an operationally effective level enabling them to achieve the goals of life-long education and cultural development and to ensure to the maximum that the people at large have access to culture and participate freely in cultural life. For this purpose Member States should take the following measures:

A. *Ways and means of cultural action*

Decentralization of facilities, activities and decisions

6. Member States or the appropriate authorities should:

- (a) foster decentralization of activities and encourage the development of local centres, special attention being paid to under-populated peripheral or under-privileged areas;

(b) encourage, extend and strengthen the network of cultural and artistic institutions not only in large towns but also in smaller towns, villages and urban neighbourhoods;

(c) encourage the setting up of facilities best suited to the needs of the users and foster the integration of facilities used for cultural activities with those which are designed for social and educational work and which should be mobile to some extent, in order to make available to the widest possible public all the means needed for the heightening of awareness and for cultural development;

(d) encourage the use for cultural purposes of all public facilities that promote communication among groups and individuals;

(e) encourage inter-regional and inter-community exchanges;

(f) stimulate regional or local initiative, both by providing decision-makers with the necessary resources at appropriate levels and by sharing the decision-making function with the representatives of other parties interested in cultural problems; and to this end develop secondary centres for administrative decision-making;

(g) develop methods for the promotion of artistic creation and cultural activity by the people at large, based upon the people's own organizations, in both residential areas and working places;

(h) apply special measures for certain disadvantaged groups and for environments with a poorly developed cultural life. Special attention should be paid to, e.g. children, the handicapped, people living in hospitals and prisons, and people living in remotely situated areas, as well as those in city slums. Decisions and responsibility should, as much as possible, be left with the group participating in the activities.

Concerted action

7. Member States or the appropriate authorities should encourage concerted action and co-operation both as regards the activities themselves and decision-making:

(a) by paying special attention to creative cultural and artistic non-institutional and non-professional activities and by providing all possible support to amateur activities in all their diversity;

(b) by establishing advisory structures, at the local, regional and national levels, bringing together representatives of the professional and social groups concerned who will participate in determining the objectives and ways and means of cultural action.

Trade unions and other workers' organizations

8. Member States or the appropriate authorities should take all such measures as will be of assistance to socio-cultural organizations

for the people at large, trade unions and other workers' organizations for wage-earners or the self-employed (farmers, craftsmen, etc.), in freely carrying out their cultural policies or projects so as to enable them to enjoy the whole wealth of cultural values and to take an active part in the cultural life of society.

"Animation"

9. Member States or the appropriate authorities should:

(a) contribute to the training of cultural development personnel, in particular of "animateurs", who should act as information, communication and expression intermediaries, by putting people in contact with each other and serving as a connecting link between the public, the work of art, and the artist, and between the public and cultural institutions;

(b) provide such personnel with means of action enabling them, on the one hand, to give support to the spontaneous "animateurs" of local communities and, on the other hand, to stimulate initiative and participation, using the necessary training methods;

(c) encourage the use of instruments and equipment for communication and expression which have educational value and offer a potential for creation, by making them available to cultural centres and institutions such as public libraries, museums, etc.

Artistic creation

10. Member States or other appropriate authorities should:

(a) create social, economic and financial conditions which should provide artists, writers and composers of music with the necessary basis for free creative work;

(b) define, for this purpose, in addition to the legal measures connected with copyright and the protection of works of art:

(i) social measures applying to all professional artists and fiscal measures designed to assist not only collective forms of artistic creation (theatre, cinema, etc.) but also individual artists;

(ii) a policy of fellowships, prizes, State commissions, and the engagement of artists, particularly for the construction and decoration of public buildings;

(iii) a policy for the dissemination of culture (exhibitions, performances of musical and theatrical works, etc.);

(iv) a research policy that offers individual artists, groups and institutions the possibility of carrying out experiments and research in multi-purpose workshops, without feeling obliged to produce successful results, in such a way as to foster an artistic and cultural renewal;

(c) consider establishing funds to provide aid for artistic creation;

(d) encourage the endeavours of all who have a vocation for artistic creation and help young people to develop their talents without any discrimination and strengthen specialized institutions providing professional training in all the arts;

(e) promote opportunities for the publication of high-quality reproductions of artistic works, the publication and translation of literary works and the publication and performance of musical compositions;

(f) associate artists at all levels in the formulation and implementation of cultural policies;

(g) ensure the multiplicity of bodies called upon to assess works of art and the regular renewal of their membership, as well as the multiplicity of sources of finance, so as to safeguard the freedom of creative artists;

(h) give technical, administrative and financial assistance to groups of amateur artists and support co-operation between non-professional and professional artists.

Cultural industries

11. Member States or the appropriate authorities should make sure that the criterion of profit-making does not exert a decisive influence on cultural activities, and, in drawing up cultural policies, provide for machinery for negotiating with private cultural industries, as well as for supplementary or alternative initiatives.

Dissemination

12. Member States or the appropriate authorities should:

(a) adopt a policy of granting subsidies and awarding prizes for cultural goods and services, and bring about conditions which will ensure that they are disseminated and become accessible to the broadest possible social categories, particularly in cultural fields neglected by commercial enterprises;

(b) take steps by means of a policy of appropriate subsidies and contracts, to further the development of the activities of cultural associations at the national, regional and local levels;

(c) give prominence to a type of dissemination which is conducive to an active frame of mind in the public rather than to passive consumption of cultural products.

Research

13. Member States or the appropriate authorities should foster cultural development research projects which aim, inter alia, at evaluating current activities as well as stimulating new experiments

and studying their impact on the widest possible audiences, with a view to the possible adoption of fresh measures in connexion with cultural policies.

B. Policies related to cultural action

Communication

14. Member States or the appropriate authorities should:

(a) promote all occasions for communication, such as meetings, debates, public performances, group activities, and festivals, for the purpose of encouraging dialogue and a continuous exchange of ideas between individuals, the public, creative artists, "animateurs" and producers;

(b) develop the opportunities for cultural contact and exchange provided by sports events, nature discovery expeditions, art and aesthetic education, current events and tourism;

(c) encourage the usual social intermediaries (communities, institutions, agencies, trade unions, and other groups) to promote information and free cultural expression for their members on the widest possible scale, in order to increase their awareness of and familiarize them with cultural activities;

(d) supply information that is apt to generate feedback and personal initiative;

(e) facilitate access to written works by arranging for mobile and flexible forms of dissemination, and provide for extension work in places such as libraries or reading rooms;

(f) promote extensive use of audio-visual media in order to bring the best of the culture of both past and present within the reach of large sectors of the population, including, where applicable, oral traditions, in the collection of which the media can assuredly assist;

(g) promote the active participation of audiences by enabling them to have a voice in the selection and production of programmes, by fostering the creation of a permanent flow of ideas between the public, artists and producers and by encouraging the establishment of production centres for use by audiences at local and community levels;

(h) encourage the communication media to increase the number and variety of their programmes in order to offer the widest range of choices, bearing in mind the extreme diversity of audiences, to enhance the cultural quality of programmes intended for the public at large, to select spoken and visual languages accessible to all audiences, to give preference to material which serves the purposes of information and education rather than those of propaganda and publicity and to pay special attention to the protection of national

cultures from potentially harmful influences of some types of mass production;

(i) promote comparative studies and research on the reciprocal influence as between the artist, the mass media and society and on the relationship between the production and impact of cultural programmes;

(j) provide, with a view to life-long education, an introduction to audio-visual languages as well as to choosing communication media and programmes with discrimination from an early age;

(k) develop, in a general way, forms of education and training which are adapted to the special characteristics of audiences in order to make them capable of receiving, selecting and grasping the mass of information which is put into circulation in modern societies.

Education

15. Member States or the appropriate authorities should:

(a) link cultural plans systematically with educational plans within the context of life-long education embracing the family, the school, community life, vocational training, continuing education and cultural activity;

(b) help people at large to gain access to knowledge, bearing in mind the need to create socio-economic conditions such as will allow them to participate in community life, and make whatever changes may be required in educational systems, content and methods;

(c) develop, in a systematic manner, cultural education and artistic training programmes at all levels by inviting contributions from artists and those responsible for cultural action.

Youth

16. Member States or the appropriate authorities should offer young people a wide range of cultural activities which correspond to their needs and aspirations, encourage them to acquire a sense of social responsibility, awaken their interest in the cultural heritage of their own country and in that of all mankind and, with a view to cultural co-operation in a spirit of friendship, international understanding and peace, promote the ideals of humanism and respect for widely recognized educational and moral principles.

Environment

17. Member States or the appropriate authorities should:

(a) set up machinery for concerted action allowing the inhabitants or their representatives to be closely associated with the preparation and implementation of town-planning projects and changes to the

architectural setting in which they live, and also with the safeguarding of historic quarters, towns and sites and their integration into a modern environment;

(b) take into consideration the international instruments adopted on such issues by intergovernmental organizations.

IV. INTERNATIONAL CO-OPERATION

18. Member States or the appropriate authorities should:

(a) strengthen bilateral and multilateral, and regional and international cultural co-operation with due regard for the generally recognized principles of international law and the ideals and objectives of the United Nations, sovereignty and independence of States, mutual advantage, and the equality of cultures;

(b) inspire in the people at large respect for other peoples and a refusal to countenance acts of international violence and policies based on force, domination and aggression;

(c) encourage the circulation of ideas and cultural values conducive to better understanding among men;

(d) develop and diversify cultural exchanges with a view to promoting an ever deeper appreciation of the values of each culture and, in particular, draw attention to the cultures of the developing countries as a mark of esteem for their cultural identity;

(e) contribute actively to the implementation of cultural projects and to the production and dissemination of works created by common endeavours, and develop direct contacts and exchanges between institutions and persons active in the cultural field, as well as research on cultural development;

(f) encourage non-governmental organizations, socio-cultural organizations for the people at large, trade unions and social and occupational groups, women's associations, youth movements, co-operatives and other organizations (for instance, artists' associations) to participate in international cultural exchanges and their development;

(g) take account, in exchanges of persons, of the mutual enrichment resulting from co-operation between specialists from different countries;

(h) bear in mind that the need for introductory courses and information on culture is all the greater when the aim is to arouse interest in the civilizations and cultures of other nations in order to open men's minds to the recognition of the plurality and equality of cultures;

(i) ensure that the messages chosen are inserted or reinserted into a universal context so that opportunities for access to culture may have significance for the whole international community;

(j) take account of the important contribution that the press, books, audio-visual media, and in particular television, can make to the mutual understanding of nations and to their knowledge of the cultural achievements of other nations; encourage the use of communication media, including telecommunication satellites, to promote the ideals of peace, human rights and fundamental freedoms, friendship among men and international understanding and co-operation, and thus create the necessary conditions to enable their national cultures to resist ideas of hatred between peoples, war, force and racism, in view of their adverse consequences and their corruptive effect on young people;

(k) provide appropriate financial facilities for activities which aim at promoting international exchanges and cultural co-operation.

V. FEDERAL OR CONFEDERATE STATES

19. In the implementation of this Recommendation, Member States with a federal or confederate constitution shall not be bound to carry the provisions of the Recommendation into effect when competence for the latter is constitutionally vested in each of the constituent States, provinces or cantons; in such a case, the sole obligation of the federal or confederate government concerned shall be to inform the States, provinces or cantons of those provisions and to recommend their adoption.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures.

The President of the General Conference,

(sd.) TAAITTA TOWEETT

The Director-General,

(sd.) AMADOU-MAHTAR M'BOW

Aanbeveling betreffende de deelneming en bijdrage aan het culturele leven door brede lagen van de bevolking

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco), van 26 oktober tot 30 november 1976 tijdens haar negentiende zitting te Nairobi bijeen,

Eraan herinnerende dat volgens het bepaalde in artikel 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens ¹⁾ „een ieder het recht heeft om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van de kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan”,

Eraan herinnerende dat in de preambule van het Statuut van de Unesco verklaard wordt dat de ruime verbreiding van cultuur en de opvoeding der mensheid tot gerechtigheid, vrijheid en vrede onontbeerlijk zijn voor de menselijke waardigheid,

Herinnerende aan het bepaalde in de Verklaring van de beginselen van de internationale culturele samenwerking, op 4 november 1966 door de Algemene Vergadering van de Unesco aanvaard tijdens haar veertiende zitting ²⁾, en in het bijzonder aan artikel I, waarin gesteld wordt dat „iedere cultuur een waardigheid en betekenis heeft die beschermd en in stand gehouden dient te worden”, en artikel IV volgens hetwelk een van de doelstellingen van internationale culturele samenwerking is „een ieder in staat te stellen kennis te verwerven, te genieten van de kunst en de literatuur van alle volken, deel te hebben aan de wetenschappelijke vooruitgang in alle delen van de wereld en aan de vruchten daarvan en bij te dragen tot de verrijking van het culturele leven” en eveneens het bepaalde in de Slotakte van de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa ³⁾, volgens hetwelk de deelnemende Staten „geleid door de wens bij te dragen aan de versterking van vrede en begrip tussen de volken en tevens aan de geestelijke verrijking van de menselijke persoon zonder onderscheid naar ras, geslacht, taal of godsdienst” zich onder meer ten doel zullen stellen de toegankelijkheid voor allen van hun onderscheiden culturele verworvenheden te bevorderen,

Overwegende dat de culturele ontwikkeling niet alleen aanvullend en regelend werkt op de ontwikkeling in algemene zin, maar ook waarlijk een middel vormt ter bevordering van de vooruitgang,

Overwegende:

(a) dat de cultuur een integrerend bestanddeel vormt van het maatschappelijke leven; dat het cultuurbeleid bijgevolg dient te worden gezien in het ruimere perspectief van het algemene beleid van de Staten en dat de cultuur in wezen een maatschappelijk verschijnsel is, voortkomend uit de eendrachtige samenwerking van personen op het gebied van scheppende bezigheden,

(b) dat de cultuur heden ten dage aan het uitgroeien is tot een belangrijk element in het leven van de mens en een van de voor-

¹⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1969, 99, blz. 111 e.v.

²⁾ Zie noot ³⁾ op blz. 128 van dit *Tractatenblad*.

³⁾ Zie noot ⁴⁾ op blz. 128 van dit *Tractatenblad*.

naamste factoren vormt bij de vooruitgang van de mensheid, en dat een wezenlijke voorwaarde voor zulk een vooruitgang is, de voortdurende groei te waarborgen van het geestelijk potentieel van de samenleving, gebaseerd op de volledige harmonische ontplooiing van alle leden ervan en het vrije spel van hun scheppend vermogen,

(c) dat de cultuur niet louter een verzameling is van werken en kennis die een elitaire groep voortbrengt, bijeenbrengt en bewaart ten einde deze binnen een ieders bereik te brengen, of dat een volk met een rijk verleden en een rijk erfgoed andere volken voorhoudt als voorbeeld van hetgeen de eigen geschiedenis van deze volken niet vermocht voort te brengen; dat de cultuur niet slechts de toegankelijkheid van kunstwerken en van de geesteswetenschappen inhoudt, doch tegelijkertijd het verwerven van kennis, de behoefte aan een levensstijl en aan communicatie,

Overwegende dat deelneming door een zo groot mogelijk aantal mensen en groeperingen aan een grote verscheidenheid van culturele activiteiten naar eigen vrije keuze van wezenlijk belang is voor de ontwikkeling van de fundamentele menselijke waarden en de waardigheid van de individu en dat de toegankelijkheid van cultuurgoederen voor brede lagen van de bevolking alleen kan worden gewaarborgd indien de maatschappelijke en economische voorwaarden worden geschapen waardoor zij in staat worden gesteld, niet slechts de vruchten te plukken van de cultuur maar ook actief deel te nemen aan alle uitingen van het culturele leven en aan het culturele ontwikkelingsproces,

Overwegende dat de toegang tot de cultuur en de deelneming aan het culturele leven twee elkaar aanvullende aspecten zijn van eenzelfde gegeven, zoals kan worden afgeleid uit de invloed die zij op elkaar uitoefenen – de toegang tot de cultuur kan de deelneming aan het culturele leven bevorderen en de deelneming aan de cultuur kan de toegang tot de cultuur vergroten en op deze wijze aan het culturele leven zijn ware betekenis verlenen – en dat de toegang tot de cultuur zonder deelneming eraan noodzakelijkerwijze ten achter blijft bij de doelstellingen van de culturele ontwikkeling,

Opmerkende dat bij activiteiten op cultureel gebied vaak slechts een zeer klein deel van de bevolking betrokken is en dat bovendien de bestaande organisaties alsmede de aangewende middelen niet altijd beantwoorden aan de behoeften van degenen die in een bijzonder kwetsbare positie verkeren vanwege hun onvoldoende opleiding, lage levensstandaard, gebrekkige woonsituatie en hun economische en sociale afhankelijkheid in het algemeen,

Opmerkende dat er vaak een grote mate van discrepantie bestaat tussen de werkelijkheid en de verkondigde idealen en verklaarde intenties, de programma's of de verwachte resultaten,

Overwegende dat, terwijl het belangrijk en noodzakelijk is, doelstellingen, inhoud en methoden vast te stellen van een beleid dat gericht is op deelneming door brede lagen van de bevolking aan het culturele leven, de oplossingen die men beoogt niet voor alle landen van toepassing kunnen zijn, gezien de verschillen die er bestaan tussen de sociaal-economische en politieke omstandigheden in de Staten,

Opnieuw bevestigend de beginselen van de eerbiediging van de soevereiniteit van de Staten, van niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere landen, rechtsgelijkheid en het recht op zelfbeschikking van de volken,

Zich bewust van de verantwoordelijkheid die de Lid-Staten dragen hun culturele beleid ten uitvoer te leggen ter bevordering van de doelstellingen, vervat in het Handvest der Verenigde Naties⁴⁾, het Statuut van de Unesco, het Internationale Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten⁵⁾ en de Verklaring van de beginselen van internationale culturele samenwerking,

Indachtig het feit dat opheffing van de economische en maatschappelijke ongelijkheid, die brede lagen van de bevolking verhindert zich toegang te verschaffen tot de kennis die de grondslag vormt van wetenschap en technologie en zich bewust te worden van de eigen culturele behoeften, betekent dat deze groepen op grotere schaal aan het culturele leven dienen deel te nemen; dat deze belemmeringen nog worden vergroot door een weerstand tegen verandering en door alle mogelijke hinderpalen, hetzij van politieke of commerciële aard, hetzij in de vorm van een reactie van besloten gemeenschappen,

Overwegende dat het probleem van de toegang en deelneming kan worden opgelost door een collectieve benadering die zich uitstrekt tot vele terreinen en aspecten van het leven; dat deze benadering dient te worden aangepast aan de bijzondere kenmerken van iedere gemeenschap, terwijl het geheel een waarachtig leefmodel dient te vormen, dat fundamentele beleidsbeslissingen vereist,

Overwegende dat de toegang tot de cultuur en de deelneming aan het culturele leven wezenlijke bestanddelen zijn van een veelomvattend sociaal beleid dat zich bezighoudt met de omstandigheden van de arbeidende klasse, de organisatie van de arbeid, de vrijetijdsbesteding, het gezinsleven, onderwijs en vorming, stadsontwikkeling en het milieu,

⁴⁾ Vertaling in het Nederlands in *Stb.* F 321. Zie ook noot ⁵⁾ op blz. 130 van dit *Tractatenblad*.

⁵⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1969, 100. Zie ook noot ⁶⁾ op blz. 130 van dit *Tractatenblad*.

Zich bewust van de belangrijke rol die in het culturele en maatschappelijke leven kan worden vervuld door: jongeren, die tot taak hebben bij te dragen tot de ontwikkeling en de vooruitgang van de maatschappij; ouders, in het bijzonder vanwege de beslissende invloed die zij uitoefenen op de culturele vorming van hun kinderen en de ontplooiing van hun creativiteit; ouderen die beschikbaar zijn voor het vervullen van een nieuwe maatschappelijke en culturele functie; werknemers, vanwege de actieve bijdrage die zij leveren aan maatschappelijke veranderingen; kunstenaars, als de scheppers en dragers van culturele waarden; personen werkzaam op het gebied van de culturele ontwikkeling en die tot taak hebben de daadwerkelijke deelneming aan het culturele leven door alle bevolkingsgroepen te waarborgen en hun aspiraties te leren kennen en tot uitdrukking te brengen, waarbij zij een beroep doen op de medewerking van leiders die spontaan uit de gemeenschap naar voren komen,

Overwegende dat de toegang en de deelneming, waardoor een ieder de gelegenheid wordt geboden niet slechts voordelen te genieten, maar tevens zich te uiten in alle omstandigheden van het maatschappelijke leven, de grootst mogelijke vrijheid en verdraagzaamheid veronderstellen ten aanzien van de culturele vorming en het scheppen en verspreiden van cultuur,

Overwegende dat deelneming aan het culturele leven een bevestiging betekent van de menselijke persoon, zijn waardigheid en betekenis, en tevens de naleving van de fundamentele rechten en vrijheden van de mens, zoals tot uitdrukking gebracht in het Handvest der Verenigde Naties en in de internationale juridische documenten betreffende de rechten van de mens; dat de culturele ontplooiing van de individu wordt belemmerd door zulke verschijnselen als beleid gericht op agressie, kolonialisme, neo-kolonialisme, fascisme en racisme in al hun verschijningsvormen en uitingen, alsmede door andere oorzaken,

Overwegende dat deelneming aan het culturele leven een mogelijkheid betekent tot versterking van de identiteit, authenticiteit en waardigheid van de mens; dat deze identiteit wordt bedreigd door tal van ondermijnende invloeden, die in het bijzonder te wijten zijn aan verkeerde voorbeelden of onvoldoende beheersing van de toegepaste technieken,

Overwegende dat versterking van de culturele identiteit niet dient te leiden tot de vorming van geïsoleerde groepen doch integendeel hand in hand dient te gaan met een wederzijds verlangen naar wijdverbreide en veelvuldige contacten en dat deze contacten een eerste vereiste zijn, zonder welke de doelstellingen van deze Aanbeveling niet kunnen worden verwezenlijkt,

Indachtig de fundamentele rol die algemene ontwikkeling, culturele en artistieke vorming alsmede de besteding van de werktijd en de

vrije tijd vervullen ten aanzien van de culturele ontplooiing, met name in het perspectief van de permanente educatie,

Overwegende dat de massamedia kunnen dienen als middelen voor de culturele verrijking, enerzijds doordat zij ongekennde mogelijkheden scheppen voor de culturele ontwikkeling door bij te dragen tot de ontplooiing van het bij de mensen in aanleg aanwezige cultureel vermogen, tot het in stand houden en populariseren van traditionele cultuurvormen en tot het scheppen en verspreiden van nieuwe vormen, anderzijds doordat zij zelf media worden voor groepscommunicatie en rechtstreekse deelneming door de bevolking bevorderen,

Overwegende dat het uiteindelijke doel van de toegang en de deelneming is, het geestelijke en culturele peil van de maatschappij in haar geheel te verhogen, op basis van humanitaire waarden, alsmede de cultuur een humanitaire en democratische inhoud te geven en dat dit het treffen van maatregelen inhoudt die het schadelijke effect moeten tegengaan van de „commerciële massa-cultuur”, die een bedreiging vormt voor de nationale culturen en de culturele ontplooiing van de mensheid en leidt tot verlaging van de menselijke persoon en een bijzonder schadelijke invloed uitoefent op de jongere generatie,

Voor zich hebbende, als punt 28 van de agenda van de zitting, voorstellen betreffende het deelnemen en bijdragen aan het culturele leven door brede lagen van de bevolking,

Besloten hebbende tijdens haar achttiende zitting dat deze aangelegenheid tot onderwerp gemaakt dient te worden van een internationale regeling, in de vorm van een Aanbeveling aan de Lid-Staten,

Neemt op de zesentwintigste november 1976 de hierna volgende Aanbeveling aan.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan de hierna volgende bepalingen toe te passen door in de vorm van een nationale wet of anderszins en naar gelang van de constitutionele praktijk in iedere Staat en de aard van de desbetreffende aangelegenheid, binnen hun rechtsgebied uitvoering te geven aan de in deze Aanbeveling vervatte beginselen en normen.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan deze Aanbeveling onder de aandacht te brengen van de autoriteiten, instellingen en organisaties die eraan kunnen medewerken dat het deelnemen en het bijdragen aan het culturele leven door brede lagen van de bevolking wordt gewaarborgd.

De Algemene Vergadering beveelt de Lid-Staten aan om, op tijdstippen en in een vorm door de Vergadering te bepalen, verslag uit

te brengen over het gevolg dat zij hebben gegeven aan deze Aanbeveling.

I. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN EN TOEPASSINGSGEBIED VAN DE AANBEVELING

1. Deze Aanbeveling betreft al hetgeen door de Lid-Staten of de autoriteiten dient te worden ondernomen met het doel de middelen ter bevordering van de culturele activiteit te democratiseren, ten einde een ieder in staat te stellen vrijelijk en ten volle deel te nemen aan culturele activiteiten en de vruchten daarvan, overeenkomstig de eisen die de maatschappelijke vooruitgang stelt.

2. Voor de toepassing van deze Aanbeveling:

(a) worden met „toegankelijkheid van de cultuur” aangeduid de concrete mogelijkheden voor een ieder, met name door het scheppen van de passende sociaal-economische omstandigheden, vrijelijk voorlichting, vorming, kennis en inzicht te verwerven en te genieten van de culturele waarden en het cultuurbezit;

(b) worden met „deelneming aan het culturele leven” aangeduid de concrete mogelijkheden die aan allen – groepen of individuen – worden gewaarborgd om zich vrijelijk te uiten, zich met anderen te verstaan, handelend op te treden en scheppend bezig te zijn, met als doel de volledige ontplooiing van hun persoon, een harmonieuze levenswijze en de vooruitgang op cultureel gebied van de samenleving;

(c) worden met „zich met anderen verstaan” betrekkingen aangeduid tussen groepen of individuen die vrijelijk informatie, ideeën en kennis wensen uit te wisselen of bijeen te brengen, met het doel de dialoog te bevorderen, alsmede gezamenlijk optreden, onderling begrip en solidariteit, met eerbiediging van het eigen karakter en de onderlinge verschillen, ten einde het begrip voor elkaar en de vrede te versterken.

3. Voor de toepassing van deze Aanbeveling:

(a) wordt het begrip cultuur bij uitbreiding gebruikt als aanduiding van alle vormen van creativiteit en expressie van groepen of individuen, zowel in hun levensstijl als in hun artistieke activiteiten;

(b) vooronderstelt een vrije, democratische toegankelijkheid van de cultuur voor brede lagen van de bevolking een passend economisch en sociaal beleid;

(c) vooronderstelt deelneming aan het culturele leven het betrekken van de verschillende maatschappelijke partners bij de besluitvorming ten aanzien van het cultuurbeleid en in het ontplooiën en evalueren van activiteiten;

- (d) heeft vrije deelneming aan het culturele leven betrekking op:
- (i) een ontwikkelingsbeleid gericht op de economische groei en de sociale gerechtigheid;
 - (ii) een beleid van permanente educatie, afgestemd op de behoeften en aspiraties van allen, dat de mens bewust maakt van zijn mogelijkheden tot intellectuele ontplooiing en zijn sensitiviteit, zijn culturele ontwikkeling en artistieke vorming waarborgt, zijn vermogen tot zelfexpressie verhoogt en zijn creativiteit stimuleert, waardoor hij in staat wordt gesteld de maatschappelijke veranderingen beter te verwerken en vollediger deel te nemen aan het gemeenschapsleven;
 - (iii) een wetenschappelijk en technologisch beleid, geïnspireerd door de vaste wil de culturele identiteit van de volkeren te bewaren;
 - (iv) een maatschappelijk beleid dat gericht is op vooruitgang en meer in het bijzonder op de verkleining en de uiteindelijke opheffing van de ongelijkheid op verschillende gebieden, waardoor bepaalde groepen en individuen, met name de minst bevoorrechte, worden beknot in hun levensomstandigheden, hun kansen in het leven en de vervulling van hun aspiraties;
 - (v) een milieubeleid dat door een doelmatig gebruik van de ruimte en door de bescherming van de natuur, levensomstandigheden beoogt te scheppen die gunstig zijn voor de volledige ontplooiing van de enkeling en van de gemeenschap;
 - (vi) een communicatiebeleid, dat de bevordering beoogt van de vrije uitwisseling van informatie, ideeën en kennis, ten einde het onderlinge begrip te verbeteren, en dat tot dit doel het gebruik en de uitbreiding stimuleert van zowel de moderne als de traditionele media voor de bevordering van culturele doeleinden;
 - (vii) een beleid ten aanzien van internationale samenwerking, gebaseerd op het beginsel van de gelijkheid der culturen, van onderling respect en van begrip en vertrouwen en van versterking van de vrede.

II. WETTELIJKE MAATREGELEN EN ANDERE REGELINGEN

4. Het verdient aanbeveling dat de Lid-Staten, indien zij dit niet reeds hebben gedaan, wettelijke maatregelen of andere regelingen treffen, overeenkomstig hun nationale constitutionele procedures, of op andere wijze bestaande gebruiken wijzigen ten einde:

(a) als rechten van de mens te waarborgen de rechten betreffende de toegang tot en de deelneming aan het culturele leven, in de geest van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, van het

Internationale Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten en het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten ⁶⁾ en overeenkomstig de idealen en doelstellingen vervat in het Handvest der Verenigde Naties en in het Statuut van de Unesco;

(b) doeltreffende garanties te bieden ten aanzien van de vrije toegang tot nationale culturen en wereldculturen voor alle leden van de samenleving, zonder onderscheid of discriminatie op grond van ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, financiële positie of om enige andere reden en zodoende de vrije deelneming te stimuleren door alle lagen van de bevolking aan het scheppen van culturele waarden;

(c) bijzondere aandacht te besteden aan het recht op volledige toegang tot de cultuur voor de vrouw alsmede aan haar daadwerkelijke deelneming aan het culturele leven;

(d) de ontwikkeling en verspreiding te bevorderen van nationale culturen en de ontwikkeling van de internationale samenwerking ten einde meer bekendheid te geven aan de culturele verworvenheden van andere volken en vriendschap en het onderlinge begrip te verstevigen;

(e) de juiste omstandigheden te scheppen die de volken in staat stellen een steeds actievere rol te spelen bij het bouwen aan de toekomst van de samenleving, verantwoordelijkheden en verplichtingen te aanvaarden en daarbij gebruik te maken van hun rechten;

(f) de erkenning te waarborgen van de gelijkheid van alle culturen, met inbegrip van de culturen van nationale minderheidsgroepen en van eventuele buitenlandse minderheidsgroepen, als behorende tot het gemeenschappelijk erfdeel van de gehele mensheid, en ervoor te zorgen dat de bloei van deze culturen op alle niveaus zonder discriminatie wordt bevorderd; ervoor te zorgen dat nationale minderheidsgroepen en buitenlandse minderheidsgroepen ten volle de gelegenheid hebben toegang te verkrijgen tot en deel te nemen aan het culturele leven in de landen waarin zij zijn gevestigd ten einde dit op hun eigen specifieke wijze te verrijken, waarbij hun het recht op behoud van hun culturele identiteit wordt gewaarborgd;

(g) alle vormen van culturele expressie te beschermen, te behouden en te bevorderen, zoals nationale of regionale talen, dialecten, volkskunst en volksstradities, zowel uit het verleden als uit het heden, alsmede plattelandsculturen en culturen van andere maatschappelijke groeperingen;

(h) ervoor te zorgen dat de gehandicapten worden geïntegreerd in het culturele leven en in de gelegenheid zijn daaraan bij te dragen;

⁶⁾ Vertaling in het Nederlands in *Trb.* 1969, 99. Zie ook noot ⁷⁾ op blz. 134 van dit *Tractatenblad*.

(i) gelijke kansen te waarborgen ten aanzien van de toegang tot het onderwijs;

(j) vrijheid van meningsuiting en communicatie te waarborgen ten einde kracht bij te zetten aan humanitaire idealen en beginselen;

(k) omstandigheden te scheppen die gunstig zijn voor scheppende activiteiten en de vrijheid van de scheppende kunstenaar alsmede de bescherming van zijn werk en rechten te waarborgen;

(l) de beroepspositie te verbeteren van de verschillende categorieën van het voor de uitvoering van het culturele beleid vereiste personeel;

(m) ervoor zorg te dragen dat culturele en artistieke vorming de plaats inneemt die haar toekomt in de studieprogramma's van onderwijs- en vormingscentra, alsook ervoor te zorgen dat zij die geen onderwijs volgen delen in het genot van het artistieke erfgoed;

(n) de gelegenheid tot zowel geestelijke als lichamelijke creatieve expressie te verruimen en de artistieke vorming, beleving en uitdruktingswijze te stimuleren met het doel de integratie te bewerkstelligen van de kunst en van het leven;

(o) de massamedia een positie te verschaffen die een waarborg vormt voor hun onafhankelijkheid, waarbij de nodige aandacht wordt besteed aan de daadwerkelijke deelneming van de scheppende kunstenaars en het publiek; de media mogen geen bedreiging vormen voor de authenticiteit van de verschillende culturen of afbreuk doen aan de kwaliteit daarvan; zij mogen geen middel zijn van culturele overheersing, doch dienen bij te dragen tot onderling begrip en tot de vrede;

(p) de plicht om de bescherming en bevordering van datgene wat betrekking heeft op het culturele erfgoed, de tradities en het verleden te verenigen met de noodzaak, de eigentijdse experimenten en de moderne zienswijze tot uitdrukking te laten komen;

(q) (i) de erfenis van het verleden te beschermen en te behouden, in het bijzonder de historische monumenten en tradities die kunnen bijdragen tot het innerlijk evenwicht van samenlevingen die een zich in snel tempo voltrekkend industrialisatie- en urbanisatieproces doormaken;

(ii) het publiek het belang te doen beseffen van een goede stadsontwikkeling en architectuur, niet alleen omdat deze het culturele en maatschappelijke leven weerspiegelen, doch bovenal omdat deze het kader waarbinnen het menselijk leven zich afspeelt bepalen;

(iii) de bevolking te betrekken bij het behoud en beheer van het natuurlijk milieu, zowel op nationaal als op internationaal niveau, aangezien de kwaliteit van het natuurlijk milieu van essentieel belang is voor de volledige ontplooiing van de menselijke persoon;

(r) door middel van de daarvoor in aanmerking komende organen omstandigheden te scheppen die het mogelijk maken dat arbeid en vrije tijd, elk op zijn eigen wijze, een ieder de kans geven op culturele creativiteit en regelingen te treffen ten aanzien van arbeid en vrije tijd alsmede aangaande het functioneren van culturele instellingen ten einde een zo groot mogelijk aantal mensen toegang te verlenen tot de cultuur en deel te doen nemen aan het culturele leven;

(s) denkbeelden af te wijzen die, onder het mom van culturele activiteit, zijn gebaseerd op geweld en agressie, overheersing, minachting en racistische vooroordelen, alsmede op mensonterende theorieën of praktijken;

(t) hun werk ter ondersteuning van de vrede en het internationale begrip te intensiveren, overeenkomstig de Verklaring van de beginselen van internationale culturele samenwerking en de verspreiding te stimuleren van ideeën en culturele goederen die bevorderlijk zijn voor versterking van de vrede, de veiligheid en de samenwerking.

III. TECHNISCHE, BESTUURLIJKE, ECONOMISCHE EN FINANCIËLE MAATREGELEN

5. Het verdient aanbeveling dat de Lid-Staten, voor zover zij dit niet reeds hebben gedaan, de benodigde technische, bestuurlijke en financiële middelen beschikbaar stellen om het beleid ten aanzien van culturele activiteiten vanuit de onbetekenende positie waarin dit wellicht nog verkeert, op een dusdanig peil te brengen dat het in staat is op doeltreffende wijze de doelstellingen van de permanente educatie en de culturele ontplooiing te realiseren, alsmede maximale waarborgen te bieden dat de cultuur toegankelijk is voor brede lagen van de bevolking, en dat deze vrijelijk kunnen deelnemen aan het culturele leven. Met het oog hierop dienen de Lid-Staten de hierna volgende maatregelen te treffen:

A. Middelen ter bevordering van de culturele activiteit

Decentralisatie van voorzieningen, activiteiten en besluitvorming

6. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) de decentralisatie van activiteiten te bevorderen en de ontwikkeling van plaatselijke centra te stimuleren, waarbij in het bijzonder aandacht dient te worden geschonken aan dunbevolkte, afgelegen of achtergestelde gebieden;

(b) de gezamenlijke instellingen op het gebied van kunst en cultuur te stimuleren, te versterken en uit te breiden, niet alleen in grote steden, maar ook in kleinere steden, dorpen en stadswijken;

(c) het scheppen van voorzieningen te stimuleren die het beste aansluiten bij de behoeften van de gebruikers en de integratie te be-

vorderen van voorzieningen die worden aangewend voor culturele activiteiten en die welke bestemd zijn voor maatschappelijk werk en vormingswerk en die een zekere mobiliteit dienen te bezitten, ten einde aan een zo groot mogelijk publiek alle middelen ter beschikking te stellen die nodig zijn om tot een grotere bewustwording te geraken en de culturele ontwikkeling te bevorderen;

(d) het gebruik voor culturele doeleinden te stimuleren van alle overheidsvoorzieningen die de communicatie tussen groepen en individuen bevorderen;

(e) uitwisselingen aan te moedigen tussen regio's en bevolkingsgroepen;

(f) regionale of plaatselijke initiatieven te steunen, zowel door ten behoeve van de besluitvorming de noodzakelijke middelen van passende omvang te verschaffen als door de vertegenwoordigers van andere partijen die betrokken zijn bij culturele problemen aan de besluitvorming te doen deelnemen en tot dit doel secundaire centra voor bestuurlijke besluitvorming op te zetten;

(g) methoden te ontwikkelen ter bevordering van de artistieke creativiteit en de culturele activiteit van brede lagen van de bevolking, daarbij steunend op de organisaties van het volk zelf, zowel in woon- als werkgebieden;

(h) bijzondere maatregelen te treffen ten aanzien van bepaalde achtergestelde groepen en milieus met een weinig ontwikkeld cultureel leven. Bijzondere aandacht dient bijvoorbeeld te worden geschonken aan kinderen, gehandicapten, in ziekenhuizen en gevangnissen verblijvende personen en aan hen die wonen in afgelegen gebieden en in krottenwijken. De besluitvorming en de verantwoordelijkheid dienen zoveel mogelijk te berusten bij de aan de activiteiten deelnemende groep.

Gezamenlijk optreden

7. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen gezamenlijk optreden en samenwerking te bevorderen, zowel ten aanzien van de activiteiten zelf als van de besluitvorming:

(a) door bijzondere aandacht te besteden aan scheppende culturele en artistieke activiteiten die niet professioneel of institutioneel zijn en door alle mogelijke steun te verlenen aan de activiteiten van amateurs in al hun verscheidenheid;

(b) door op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau raadgevende lichamen te vormen, waarin de vertegenwoordigers van de desbetreffende beroepsgroepen en maatschappelijke groeperingen elkaar ontmoeten, die zullen deelnemen aan het bepalen van de doelstellingen en middelen van de culturele activiteiten.

Vakverenigingen en andere organisaties van werknemers

8. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen alle maatregelen te nemen die ertoe kunnen bijdragen dat sociaal-culturele organisaties voor brede lagen van de bevolking, vakbonden en andere organisaties voor loontrekkenden of zelfstandigen (boeren, ambachtslieden enz.) hun culturele beleid of plannen vrijelijk kunnen uitvoeren, zodat deze in staat worden gesteld, het volle genot te hebben van de culturele waarden en actief deel te nemen aan het culturele leven van de samenleving.

Cultureel vormingswerk

9. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) bij te dragen tot de vorming van personeel dat zich bezighoudt met de culturele ontwikkeling, in het bijzonder van de culturele vormingswerkers die dienen op te treden als tussenpersonen op het gebied van de voorlichting, de communicatie en de expressie, door de mensen met elkaar in contact te brengen en te fungeren als schakel tussen het publiek, het kunstwerk en de kunstenaar, alsmede tussen het publiek en de culturele instellingen;

(b) dit personeel de middelen ter ontplooiing van activiteiten te verschaffen die het in staat zullen stellen enerzijds steun te verlenen aan de vrijwillige culturele vormingswerkers die zijn voortgekomen uit plaatselijke gemeenschappen en anderzijds het particuliere initiatief en de deelneming aan het culturele leven te stimuleren, met gebruikmaking van de hiervoor benodigde vormingsmethoden;

(c) het gebruik te stimuleren van middelen en uitrusting voor communicatie en expressie die van opvoedkundige waarde zijn en de mogelijkheid bieden creatief werkzaam te zijn, door deze beschikbaar te stellen aan culturele centra en instellingen, zoals openbare lees-zalen en bibliotheken, musea enz.

Scheppende kunst

10. De Lid-Staten of andere bevoegde autoriteiten dienen:

(a) maatschappelijke, economische en financiële omstandigheden te creëren die aan kunstenaars, schrijvers en componisten de voor vrije, scheppende arbeid noodzakelijke basis verschaffen;

(b) voor dit doel, naast de wettelijke maatregelen betreffende het auteursrecht en de bescherming van kunstwerken, vast te stellen:

(i) sociale maatregelen die van toepassing zijn op alle beroeps-kunstenaars, alsmede fiscale maatregelen die ten doel hebben, niet alleen de collectieve vormen van scheppende kunst te steunen (toneel, film, enz.) maar ook individuele kunstenaars;

- (ii) een beleid ten aanzien van het verlenen van beurzen, prijzen, overheidsopdrachten alsmede het aantrekken van kunstenaars, in het bijzonder voor de bouw en de verfraaiing van openbare gebouwen;
- (iii) een beleid ten aanzien van de verspreiding van de cultuur (tentoonstellingen, muziekuitvoeringen, toneelvoorstellingen, enz.);
- (iv) een onderzoeksbeleid dat individuele kunstenaars, groepen en instellingen de mogelijkheid biedt experimenten en onderzoek te verrichten in ateliers voor diverse doeleinden, zonder dat hieraan de verplichting is verbonden positieve resultaten te behalen, om zodoende een artistieke en culturele vernieuwing te bevorderen;
- (c) de oprichting in overweging te nemen van fondsen voor hulpverlening aan scheppende kunstenaars;
- (d) het streven aan te moedigen van allen die de scheppende kunst als roeping hebben en jongeren zonder discriminatie te helpen hun talenten te ontplooiën, alsmede gespecialiseerde instellingen voor beroepsopleiding op alle gebieden van de kunst te steunen;
- (e) het uitgeven van goede reproducties van kunstwerken, alsmede het uitgeven en vertalen van literaire werken en het uitgeven en uitvoeren van muzikale composities te bevorderen en te vergemakkelijken;
- (f) kunstenaars op alle niveaus te betrekken bij het vaststellen en uitvoeren van het cultuurbeleid;
- (g) ervoor te zorgen dat er een voldoende verscheidenheid is aan instellingen die zich bezighouden met de beoordeling van kunstwerken, en dat deze regelmatig van samenstelling veranderen; voorts dat de geldmiddelen uit verschillende bronnen komen, ten einde de vrijheid van de scheppende kunstenaars veilig te stellen;
- (h) technische, bestuurlijke en financiële hulp te verlenen aan groepen amateurs-kunstenaars en de samenwerking te bevorderen tussen beroepskunstenaars en amateurs.

Ondernemingen op cultureel gebied

11. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen ervoor te waken dat het winstoogmerk geen beslissende invloed uitoefent op culturele activiteiten en dat zij, bij het vaststellen van een cultuurbeleid, voorzien in vormen van overleg met particuliere ondernemingen op cultureel gebied, alsook zorgen voor aanvullende of vervangende initiatieven.

Spreidingsbeleid

12. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) een beleid vast te stellen waarbij subsidies en prijzen voor culturele goederen en diensten worden toegekend, en omstandigheden te creëren die de spreiding daarvan waarborgen, zodat zij toegankelijk worden voor de maatschappij in al haar geledingen, met name op die culturele gebieden die door commerciële ondernemingen worden veronachtzaamd;

(b) maatregelen te nemen gebaseerd op een beleid dat voorziet in passende subsidies en contracten, met het doel de ontplooiing te stimuleren van de activiteiten van culturele verenigingen op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau;

(c) voorrang te geven aan die vorm van spreiding, waardoor de passieve consumptie van cultuurproducten wordt doorbroken ten gunste van een actieve instelling van het publiek.

Onderzoek

13. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen de onderzoeksprojecten op het gebied van de culturele ontwikkeling te bevorderen, die met name tot doel hebben de lopende werkzaamheden te evalueren, alsmede het verrichten van nieuwe experimenten te stimuleren en de invloed daarvan op een zo groot mogelijk publiek te bestuderen, met het oog op het eventueel nemen van nieuwe maatregelen in samenhang met het cultuurbeleid.

B. Het beleid ten aanzien van culturele activiteiten

Communicatie

14. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) alle mogelijkheden tot communicatie te vergroten, zoals bijeenkomsten, discussies, openbare opvoeringen en uitvoeringen, groepsactiviteiten en festivals, met het doel de dialoog en een voortdurende uitwisseling van ideeën te bevorderen tussen individuele personen, het publiek, scheppende kunstenaars, vormingswerkers en producers;

(b) de mogelijkheden te vergroten voor culturele contacten en uitwisseling, die worden geboden door sportevenementen, excursies voor onderzoek van de natuur, kunstzinnige en esthetische vorming, actuele gebeurtenissen en het toerisme;

(c) de groepen die in de regel een bemiddelende functie vervullen, zoals gemeenschappen, instellingen en organen, vakbonden en andere groeperingen, aan te moedigen de voorlichting aan en de vrije culturele expressie van hun leden op zo groot mogelijke schaal te bevorderen ten einde hun ontvankelijkheid voor en hun vertrouwdeheid met culturele activiteiten te vergroten;

(d) informatie te verschaffen die in staat is reacties en persoonlijke initiatieven op te wekken;

(e) de toegang tot geschreven werken te vergroten door te zorgen voor mobiele en flexibele vormen van verspreiding en voor activiteiten op educatief gebied in bibliotheken, leeszalen e.d.;

(f) het gebruik op grote schaal van audiovisuele middelen te bevorderen met het doel het beste van de vroegere en hedendaagse cultuur binnen het bereik te brengen van brede lagen van de bevolking, zo mogelijk met inbegrip van mondelinge overleveringen, aan het bijeenbrengen waarvan de media ongetwijfeld kunnen bijdragen;

(g) de actieve deelneming van het publiek te stimuleren door het inspraak te verlenen bij de keuze en de productie van de programma's, door de groei te vergemakkelijken van een permanente uitwisseling van gedachten tussen het publiek, kunstenaars en producers, alsmede door de oprichting te bevorderen van productiecentra die ter beschikking staan van het publiek op plaatselijk niveau en gemeenschapsniveau;

(h) de communicatiemediën aan te moedigen het aantal en de verscheidenheid van hun programma's te vergroten, ten einde een zo groot mogelijke keuze te bieden, daarbij rekening houdend met de zeer grote verscheidenheid van het publiek, het culturele peil te verhogen van de programma's die bestemd zijn voor het grote publiek, gebruik te maken van auditieve en visuele taal die voor elk publiek toegankelijk is, materiaal voor educatieve en informatieve doeleinden te verkiezen boven propaganda- en reclamemateriaal en in het bijzonder aandacht te schenken aan de bescherming van nationale culturen tegen de potentieel schadelijke invloeden van sommige vormen van massaproductie;

(i) vergelijkende studies en onderzoek te bevorderen betreffende de invloeden die de kunstenaar, de massamedia en de maatschappij op elkaar uitoefenen alsmede betreffende het verband tussen de productie en het effect van culturele programma's;

(j) het het oog op de permanente educatie het publiek bekend te maken met audiovisuele uitdrukkingvormen alsmede een kritische keuze van communicatiemediën en programma's vanaf jeugdige leeftijd aan te kweken;

(k) in het algemeen opleidings- en vormingsmethoden te ontwikkelen die zijn aangepast aan de specifieke aard van het publiek, ten einde het in staat te stellen de stroom van informatie waarmede men in een moderne samenleving wordt geconfronteerd, op te nemen, te selecteren en te verwerken.

Onderwijs

15. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) culturele plannen systematisch te koppelen aan educatieve plannen in het kader van de permanente educatie, die het gezin, de

school, het maatschappelijk leven, de beroepsopleiding, het vervolgonderwijs en culturele activiteiten omvat;

(b) hulp te bieden aan brede lagen van de bevolking bij het verwerven van kennis, rekening houdend met de noodzaak, sociaal-economische omstandigheden te scheppen die hen in staat stellen deel te nemen aan het maatschappelijk leven, en alle noodzakelijke wijzigingen aan te brengen in de onderwijsstelsels en -methoden, alsmede in de inhoud van het onderwijs;

(c) de programma's voor culturele en kunstzinnige vorming op systematische wijze op alle niveaus tot ontwikkeling te brengen door een bijdrage te vragen van kunstenaars en van diegenen die verantwoordelijk zijn voor culturele activiteiten.

Jongeren

16. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen de jongeren een ruime keuze aan culturele activiteiten te bieden, die aan hun behoeften en verlangens beantwoorden, hen aan te sporen zich een sociaal verantwoordelijkheidsgevoel eigen te maken, hun belangstelling te wekken voor het culturele erfgoed van hun land en voor dat van de gehele mensheid en, met het oog op culturele samenwerking in een geest van vriendschap, internationaal begrip en vredelievendheid, humanitaire idealen en eerbied voor algemeen erkende opvoedkundige en zedelijke beginselen te bevorderen.

Milieu

17. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) vormen van overleg te creëren die de bevolking of haar vertegenwoordigers in staat stellen nauw betrokken te worden bij de voorbereiding en uitvoering van projecten voor stadsontwikkeling en bij bouwkundige wijzigingen in de omgeving waarin zij wonen, alsmede bij het behoud van historische stadsdelen, steden en plaatsen en de integratie daarvan in een moderne omgeving;

(b) de internationale regelingen in overweging te nemen die ten aanzien van deze kwesties door de intergouvernementele organisaties zijn aanvaard.

IV. INTERNATIONALE SAMENWERKING

18. De Lid-Staten of de bevoegde autoriteiten dienen:

(a) de bilaterale en multilaterale, alsmede de regionale en internationale culturele samenwerking te verstevigen, met inachtneming van de algemeen erkende beginselen van het internationale recht en de idealen en doelstellingen van de Verenigde Naties, de soevereiniteit en onafhankelijkheid van de Staten, het wederzijds voordeel en de gelijkwaardigheid van de culturen;